

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ STRATEJİK PLAN 2013-2017

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

STRATEJİK PLAN 2013-2017

ARALIK 2012

*“Ağaç, çiçek ve yeşillik
medeniyet demektir.”*

K. Atatürk

BAKAN SUNUŞU

Dünyadaki hızlı nüfus artışı ve sanayileşme, doğal kaynaklar üzerinde yoğun baskılar oluşturmakta ve bu olumsuzluktan ormanlar ciddi şekilde etkilenmektedir.

Yenilenebilen bir doğal kaynak olmakla birlikte ormanlara yapılan usulsüz müdahaleler, tekniğe uygun olmayan uygulamalar veya ormanların sosyal ve ekolojik işlevleri göz önüne alınmadan yapılan faydalanmalar sonucu meydana gelen ormansızlaşma; yeni ağaçlandırmalar ile geri kazanılamayacak çok sayıda ekonomik, ekolojik ve sosyal değer kaybına neden olmaktadır.

Ormansızlaşma ile ortaya çıkan havanın, toprak ve su kaynaklarının kirlenmesi, çölleşme, iklim değişikliği, biyolojik çeşitliliğin yok olma tehlikesi, açlık vb. sorunlar ormancılığı, 20. yüzyılın sonlarında sürdürülebilir kalkınma sürecinin odak noktasına yerleştirmiştir.

Ülkemiz orman varlığını artırabilen nadir ülkelerden biri olma özelliğine sahiptir. Uluslararası gelişmelere uygun olarak orman kaynaklarının daha iyi yönetilebilmesi, önemli oranda biyolojik çeşitlilik kaynağı olan ormanların daha etkin korunması, orman halk ilişkilerinin iyileştirilebilmesi, iklim değişikliği ile mücadele ve temiz hava, temiz su kaynaklarının korunmasında etkinliğin artırılması amacıyla orman yönetim anlayışında köklü değişimler başlatılmış ve uygulamaya konulmuştur.

Özel ormancılığın teşviki ile orman varlığımızın daha da artırılması, alım garantili fidan üretimi çalışmaları ile fidan üretiminde mevcut özel sektörün kapasite geliştirme çalışmalarına destek olunması, orman köylülerine sağlanan kredi desteklerinin artırılarak sürdürülmesi, orman yangınlarıyla mücadelede gösterilen başarı, orman suçlarındaki azalma, zararlılarla olan mücadeledeki olumlu gelişmeler, havza bazlı entegre projelerin geliştirilmesi ve uygulanması, fonksiyonel planlamaya geçilmesi, bozuk orman alanlarının hızla rehabilite edilerek verimli orman alanlarına dönüştürülmesi ve ormancılık uygulamalarında bilgi teknolojilerinden faydalanma gibi başarılı faaliyetler sadece ülkemizde değil diğer ülkeler nezdinde de yakinen takip edilmekte ve düzenlenen çeşitli etkinliklerde dile getirilmektedir.

Orman Genel Müdürlüğü, ülkemiz orman kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi noktasındaki etkinliğinin farkında olarak sadece bugün için değil gelecekte de orman kaynaklarının öneminin ve değerinin giderek artacağı bilinci içerisinde, toplumun çeşitlenen ve değişen taleplerini ormanları koruyarak karşılayabilme yol ve yöntemlerini ortaya koymuştur.

Doğayla uyumlu sürdürülebilir orman yönetimi anlayışı çerçevesinde hazırlanan ve gelecek beş yıllık döneme ışık tutacak olan 2013- 2017 Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Planının hazırlanmasında emeği geçenleri kutlar, planın etkili bir şekilde uygulanması ve ormancılığımızın gelişim sürecine katkıda bulunmasını temenni ederim.

Prof. Dr. Veyssel EROĞLU
Bakan

GENEL MÜDÜR SUNUŞU

Dünyada giderek azalan orman kaynakları; son yıllarda yaşanmakta olan küresel ısınma, iklim değişikliği, sağlıklı su kaynaklarının yetersizliği gibi insanlık açısından son derece önem arz eden hususlar ve toplumsal beklentiler dikkate alındığında daha da önemli hale gelmektedir.

Genel Müdürlüğümüz; ormanların korunması, geliştirilmesi ve genişletilmesi, topluma çok yönlü faydalar sağlayacak şekilde işletilmesi görevlerini doğayla uyumlu sürdürülebilir orman yönetimi anlayışı çerçevesinde yürütmektedir.

Ülkemizin çevreyle ilgili koşulları, siyasal, sosyal ve ekonomik yapısı, orman kaynaklarının yönetimini etkilemekte, küresel ormancılık müzakerelerinde ormanların sürdürülebilir yönetimine ilişkin alınan kararlar ve taahhütleri gerçekleştirmek üzere oluşturulan süreçlere aktif katılım da giderek önem kazanmaktadır.

Ormanlarımızın yaklaşık yarısının bozuk vasıflı olması, odun üretimi ve diğer işlevlerini yerine getirmesinde ciddi sorun ve yetersizliklere neden olmaktadır. Bozuk vasıflı orman alanlarının ağaçlandırma veya benzeri yollarla rehabilite edilmesi, öncelikli ormancılık faaliyetleri arasında yer almakta olup, orman ürünlerine olan talep artışına rağmen, doğal ormanların odun üretimi dışındaki fonksiyonel hizmetlerine olan kamuoyu talepleri ve küresel eğilimler, potansiyel ağaçlandırma sahalarının ve endüstriyel ağaçlandırmanın gelecekteki odun arz açığının kapatılmasında giderek daha da önemli olacağını göstermektedir.

Ormanların su rejimini düzenleme, toprak koruma ve çevre kirliliğini (hava, su ve toprak) önleme gibi yaşamsal işlevlerinin yanında, biyolojik çeşitliliğin korunmasındaki yeri ve rolü son derece önemlidir. Toplum talepleri ve ülke ormanlarının yapısı dikkate alınarak, orman yönetiminin; biyolojik ve teknik özellikleri ile ekolojik, ekonomik, sosyal, kültürel ve yönetsel boyutlarının bir ekosistem bütünlüğü içerisinde ele alınması günümüz ormancılık anlayışının temel yaklaşımıdır.

Doğal orman ekosisteminin; başta yangınlar ve zararlılar olmak üzere çeşitli faktörlere karşı etkin şekilde korunması, çok amaçlı ve verimli şekilde yönetilmesi, öncelikle çölleşme ve toplum sağlığı dikkate alınarak, havza bazında endüstriyel ve toprak muhafaza ağaçlandırmalarının yapılması, rehabilitasyon çalışmaları, özel ağaçlandırmanın geliştirilmesi ve toplumun bu konularda bilinçlendirilmesi, orman-halk ilişkilerinin iyileştirilmesi ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi öncelikli hedeflerimiz arasında yer almaktadır.

Genel Müdürlüğümüzün alacağı önemli kararlara ve atacağı adımlara ışık tutacak olan ve 2013-2017 yıllarını kapsayan stratejik planın hazırlanmasında, özverili ve özenli çalışmalarda bulunan Stratejik Planlama Ekibine ve Çalışma Gruplarına, bilgi birikimlerini ve görüşlerini yansıtan tüm paydaşlara teşekkürlerimi sunar, planın ülkemiz ormancılığına hayırlı olmasını dilerim.

İbrahim ÇİFTÇİ
Genel Müdür V.

MİSYON, VİZYON VE STRATEJİK AMAÇLAR

MİSYON

“Orman ve orman kaynaklarını her türlü tehlikelere karşı korumak, doğaya yakın bir anlayışla geliştirmek, ekosistem bütünlüğü içinde ve topluma çok yönlü sürdürülebilir faydalar sağlayacak şekilde yönetmek.”

VİZYON

“İnsana, doğaya ve çevreye duyarlı, sürdürülebilir orman yönetimini sağlayan şeffaf ve saygın bir kurum olmak.”

STRATEJİK AMAÇLAR

Stratejik Amaç 1: Ormanların Korunması

Ormanları, orman sayılan yerleri ve bu yerlerdeki biyolojik çeşitliliği, her türlü biyotik ve abiyotik zararlılara karşı korumak.

Stratejik Amaç 2: Ormanların Geliştirilmesi ve Genişletilmesi

Mevcut ormanları geliştirmek, verimliliğini artırmak ve alanlarını genişletmek.

Stratejik Amaç 3: Orman Kaynaklarından Faydalanma

Ormanların ürettiği mal ve hizmetlerden toplumun gelişen ve değişen beklentilerini en üst düzeyde karşılamak, ormanlardan çok yönlü ve sürdürülebilir şekilde faydalanmak.

Stratejik Amaç 4: Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

Sürdürülebilir orman yönetimini sağlamaya, daha hızlı ve kaliteli hizmet sunmaya ve belirlenen stratejik amaçlara ulaşmaya yönelik kurumsal gelişimi sağlamak.

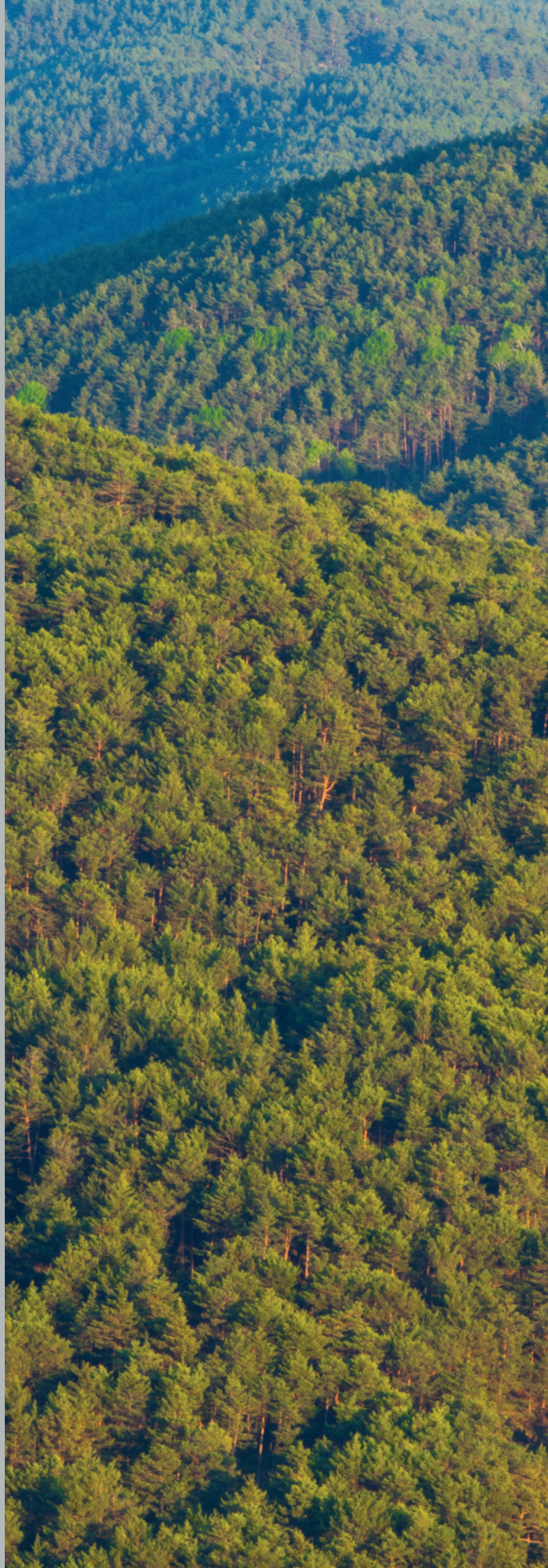
İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
STRATEJİK PLANLAMA SÜRECİ	3
1. Yöntem.....	3
2. Katılımcılık	4
DURUM ANALİZİ.....	5
1. Kurumsal Yapı ve İlgili Mevzuat.....	5
2. Mevcut Kaynaklar	10
3. Faaliyet Alanları, Sunulan Ürün ve Hizmetler.....	13
4. Faaliyet Alanlarındaki Durum ve Gelişmeler	28
5. Paydaş Analizi.....	40
6. Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler.....	41
MİSYON, VİZYON, TEMEL İLKE VE DEĞERLER	44
STRATEJİK AMAÇ VE HEDEFLER	45
HEDEFLERDEN SORUMLU BİRİMLER.....	71
MALİYETLENDİRME	72
FİNANSMAN KAYNAĞI	73
İZLEME VE DEĞERLENDİRME	74
1. İzleme ve Değerlendirme Süreci	74
2. Organizasyon Yapısı	74
3. Sonuçların Raporlanması	75
4. Verilerin Elde Edilmesi.....	75

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Personel Sayılarındaki Değişim, 2007-2011	11
Tablo 2: Dolu Kadroların Bütçe ve Unvan Dağılımı, 2011	11
Tablo 3: Gelir-Gider Durumu, 2007-2011	12
Tablo 4: Taşınmazlara İlişkin Bilgiler, 2011	12
Tablo 5: Sosyal Tesislere İlişkin Bilgiler, 2011	13
Tablo 6: Araç ve Makine Parkı, 2011	13
Tablo 7: Ülkemiz Orman Varlığı, 1963-2012	14
Tablo 8: Yıllık Cari Artım, 2012.....	14
Tablo 9: Ağaç Serveti (Dikili Kabuklu Gövde Hacmi) , 2012.....	14
Tablo 10: Orman Formları ve Ağaç Türü Gruplarına Dağılımı, 2012	15
Tablo 11: Orman Yangınlarının Çıkış Sebeplerine Sayısal Dağılımı, 2002-2011	15
Tablo 12: Orman Yangınlarının Çıkış Sebeplerine Alansal Dağılımı, 2002-2011	15
Tablo 13: Yöntemlerine Göre Orman Zararlılarıyla Mücadele, 2002-2011.....	16
Tablo 14: Zararlı Böcek ve Hastalıklarla Mücadele Çalışmaları, 2002-2011	16
Tablo 15: Suç Zaptı Tanzim Edilen Orman Suç Sayıları, 1937-2011	17
Tablo 16: Orman Köylüsüne Verilen Ferdi Krediler, 1974-2011	18
Tablo 17: Kooperatiflere Verilen Krediler, 1974-2011	18
Tablo 18: Silvikültür Faaliyetleri, 1988-2011	19
Tablo 19: Rehabilitasyon Çalışmalarındaki Gerçekleşmeler, 1998-2011	20
Tablo 20: Ağaçlandırma Çalışmaları, 1946-2011	20
Tablo 21: Özel Ağaçlandırma Çalışmaları, 1986-2011.....	20
Tablo 22: Etüt-Proje Faaliyetleri, 1993-2011.....	20
Tablo 23: Fidan ve Tohum Üretimi, 2006-2011	21
Tablo 24: Ormanların Ana Fonksiyon Sınıflarına Dağılımı, 2012.....	21
Tablo 25: Odun Üretim Rakamları, 2000-2011	21
Tablo 26: Odun Dışı Orman Ürünleri Üretim Rakamları, 2009-2011	22
Tablo 27: Koruyucu ve Çevresel Fonksiyonlar İçin Ayrılan Orman Alan Miktarları, 2012.....	22
Tablo 28: Sosyal ve Kültürel Hizmetler İçin Öngörülen Orman Alan Miktarları, 2012.....	23
Tablo 29: Orman Amenajman Planlaması Yapılan Orman Alanı, 1998-2011.....	24
Tablo 30: Orman Kanununun 16 ve 18'inci Maddesine Göre Verilen İzinler, 2007-2011	23
Tablo 31: Orman Kanununun 17'inci Maddesine Göre Verilen İzinler, 2007-2011	25
Tablo 32: Yol Yapım ve Bakım Faaliyetleri, 1998-2011	25
Tablo 33: Erozyon Kontrolü ve Mera Islah Çalışmaları, 1946-2011	26

GİRİŞ

Dünyada ve ülkemizde yaşanan gelişmeler kamu idari yapısında ve yönetim anlayışında yeniden yapılanma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu süreçte toplumun artan taleplerine karşı daha duyarlı, katılımcılığa önem veren, hedef ve önceliklerini belirlemiş, hesap veren ve şeffaf bir kamu yapılanmasının gereği olarak “stratejik yönetim” yaklaşımı benimsenmiştir.

Katılımcılık ve uzlaşma ilkeleri ile uyumlu bir politika olan kamu yönetiminin yeniden yapılanma sürecinde ileri görüşlü/vizyon sahibi yönetici ve çalışanlardan daha fazla yararlanma anlayışı bir gereklilik haline gelmiştir.

Yeni kamu yönetimi anlayışı, yönetimde etkinliği ve verimliliği esas almaktadır. Geleceğin belirsizliklerine karşı hazırlıklı olma, hızlı karar alma ve sorunlara süratle çözüm bulma, değişime uyum sağlamanın temel unsurlarıdır. Kamu yönetiminde yeniden yapılanma, tüm kamu yönetimlerinde dönüşüm ve değişimi zorunlu kılmaktadır.

2005 yılında yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 9 uncu Maddesinde; “Kamu idareleri; kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlarlar” hükmüne yer verilerek, kamu idarelerinin politika üretme kapasitelerinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir.

Orman Genel Müdürlüğü bu doğrultuda 2010-2014 dönemini kapsayan ilk stratejik planını “Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ekinde yer alan geçiş takvimine uygun olarak hazırlamış ve 01.01.2010 tarihinde uygulamaya koymuştur.

Öte yandan 645 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte Çevre ve Orman Bakanlığı ana hizmet birimlerince yürütülmekte olan; orman alanlarının genişletilmesi, ülkemiz orman ağacı fidan ve tohum ihtiyacının karşılanması, erozyon, sel, taşkın ve çığ tehlikelerini önleyici tedbirlerin alınması, orman köylerinde sosyo-ekonomik kalkınmanın desteklenmesi ve ormancılık konularında yaşanan sorunların çözümüne yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri ilgili Kanun Hükmünde Kararname ile Orman Genel Müdürlüğü görev ve fonksiyonları kapsamına alınmıştır.

Bu süreç, 2010-2014 Stratejik Planının yenilenmesi zarureti doğurmuş, 2013-2017 Stratejik Plan hazırlık süreci Bakanlık Makamından alınan 26.09.2011 tarih ve 13 sayılı Olur ile başlatılarak düzenlenen Hazırlık Programı Kalkınma Bakanlığına sunulmuştur.

Orman Genel Müdürlüğü 2013-2017 Stratejik Planı; ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, AB Müktesebatı, Ulusal Ormancılık Programı, AB Çevre Uyum Stratejisi (UÇES), 9 uncu Kalkınma Planı, Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi, Orta Vadeli Program, Orta Vadeli Mali Plan ve 61 inci Hükümet Eylem Planı’nda öngörülen ormancılık politikaları çerçevesinde hazırlanmıştır.

STRATEJİK PLANLAMA SÜRECİ

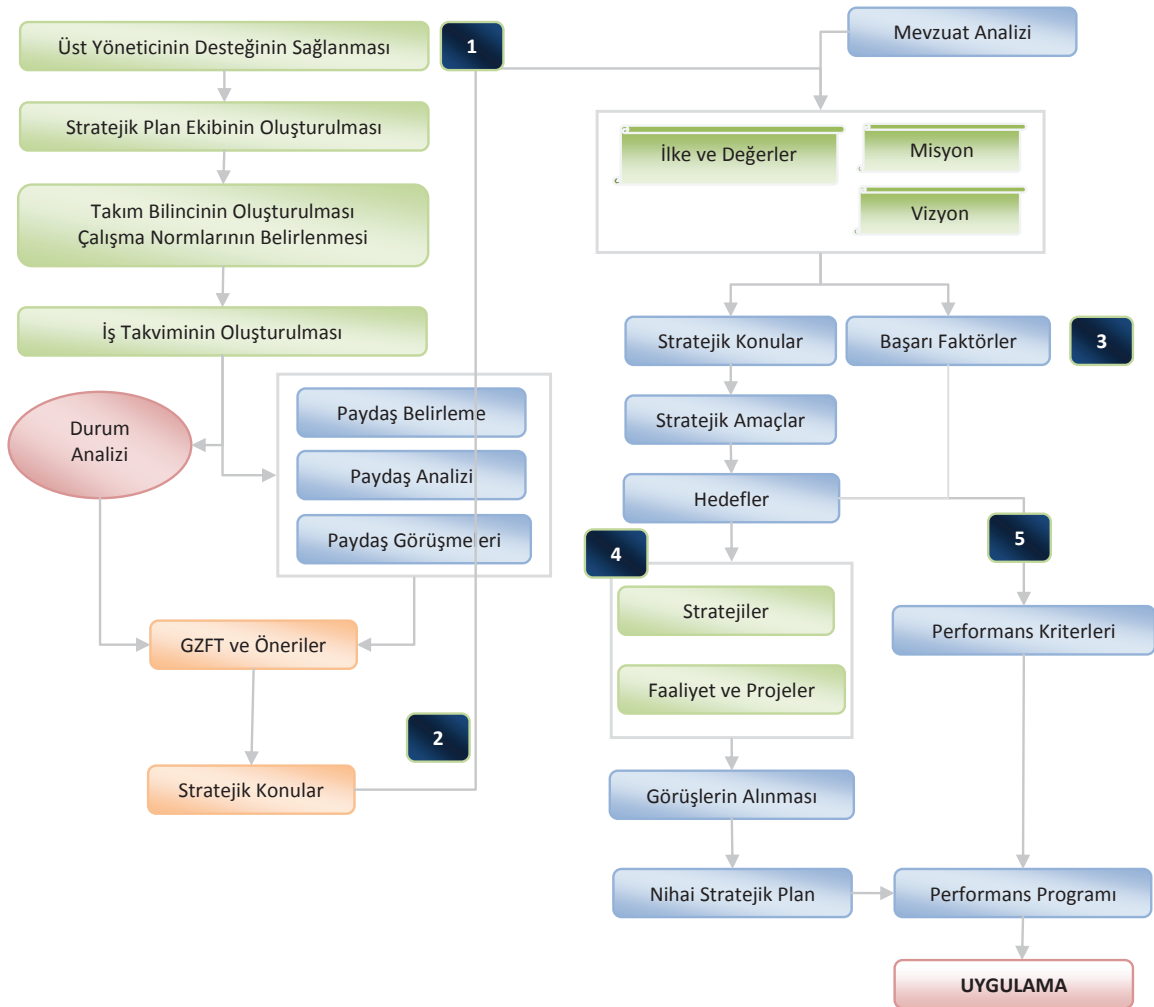
1. Yöntem

Orman Genel Müdürlüğü 2010-2014 Stratejik Planını, “Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ekinde yer alan geçiş takvimine uygun olarak hazırlamış ve 01.01.2010 tarihinde uygulamaya koymuştur.

645 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte Çevre ve Orman Bakanlığı ana hizmet birimlerince yürütülmekte olan; orman alanlarının genişletilmesi, ülkemiz orman ağacı fidan ve tohum ihtiyacının karşılanması, erozyon, sel, taşkın ve çığ tehlikelerini önleyici tedbirlerin alınması, orman köylerinde sosyo-ekonomik kalkınmanın desteklenmesi ve ormancılık konularında yaşanan sorunların çözümüne yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri ilgili Kanun Hükmünde Kararname ile Orman Genel Müdürlüğü görev ve fonksiyonları kapsamına alınmıştır.

Bu süreç, Orman Genel Müdürlüğü 2010-2014 Stratejik Planının yenilenmesi zarureti doğurmuş ve 2013-2017 Stratejik Plan hazırlık süreci Bakanlık Makamından alınan 26.09.2011 tarih ve 13 sayılı Olur ile başlatılmıştır. Stratejik plan hazırlık sürecinde gerçekleştirilecek tüm iş ve işlemlere açıklık getirmek amacıyla 2013-2017 Stratejik Plan Hazırlık Programı hazırlanmış ve planlama çalışmalarının başlatıldığı iç genelge ile merkez ve taşra birimlerine duyurulmuştur.

Şekil 1: Stratejik Planlama Süreci İş Akış Şeması

Organizasyon Yapısı

Stratejik plan çalışmalarını yürütmek üzere Genel Müdür Yardımcısı Başkanlığında 45 üyeden oluşan Stratejik Planlama Ekibi (SPE) ve stratejik planlama ekibini desteklemek, planlama sürecinde istenilen bilgi, belge ve raporları hazırlamak, durum analizini gerçekleştirmek üzere toplam 46 üyeden oluşan 5 çalışma grubu oluşturulmuş, planlama çalışmalarının genel koordinasyonu ve destek hizmetleri Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmüştür.

Portal Uygulaması

Stratejik plan çalışmalarının etkinliğini ve hızını artırmak amacıyla portal uygulaması başlatılmış, sürece ilişkin gelişmeler, hazırlanan raporlar ve diğer dokümanlar plan hazırlık süreci organizasyon yapısı içerisinde yer alan grup ve üyelerle paylaşılmıştır. Ayrıca planın sahiplenilmesinin sağlanması, bilgi eksikliğinin giderilmesi ve paydaşların planlama süreci hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak amacıyla hazırlanan iletişim planı kapsamında gerçekleştirilen çalışmaların çıktıları kurum elektronik ağ ortamında ilgili taraflarla paylaşılmıştır.

2. Katılımcılık

Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen “Genel İlkeler” temelinde stratejik planlama sürecinde katılımcılığı sağlamak temel öncelik olmuştur. Bu doğrultuda stratejik planlama süreci üst düzey yöneticilerin de desteğiyle yürütülmüş, gerek iç paydaşlar gerekse dış paydaşların katılımını sağlamak üzere çeşitli yöntem ve araçlar kullanılmıştır.

Çalışma Toplantıları

Stratejik plan hazırlık programının oluşturulması, çalışma gruplarının belirlenmesi, planlama süreci kaynak ihtiyacının ve bilgi kaynaklarının tespiti amacıyla üst yönetim kadrosunun da katılımı ile çalışma toplantısı düzenlenmiş, 2013-2017 stratejik plan hazırlık süreci ve 2010-2014 stratejik plan uygulama sonuçları değerlendirilmiştir.

Durum analiz raporlarının değerlendirilmesine yönelik düzenlenen ve stratejik planlama ekibinin katılımıyla gerçekleştirilen ikinci çalışma toplantısında, hazırlanan raporlar içerik yönünden incelenmiş, eksik unsurlar tespit edilmiş, çalışmalara paydaşların ilgi ve katkısının sağlanması yönünde gerçekleştirilecek çalışmalar değerlendirilmiştir.

Üst yönetim ve stratejik planlama ekibinin katılımıyla gerçekleştirilen üçüncü çalışma toplantısında ise; Kalkınma Bakanlığından alınan değerlendirme raporu ve plan dokümanı değerlendirilerek son şekli verilmiştir.

Anket Uygulaması

Orman Genel Müdürlüğü’nün iç ve dış paydaşlar gözündeki kurumsal itibar ve imajını değerlendirmek amacıyla yapılan araştırma üç aylık bir sürede tamamlanmıştır. Bu süre içinde ilgili kesimler ve bu kesimlerin temsilcileriyle çalışılarak veri toplanmaya çalışılmış; likert tipi bir derecelendirme ölçeği uygulanmıştır. Araştırmanın evreni Orman Genel Müdürlüğü’nün iç paydaşları ve ilişkide bulunduğu ve hizmet verdiği/aldığı tüm dış paydaşlardır. Çalışmaya katılarak görüş bildiren iç paydaş sayısı 3.008, dış paydaş sayısı ise 1.116 kişidir.

Paydaş Toplantısı

Plan hazırlık sürecinde yürütülecek çalışmalara paydaşların ilgi ve katkısının sağlanması, kurumun güçlü ve zayıf yönleri, fırsat ve tehditler, misyon, vizyon, amaç ve hedefler konusunda paydaşların görüş ve önerilerinin alınması amacıyla üst yönetimin de katılımıyla 04-05 Nisan 2012 tarihinde

paydaş toplantısı düzenlenmiş, çalışmaya alanlarında uzman farklı paydaşlardan toplam 175 kişi katılmıştır.

Çalışma çıktıları rapor haline getirilerek tüm katılımcılar ve ilgili grupları ile paylaşılmış ve değerlendirilmiştir.

DURUM ANALİZİ

1. Kurumsal Yapı ve İlgili Mevzuat

1.1 Tarihsel Gelişim

Osmanlı döneminde ormanların “cibal-i mübaha” olarak herkesin istifadesine açık olduğu bilinmektedir. Ormanlara ilişkin ilk düzenleme Tanzimat Fermanı ile birlikte 1839 yılında İstanbul Orman Müdürlüğünün kuruluşu ile başlar.

1839 yılında kurulan ve ilk kurumsal ormancılık örgütü olan Orman Müdürlüğü, iktisadi yapısı bozulan İmparatorluğun gelir kaynaklarını artırmak üzere kurulmuştur. Bu nedenledir ki; Orman Müdürlüğü Ticaret Nazırlığı'na bağlanmıştır. Ancak, 1869 yılında kurulan Orman Umum Müdürlüğünün Maliye Bakanlığı örgüt yapısı içinde yer alması uygun görülmüştür. Cumhuriyet dönemini de içeren tarihi süreç incelendiğinde; Orman Umum Müdürlüğünün, Nafia (Bayındırlık), Maliye ve Ziraat Bakanlıklarına bağlı olarak çalıştığı görülmektedir.

Ülkemizde teknik ve ekonomik ormancılık tatbikatına güç kazandıracak elemanların yetiştirilmesi amacıyla 1857 yılında Orman Fakültesinin öğretime açılması yanında, günün ve şartların dikte ettirdiği değişik kanunnameler, fetvalar, buyrultular, nizamname ve talimatnameler çıkarılmıştır.

Cumhuriyet döneminde 1920-1923 yılları arasında Orman Umum Müdürlüğü, İktisat Vekâletliğine bağlı bir Genel Müdürlük olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. Bu dönemde bazı kanun ve kararlar çıkarılarak uygulamaya konulmuştur. Atatürk'ün 1922 yılı Meclis açılış konuşmasındaki: “Gerek ziraat ve gerek memleketin servet ve sıhhati umumiyesi noktası nazarından ehemmiyeti muhakkak olan ormanlarımızdaki asri tedbir ile hüsnühalde bulundurmak, tevsi etmek ve azami faide temin eylemek esas düsturlarımızdan biridir.” buyuruları, ormancılık hizmetlerimizin gelişmesine esas teşkil etmiştir.

1937 yılında çıkarılan 3204 sayılı Kanunla hükmü şahsiyete haiz katma bütçeli bir idare olarak Orman Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Aynı yıl yürürlüğe giren 3116 sayılı Orman Kanunu ile bugünkü modern ormancılığımızın temeli atılmıştır. Orman Genel Müdürlüğü özellikle Cumhuriyetin kuruluş yıllarında, ülkenin ulaşılabilen en mahrum bölgelerinde istihdam ve kaynak oluşturmuş, yol, su, elektrik ve haberleşme gibi altyapı hizmetlerinin bu bölgelere ulaştırılmasına hem vesile olmuş hem de katkı sağlamıştır. Orman Genel Müdürlüğü 1937 yılından itibaren taşrada da teşkilatlanmasını sürdürerek; 1945 yılında Devlet Orman İşletmeleri, 1951 yılından itibaren de orman başmüdürlükleri kurulmaya başlanmış ve devlet orman işletmeleri bu başmüdürlüklere bağlanmıştır.

1937-1969 yılları arasında sistemli bir şekilde artan ormancılık çalışmaları bağımsız bir bakanlık yapılanmasını zorunlu kılmıştır. 1969 yılında ormancılık hizmetlerini bağımsız olarak ve hizmet esasına göre teşkilatlanarak yürütmek üzere "Orman Bakanlığı" kurulmuş, Orman Genel Müdürlüğü de bağlı kuruluş olarak Orman Bakanlığına bağlanmıştır. Ancak, 1969 yılında kurulan Orman Bakanlığı görevini 1981 yılında kadar sürdürmüş, daha sonra Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile birleştirilerek Tarım ve Orman Bakanlığı adını almıştır. 1983 yılında Köy İşleri Bakanlığı da buna dâhil edilerek "Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığı" haline dönüştürülmüştür. Bu birleşmeden umulan başarı elde edilememiş, 1969 öncesi yaşanan sorunlar tekrar gündeme gelmiştir. Üstelik sadece Bakanlık yapısında değil, Bakanlığa bağlı genel müdürlüklerin çalışmalarında da olumsuz

sonuçlar görülmüştür. Bu olumsuzluklar ormancılık kurumları ile toplum ilişkilerini de etkilemiş; ormancılık, 1991 yılında yeniden "Orman Bakanlığı" şeklinde yapılandırılmıştır. 2003 yılında Orman Bakanlığının Kapatılması ile Çevre ve Orman Bakanlığına bağlanmış, son olarak da kamu tüzel kişiliğine haiz ve özel bütçeli bir kuruluş olarak 2011 yılında Orman ve Su İşleri Bakanlığına bağlanmıştır.

1.2 Yetki, Görev ve Sorumluluklar

3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna göre Orman Genel Müdürlüğünün görevleri;

- ❖ Orman kaynaklarını; ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel faydalarını dikkate alarak, bitki ve hayvan varlığı ile birlikte, ekosistem bütünlüğü içinde idare etmek, katılımcı ve çok amaçlı şekilde planlamak, usulsüz müdahalelere, tabii afetlere, yangınlara karşı korumak, muhtelif zararlıları ile mücadele etmek ve ettirmek, ormancılık karantina hizmetlerini yürütmek, geliştirmek, orman alanlarını ve ormanlara ilişkin hizmetleri artırmak, ormanları imar ve ıslah etmek, silvikültürel bakımını ve gençleştirilmesini sağlamak,
- ❖ Ormanların mülkiyeti ile ilgili iş ve işlemlerini, kadastrasını, izin ve irtifak işlerini yürütmek,
- ❖ Orman ürün ve hizmetlerinin sürekliliğini güvence altına alarak ormanları teknik, sosyo-kültürel, ekolojik ve ekonomik icaplara göre işletmek, orman ürünlerinin üretim, taşıma, depolama iş ve işlemlerini yapmak ve yaptırmak, bu ürünleri yurt içinde ve yurt dışında pazarlamak,
- ❖ Mesire yerleri, kent ormanları, araştırma ormanları, ağaç parkı (arboretum) sahaları, orman içi biyoçeşitlilik koruma alanları, model orman, muhafaza ormanı alanlarının ayrılması, korunması, işletilmesini ve işlettirilmesini sağlamak,
- ❖ Orman sınırları içinde veya orman sınırları dışında her türlü arazide; ağaçlandırma, erozyon kontrolü, ormanla ilgili mera ıslahı, çölleşme ile mücadele, sel ve çığ kontrolü çalışmalarını yürütmek, entegre havza projeleri yapmak ve uygulamak,
- ❖ Orman ağaç, ağaççık ve florasına ait bitki türlerinin tohum ve fidanlarını üretmek, ürettirmek, aşılama faaliyetlerini yapmak, devamlı veya geçici fidanlık kurmak, işletmek, gerektiğinde kapatmak,
- ❖ Gerçek ve tüzel kişilerin özel ağaçlandırma, imar-ihya, erozyon kontrolü çalışmaları ile fidanlık tesis etmesi, işletmesi ve pazarlamasını desteklemek,
- ❖ Orman ekosistemlerinin sunduğu ürün ve hizmetlerden azami seviyede istifade edilmesini sağlamak üzere döner sermaye işletmeleri ve gerekli diğer birimleri kurmak ve işletmek, gerektiğinde kapatmak, her türlü malzeme, arsa, arazi, bina, tesis, tesisat satın almak veya kiralamak, gerektiğinde takas yapmak; bunların bakım ve onarımlarını yapmak, yaptırmak, hizmetlerin gerektirdiği makineler ile hizmet vasıtalarını sağlamak, bakım ve revizyonlarını yapmak, yaptırmak, ormanlarda gerekli her türlü altyapı çalışmasını yapmak, ormancılık faaliyetleri için gerekli yolların etüt projelerini yapmak, bakım ve onarım işlerini yapmak veya yaptırmak,
- ❖ Hizmetin gerektirdiği her türlü hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim yapmak ve yaptırmak, Genel Müdürlüğün çalışma alanına giren hizmetlere ilişkin olarak, yerel, ulusal ve küresel seviyede görev yapacak enstitüler, müdürlükler, araştırma birimleri, eğitim merkezleri ve sosyal tesisler kurmak ve işletmek,
- ❖ Hizmetleri ile ilgili her türlü araştırma ve geliştirme, envanter, basım, yayım ve tanıtma işleri ile projeleri yapmak veya yaptırmak ve bunların sonuçlarını yurt içinde ve yurt dışında pazarlamak,
- ❖ Orman ürün ve hizmetlerinin kullanımını yaygınlaştırmaya yönelik çalışmalar yapmak, her türlü orman ürünü üreten, işleyen, pazarlayan, ithalat ve ihracatını yapan özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler ile yakın işbirliği içinde çalışmak, yurt içinde ve yurt dışında

danışmanlık yapmak, projeler uygulamak, ormanlar ve ormancılıkla ilgili olarak kamuoyunu bilinçlendirici her türlü faaliyette bulunmak,

- ❖ Orman bütünlüğünü sağlamak amacıyla gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmazların orman rejimine alınması için kamulaştırma, kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan taşınmazların devir ve gerektiğinde takas işlemlerini yapmak, Devlet ormanları içinde ve bitişiğinde oturan köylüleri ayni ve nakdi yardım kaynaklarıyla desteklemek, orman-halk ilişkilerini geliştirmek ve bu konuda her türlü tedbiri almak,
- ❖ Görev alanına giren konularda teknik ve idari esasları belirlemek, çalışma konularına ilişkin laboratuvarlar kurmak ve kurdurmak, iş tarifleri ve birim zaman analizlerini yapmak, yaptırmak ve birim fiyatlarını tespit etmek,
- ❖ Genel Müdürlüğün görev, hizmet ve faaliyetleri ile ilgili olarak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca uyulacak esasları belirlemek, koordinasyonu sağlamak,
- ❖ Mevzuatla verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak.

1.3 Organizasyon Yapısı

Orman Genel Müdürlüğü'nün merkez teşkilatı; Danışma ve Denetim Birimleri, Ana Hizmet Birimleri ve Yardımcı Hizmet Birimlerinden oluşmaktadır. Merkezde; Teftiş Kurulu Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, İç Denetim Başkanlığı ile 18 daire başkanlığı ve bu daire başkanlıklarına bağlı toplam 118 şube müdürlüğü bulunmaktadır.

Taşra teşkilatı ise 27 Orman Bölge Müdürlüğü ile doğrudan merkeze bağlı 12 Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünden oluşmaktadır. Bölge müdürlüklerine bağlı toplam 243 orman işletme müdürlüğü, 28 fidanlık müdürlüğü, 4 müdürlük, 292 başmühendislik, Orman İşletme Müdürlüklerine bağlı 1.376 orman işletme şefliği, 9 fidanlık şefliği, 188 ağaçlandırma ve toprak muhafaza şefliği ve 132 diğer şeflik ile Fidanlık Müdürlüklerine bağlı 84 fidanlık şefliği mevcuttur.

Orman Bölge Müdürlükleri; kendi içerisindeki birimler ile kendine bağlı orman işletme müdürlükleri, fidanlık müdürlükleri, amenajman başmühendislikleri ve kadastro komisyonları (başmühendislikler) ile diğer müdürlükler arasında koordinasyon, kontrol ve denetim sağlamaktadır.

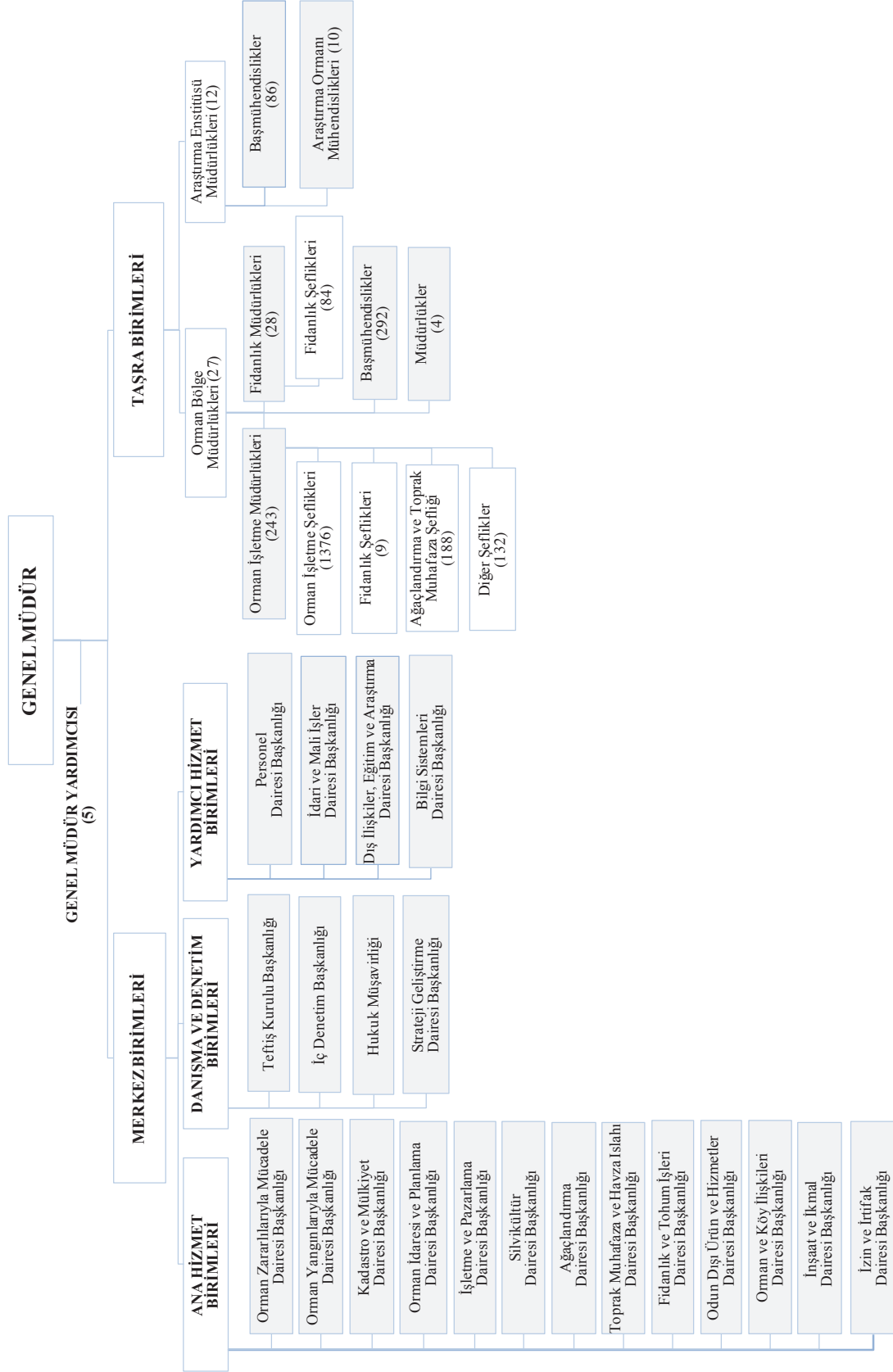
Ormanların korunması, geliştirilmesi ve işletilmesine yönelik bütün arazi uygulamaları orman işletme müdürlükleri ve onlara bağlı orman işletme şefliklerince yürütülmektedir. Bu nedenle ormancılığımızda orman işletme müdürlükleri ve şeflikleri kritik bir öneme sahiptir.

Diğer şeflikler, ilgili orman işletme müdürlüğünün özelliklerine bağlı olarak kurulabilen arboretum, depo, eğitim merkezi, işçi eğitim merkezi, elektronik haberleşme ve atölye şeflikleri gibi şefliklerdir.

Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlükleri ise; ormancılık uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik projelerin geliştirilmesi, pilot uygulamaların yapılarak projelerin uygulanabilirliğinin ortaya konulması yanı sıra Orman Genel Müdürlüğü veya diğer kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilikler tarafından talep edilen konularda analiz, teşhis, araştırma, etüt teknik destek, danışmanlık hizmetleri ile eğitim çalışmaları gerçekleştirilmekte olup, 12 ormancılık araştırma enstitüsünden 9 u genel ormancılık konularında ve bölgesel düzeyde, 3 ü de konu bazında ülke genelinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Enstitü Müdürlüklerine bağlı 86 başmühendislik ve 10 araştırma ormanı mühendisliği bulunmaktadır.

Orman Genel Müdürlüğü teşkilat yapısı Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2: Teşkilat Yapısı

ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜKLERİ

01 ADANA	07 BALIKESİR	13 ESKİŞEHİR	19 KASTAMONU	25 KONYA
02 ADAPAZARI	08 BOLU	14 GİRESUN	20 MERSİN	26 KAYSERİ
03 AMASYA	09 BURSA	15 ISPARTA	21 MUĞLA	27 ŞANLIURFA
04 ANKARA	10 DENİZLİ	16 İSTANBUL	22 TRABZON	
05 ANTALYA	11 ELAZIĞ	17 İZMİR	23 ZONGULDAK	
06 ARTVİN	12 ERZURUM	18 KAHRAMANMARAŞ	24 KÜTAHYA	

ORMANCILIK ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜKLERİ**Konu Bazında ve Ülke Geneline Faaliyet Gösteren Araştırma Enstitüsü Müdürlükleri**

01 Kavak ve Hızlı Gelişen Orman Ağaçları Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	İZMİR/KOCAELİ
02 Orman Ağaçları ve Tohumları Islah Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	ANKARA
03 Orman Toprak ve Ekoloji Araştırmaları Enstitüsü Müdürlüğü	ESKİŞEHİR

Genel Ormancılık Konularında ve Bölgesel Düzeyde Faaliyet Gösteren Araştırma Enstitüsü Müdürlükleri

01 Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	ANTALYA
02 Batı Karadeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	BOLU
03 Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	TARSUS/MERSİN
04 Doğu Anadolu Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	ERZURUM
05 Doğu Karadeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	TRABZON
06 Ege Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	URLA/İZMİR
07 Güneydoğu Anadolu Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	ELAZIĞ
08 İç Anadolu Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	ANKARA
09 Marmara Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	İSTANBUL

1.4 İlgili Mevzuat

Ülkemizde ormancılık mevzuatının kaynağını, başta Anayasa olmak üzere, ilgili kanunlar, tüzükler, yönetmelikler ve diğer yasal düzenlemeler oluşturmakta; ormancılık uygulamaları bu usul ve esaslar doğrultusunda şekillenmektedir. Ormancılık mevzuat çalışmaları Cumhuriyetin ilanından sonra hız kazanmış, Cumhuriyet döneminde ormanlara yönelik iş ve işlemlerin düzenlenmesi amacıyla 3116 sayılı ilk Orman Kanunu 1937 yılında yürürlüğe girmiştir.

Bu Kanunun ardından 1945 yılında özel ormanların devletleştirilmesini öngören 4785 sayılı Kanun çıkarılmıştır. Bu değişimi 1950 yılında çıkarılan 5653 ve 5658 sayılı Kanun değişiklikleri izlemiş ve devletleştirilen ormanların iadesi gerçekleşmiştir. Halen yürürlükte olan 6831 sayılı Orman Kanunu 1956 yılında kabul edilmiştir. Ancak ilgili Kanun, bugüne kadar yirmi kez değişikliğe uğramıştır.

Devlet orman mülkiyeti ve işletmeciliği ilkeleri temelinde orman alanlarının korunmasını hedefleyen hükümler, ilk kez 1961 Anayasası ile güvence altına alınmış ve daha sonra 1982 Anayasasında da aynı anlayış devam etmiştir. Anayasada yer alan 169 ve 170 inci maddeler, ormanların korunması ve gelecek kuşaklara intikali için güçlü bir dayanak oluşturmaktadır.

Anayasal hükümlerden sonra orman mevzuatının temelini oluşturan başlıca yasalara aşağıda yer verilmiş olup, bu yasalarla ilgili tüzük, yönetmelik gibi diğer kaynaklar da bu mevzuat içinde yer almaktadır.

Temel Ormancılık Mevzuatı

6831 Sayılı Orman Kanunu
 3234 Sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun
 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu
 3402 Sayılı Kadastro Kanunu
 3116 Sayılı Orman Kanunu ve bu Kanunu Değiştiren 4785, 5653 ve 5658 Sayılı Kanunlar
 4122 Sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanunu
 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu
 645 Sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Ayrıca, ülkemizin taraf olduğu ormancılık ile ilgili uluslar arası sözleşmeler de ormancılık mevzuatı içerisinde kabul edilmekte ve dikkate alınmaktadır. 1992 yılında Rio’da yapılan Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansında (UNCED), bir ormancılık sözleşmesi üzerinde mutabakat sağlanamamış ancak, resmi bağlayıcılığı olmamakla birlikte, yüksek düzeyde politik taahhüt karakterinde olan “Ormancılık Prensipleri” ilan edilmiş ve Gündem 21’in 11 inci bölümü ormansızlaşma ile mücadeleye ayrılmıştır.

Diğer taraftan, ormanlar ve ormancılık konularında uluslararası düzeyde yürütülen faaliyetlerin etkisiyle, Avrupa Ormanlarının Korunması Bakanlar Konferansı süreci başlatılmıştır. Ülkemizin de taraf olduğu bu süreçte, 1990 yılından bu güne kadar altı konferans (Strazburg-1990, Helsinki-1993, Lizbon-1998, Viyana-2003, Varşova-2007 ve Oslo-2011) düzenlenmiş ve yirmi bir karar alınmıştır.

Ormancılığı ilgilendiren uluslar arası sözleşme ve süreçlerden bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

Uluslararası Sözleşme ve Süreçler

Hükümetler arası Ormancılık Paneli (IPF)
 Hükümetler arası Ormancılık Forumu (IFF)
 Birleşmiş Milletler Ormancılık Forumu (UNFF)
 Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi
 Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
 Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi
 Uluslararası Önemli Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (RAMSAR)
 Avrupa Doğal Çevre ve Yabani Hayatın Korunması Sözleşmesi (BERN)
 Nesli Tehlikede Olan Yabani Bitki ve Hayvan Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES)
 Kuşların Korunması Hakkında Uluslararası Sözleşme
 Dünya Kültür ve Tabiat Mirasının Korunması Hakkında Sözleşme
 Akdeniz’in Kirlenmeye Karşı Korunması Sözleşmesi (BARCELONA)
 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, AB Doğa Koruma Direktifleri

2. Mevcut Kaynaklar**2.1 İnsan Kaynakları**

Orman Genel Müdürlüğü merkez ve taşra birimlerinde 2011 yılı verilerine göre istihdam edilen toplam personel sayısı 39.367’dir. Personelin % 44,5’i memur statüsünde, kalan % 55,5’i ise sözleşmeli personel, sürekli işçi, geçici işçi ve geçici personel statüsünde çalışmaktadır.

Tablo 1: Personel Sayılarındaki Değişim, 2007-2011

Yıl	Memur	Sözleşmeli	Sürekli İşçi	Geçici İşçi	Geçici Personel	Toplam
2007	15.014	873	14.117	2.980		32.984
2008	14.623	868	13.812	3.489		32.792
2009	14.910	868	13.682	3.201		32.661
2010	15.024	851	13.409	5.356		34.640
2011	17.499	164	15.884	5.292	528	39.367

Tablo 2: Dolu Kadroların Bütçe ve Unvan Dağılımı, 2011

Unvan	Özel Bütçe		Döner Sermaye		Toplam		Genel Toplam
	Merkez	Taşra	Merkez	Taşra	Merkez	Taşra	
Genel Müdür	1				1		1
Genel Müdür Yardımcısı	4				4		4
Teftiş Kurulu Başkanı	1				1		1
I. Hukuk Müşaviri	1				1		1
Hukuk Müşaviri	4				4		4
Daire Başkanı	18				18		18
İç Denetçi	9				9		9
Başmüfettiş	53				53		53
Müfettiş	43				43		43
Müfettiş Yardımcısı	14				14		14
Bölge Müdürü		23				23	23
Bölge Müdür Yardımcısı		72				72	72
İşletme Müdürü		186				186	186
İşletme Müdür Yardımcısı		149				149	149
Yedek Parça Depo Müdürü		1				1	1
Yedek Parça Depo Müd. Yrd.		1				1	1
Eğitim Merkezi Müdürü		1				1	1
Enstitü Müdürü		4				4	4
Enstitü Müdür Yardımcısı		2				2	2
Fidanlık Müdürü		11				11	11
Fidanlık Müdür Yardımcısı		2				2	2
Başmühendis		141				141	141
Şube Müdürü	61	256			61	256	317
Mühendis	209	2.918	31	749	240	3.667	3.907
Avukat	5	75	14	76	19	151	170
Orman Muhafaza Memuru		5.215		621		5.836	5.836
Diğer	294	4.724	183	1.327	477	6.051	6.528
Memur	717	13.781	228	2.773	945	16.554	17.499
Sözleşmeli Personel			127	37	127	37	164
Sürekli İşçi		10.642		5.242		15.884	15.884
Geçici İşçi		2.763		2.529		5.292	5.292
Geçici Personel						528	528
Toplam	717	27.186	355	10.581	1.072	38.295	39.367

2.2 Mali Kaynaklar

Orman Genel Müdürlüğünün finansman yapısı özel bütçe ve döner sermaye bütçesi şeklinde ikili bir yapı göstermektedir. Kendi gelir kaynaklarını yaratma ve bu geliri ormancılık faaliyetlerinde kullanabilme olanağı sağlayan özel bütçeli kuruluş statüsü ve döner sermaye kurma yetkisinin tanınması kurumun mali yapısının temelini oluşturmaktadır. Özel bütçe ve döner sermaye bütçelerinin etkin yönetimi ormancılık faaliyetlerinin sürdürülebilirliği açısından yaşamsal öneme sahiptir.

Tablo 3: Gelir-Gider Durumu, 2007-2011

Yıl	Özel Bütçe		Döner Sermaye	
	Gelirler	Giderler	Gelirler	Giderler
2007	647.456.885	577.455.641	1.300.646.923	1.145.081.843
2008	732.739.279	743.498.779	1.399.808.574	1.368.389.029
2009	855.090.595	870.304.473	1.361.772.495	1.435.371.323
2010	983.829.944	999.026.196	1.567.607.874	1.609.233.477
2011	1.014.722.220	1.064.032.461	1.942.532.103	1.786.490.407

Özel bütçe giderlerinin ortalama % 92'sini cari giderler, % 8'ini ise yatırım giderleri oluşturmakta, döner sermaye bütçesinde ise bu oran ortalama % 95 cari giderler, % 5 yatırım giderleri şeklinde sonuçlanmaktadır.

2.3 Fiziksel Yapı

Orman Genel Müdürlüğü, hizmet özelliği nedeniyle yerinden yönetim esasına göre kurulmuştur. 705 adedi özel bütçeye, 9.008 adedi döner sermaye bütçesine kayıtlı olmak üzere toplam 9.713 adet binada ormancılık hizmetleri yürütülmektedir.

Tablo 4: Taşınmazlara İlişkin Bilgiler, 2011

Taşınmazın Cinsi	Özel Bütçe		Döner Sermaye		Toplam	
	Adet	Yüzölçümü (m ²)	Adet	Yüzölçümü (m ²)	Adet	Yüzölçümü (m ²)
Bölge Müdürlüğü Binası	6	9.437	21	55.774	27	65.211
İşletme Müdürlüğü Binası	12	10.209	179	142.427	191	152.636
İşletme Şefliği Binası	9	2.987	471	106.747	480	109.734
İlk Müdahale Ekip Binası	75	13.410	341	44.907	416	58.317
Toplu Koruma Ekip Binası	95	14.984	529	61.871	624	76.854
Üretim Depo Binası	20	244.298	405	82.729	425	327.027
Sosyal Tesis	7	2.137	159	75.369	166	77.506
Satış Salonu	6	701	94	17.194	100	17.895
Yangın Kule Kulübesi	122	7.764	514	30.004	636	37.768
Tavla Binası	1	70	115	6.954	116	7.024
Reçine Binası			21	11.093	21	11.093
Hizmet Evi	325	38.611	5.369	617.347	5.694	655.959
Diğer Binalar	25	3.182	787	85.809	812	88.991
Yangın Eğitim Merkezi	2	3.500	3	152	5	3.652
Toplam	705	351.290	9.008	1.338.377	9.713	1.689.667
Arsa	39	681.862	3.268	33.372.060	3.307	34.053.922

Tablo 5: Sosyal Tesislere İlişkin Bilgiler, 2011

Nevi	Adet	Kapasite (Kişi/Yıl)	Yararlanan (Kişi/Yıl)
Eğitim ve Dinlenme Tesisi	5	294	1.670
Lokal	107	4.401	26.544
Memur Evi	125	329	318
Misafirhane	164	2.140	69.474
Kreş	3	305	275

Tablo 6: Araç ve Makine Parkı, 2011

Makinenin Cinsi	Özel Bütçe	Döner Sermaye	Toplam
	Adet	Adet	Adet
Hizmet Vasıtaları	172	2.141	2.313
İş ve Koruma Makineleri	2.027	1.080	3.107
Üretim Makineleri	32	243	275
Toplam	2.231	3.464	5.695

2.4 Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar

Orman Genel Müdürlüğünce hizmetlerin sunumu sırasında işlem ve karar süreçlerinin hızlandırılması, etkinlik ve verimliliğin artırılması amacıyla bilgi ve iletişim teknolojilerinden azami ölçüde faydalanılmakta, sunucu bilgisayar sistemleri, kişisel bilgisayarlar ile çevre birimlerinin kullanımında güvenlik, verimlilik ve süreklilik ilkeleri gözetilmektedir.

İşlem ve karar süreçlerinin hızlandırılmasına yönelik gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

- ❖ Orman yangınlarıyla mücadelede verimliliği ve etkinliği artırmak amacıyla **Orman Yangın Erken Uyarı Sistemi ve Yangın Yönetim Sistemleri**,
- ❖ Orman sayılan alanlarda verilen izinleri takip etmek amacıyla **İzin Takip Programı**,
- ❖ Orman sayılan ve sayılmayan alanlarda verilen izinlere ait sözel ve sayısal verilerin bir arada tutulduğu **Orman Kadastro Bilgi Sistemi**,
- ❖ Orman sayılan alanlardaki ağaçlandırma projelerine ait bilgilerin yer aldığı, sorgulamaların yapılabilirdiği **Ağaçlandırma Bilgi Sistemi**,
- ❖ Fidanlıklarla ilgili tüm bilgilere ulaşmayı sağlayan **Fidanlık Bilgi Sistemi**,
- ❖ Eğitimlerle ilgili verilerin arşivlenmesi ve analiz edilmesine imkân veren **Eğitim Bilgi Sistemi**,
- ❖ Mevcut verilerin (hava fotoğrafı, harita, uydu görüntüsü) sayısal ortama aktarılması ve sayısal arşiv sisteminin oluşturulması amacıyla geliştirilen **Hava Fotoğrafı, Harita ve Uydu Görüntüsü Arşiv Takip Sistemi**,
- ❖ Genel muhasebe standartlarına göre tutulması gereken tüm bilgi ve belgelere ulaşımı sağlayan, üretim işlerine ait hakedişlerin ve ihale işlemlerinin gerçekleştirilmesine imkân veren **Döner Sermaye Muhasebe Sistemi**,
- ❖ Orman Genel Müdürlüğü personelinin tayin, terfi, sicil ve atama işlemlerinin gerçekleştirildiği **Personel Otomasyon Sistemi**,

- ❖ Taşıtların ve makinelerin bakımları ile tamirleri için ihtiyaç duyulan yedek parçaların talep, transfer ve yetkilendirme işlemlerinin yapıldığı **Makine İkmal Yedek Parça İstek ve Transfer Programı**,
- ❖ Taşınır yönetimin gerçekleştirildiği **Taşınır Kayıt Sistemi**,
- ❖ Taşıtların ve makinelerin aylık akaryakıt ve tamir bakım giderlerinin izlenmesi amacıyla geliştirilen **Makine İşletme Giriş Programı**, uygulamaya aktarılmıştır.
- ❖ Silvikültürel faaliyetlerin yılı programlarının izlendiği **Geoportal Bilgi Sistemi**,

3. Faaliyet Alanları, Sunulan Ürün ve Hizmetler

Ülkemiz orman varlığı 21.678.134 hektar, ülke alanına oranı ise % 27,6'dır. Bu alan içerisinde normal orman alanı 11.558.668 hektar ile toplam ormanlık alanın % 53,3 ünü, bozuk orman alanları ise, 10.119.466 hektar ile toplam ormanlık alanının % 46,7 sini oluşturmaktadır.

Toplam ağaç serveti 1,5 milyar m³, yıllık toplam cari artım ise 42,2 milyon m³ dür. Ormanların normal (verimli) veya bozuk orman olarak tanımlanması esas olarak meşcere örtüsünün kapallılık durumuna göre yapılmaktadır. Mevcut ağaçların tepe çatılarının toprağı örtme oranı %10 un üzerinde olan orman alanları normal ya da verimli, bu orandan az olan orman alanları ise bozuk orman olarak tanımlanmaktadır

Tablo 7: Ülkemiz Orman Varlığı, 1963-2012

Toplam Orman Alanı	Birim	1963-1972	2004	2012
	Hektar	20.199.296	21.188.747	21.678.134
Koru	Hektar	10.934.607	15.439.595	17.260.592
Baltalık	Hektar	9.264.689	5.749.152	4.417.542

Tablo 8: Yıllık Cari Artım, 2012

Niteliği	Koru Ormanı	Baltalık Ormanı	Toplam
	m ³	m ³	m ³
Normal	37.300.713	2.719.466	40.020.179
Bozuk	1.411.640	747.296	2.158.936
Toplam	38.712.353	3.466.762	42.179.115

Tablo 9: Ağaç Serveti (Dikili Kabuklu Gövde Hacmi) , 2012

Niteliği	Koru Ormanı	Baltalık Ormanı	Toplam
	m ³	m ³	m ³
Normal	1.365.186.239	52.296.445	1.417.482.684
Bozuk	59.319.695	17.652.159	76.971.854
Toplam	1.424.505.934	69.948.604	1.494.454.538

Orman amenajmanı bakımından ormanlar, aynı yaşlı ve değişik yaşlı olmak üzere iki forma ayrılmakta olup, % 98'i aynı yaşlı, % 2 si ise değişik yaşlıdır.

Tablo 10: Orman Formları ve Ağaç Türü Gruplarına Dağılımı, 2012

Orman Formu	Ağaç Türü Grubu	Birim	Normal	Bozuk	Toplam
		Hektar	11.558.668	10.119.466	21.678.134
Aynı Yaşlı	İbrelili	Hektar	7.300.628	5.626.109	12.926.737
	Yapraklı	Hektar	3.838.225	4.387.863	8.226.088
Değişik Yaşlı	İbrelili	Hektar	271.579	32.406	303.985
	Yapraklı	Hektar	148.236	73.088	221.324

Aynı yaşlı ormanların 12,9 milyon hektarı ibrelili, 8,2 milyon hektarı ise yapraklı ormanlardan oluşmaktadır. Ormanlık alanın % 39'u meşe, kayın, kızılğaç, kestane, gürgeç gibi geniş yapraklı ya da yapraklı ağaç türlerinden, % 61'i ise kızılçam, karaçam, sarıçam, göknar, ladin, sedir gibi ibrelili ya da iğne yapraklı ağaç türlerinden oluşmaktadır.

3.1 Ormanların Korunması

Ormanların korunması temel olarak ormanları; yangınlara, orman zararlılarına ve fiili müdahalelere karşı koruma faaliyetlerini içerir. Gerek Anayasanın ilgili maddesi, gerek 6831 sayılı Orman Kanunu, gerekse 3234 sayılı Kanun incelendiğinde, Orman Genel Müdürlüğünün öncelikli faaliyet alanının ormanların korunması olduğu açıkça görülecektir. Bu temel amaç doğrultusunda ormanların korunması geleneksel olarak üç eksene oturmuş, koruma teşkilatı ve organizasyonu da buna göre yapılandırılmıştır. Ancak, değişen korumacılık anlayışı ile beraber ormanların içinde barındırdıkları biyolojik çeşitliliğin muhafaza edilmesi son derece önemli hale gelmiştir.

3.1.1 Ormanların Yangınlara Karşı Korunması

Ülkemiz orman alanlarının % 60'ına tekabül eden 12 milyon 500 bin hektarlık kısmı yangına çok hassas bölgelerde yer almakta olup, yangına birinci derecede hassas alan miktarı 7.844.579 hektar, yangına ikinci derecede hassas alan miktarı ise 4.612.563 hektardır.

Tablo 11: Orman Yangınlarının Çıkış Sebeplerine Sayısal Dağılımı, 2002-2011

Yangın Çıkış Sebepleri	Birim	2002-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kasıt	Adet	1.156	292	377	231	146	153
İhmal/Dikkatsizlik/Kaza	Adet	5.341	1.642	1.018	884	861	1.067
Doğal	Adet	899	407	330	333	281	130
Faili Meçhul	Adet	1.771	488	410	345	573	604
Toplam	Adet	9.167	2.829	2.135	1.793	1.861	1.954

Tablo 12: Orman Yangınlarının Çıkış Sebeplerine Alansal Dağılımı, 2002-2011

Yangın Çıkış Sebepleri	Birim	2002-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kasıt	Hektar	2.530	1.705	797	792	526	283
İhmal/Dikkatsizlik/Kaza	Hektar	22.857	7.994	26.283	3.082	1.851	2.368
Doğal	Hektar	1.779	243	699	105	69	39
Faili Meçhul	Hektar	3.451	1.722	1.970	700	871	922
Toplam	Hektar	30.617	11.664	29.749	4.679	3.317	3.612

2002-2011 yıllarını kapsayan 10 yıllık dönemde meydana gelen 19.739 adet orman yangını sonucu 83.638 hektar orman alanı zarar görmüştür. Yangınla mücadelede başarının göstergesi olan yangın başına düşen saha miktarı da aynı dönemde ortalama 4,2 hektar/adet seviyesinde sonuçlanmıştır.

3.1.2 Zararlı Böcek ve Hastalıklarla Mücadele

Böceklerin üreme enerjileri çok yüksek olduğundan uygun iklim şartlarında kısa zamanda çoğalarak bütün bir ormanı tehdit edebilirler. Orman zararlılarıyla mücadele çalışmalarında teknolojik gelişmeler göz önüne alınarak biyolojik, biyoteknik, mekanik ve kimyasal yöntemlerle mücadele edilmektedir.

Tablo 13: Yöntemlerine Göre Orman Zararlılarıyla Mücadele, 2002-2011

Mücadele Yöntemi	Birim	2002-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Biyolojik Mücadele	Hektar	461.791	131.072	128.475	144.109	178.987	163.200
Mekanik Mücadele	Hektar	1.053.229	161.518	231.558	203.855	188.276	144.781
Biyoteknik Mücadele	Hektar	509.285	90.489	127.479	136.375	120.875	103.545
Kimyasal Mücadele	Hektar	968.229	176.479	102.415	113.550	76.184	59.681
Toplam		2.992.534	559.558	589.927	597.899	564.322	471.207

2002 yılından itibaren küresel ısınma ve iklim değişikliğine bağlı olarak orman zararlıları ile mücadelede doğaya en uygun mücadele yöntemi olarak biyolojik mücadele yöntemine ağırlık verilmiştir. Bu amaçla kurulan 65 adet laboratuvarında ortalama 600 bin adet böcek üretilerek zararlı böceklerin yoğun olarak bulunduğu alanlara bırakılmakta ve doğal dengenin yeniden oluşturulmasına destek verilmekte, her yıl ortalama 50 bin adet kuş yuvası asılmakta ve 150 adet karınca yuvası nakli gerçekleştirilmektedir.

Tablo 14: Zararlı Böcek ve Hastalıklarla Mücadele Çalışmaları, 2002-2011

Faaliyet Türü	Birim	2002-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kuş Yuvası	Adet	179.638	50.876	54.045	52.700	56.977	55.740
Karınca Nakli	Adet	731	219	199	175	160	163
Faydalı Böcek Üretimi	Bin Adet	2.527	628	740	784	693	528
Adacık Tesisi	Adet	4.260	936	1.231	2.020	2.460	2.573

3.1.3 Orman Suçlarıyla Mücadele

Ülkemiz orman varlığı çeşitli tehditler altında bulunmakta ve bu tehditlerin kaynağını önemli oranda insanlar oluşturmaktadır. İnsanların ormanlara yönelik yasa dışı müdahalelerinin başlıcalarını; aşırı ve usulsüz yararlanmalar, kaçak orman emvali nakilleri, tarım ve yerleşim alanı kazanmaya yönelik açma-yerleşme fiilleri ile kontrolsüz ve aşırı hayvan otlatmacılığı teşkil etmektedir. Bu yoğun tehditlerden dolayı ormanların korunması ormancılık politikaları arasında ilk sıralarda yer almaktadır.

2002-2011 yılları esas alındığında; orman halk ilişkilerindeki iyileşmeler, çevre ve orman konusundaki küresel bilinçlenme, alınan koruma tedbirleri ile birlikte son on yıllık dönemde orman suçları %60 oranında azalmıştır.

Tablo 15: Suç Zaptı Tanzim Edilen Orman Suç Sayıları, 1937-2011

Yıl	Kesme		Nakil		Bulundurma	
	Suç Adedi	m ³	Suç Adedi	m ³	Suç Adedi	m ³
1937-2006	1.339.868	4.349.330	1.060.019	1.037.727	47.715	49.303
2007	6.028	24.665	1.900	976	1.328	752
2008	5.020	19.134	1.651	793	1.498	1.473
2009	4.946	18.915	1.692	785	1.275	688
2010	4.116	18.712	1.339	722	1.129	569
2011	3.742	18.739	841	689	849	575

Yıl	Açma-Yerleşme		İşgal		Otlatma	
	Suç Adedi	Dekar	Suç Adedi	Dekar	Suç Adedi	Hayvan Adedi
1937-2006	660.239	2.340.297	32.601	160.743	279.932	30.360.668
2007	2.836	9.880	2.292	10.057	3.356	180.107
2008	2.393	9.627	2.185	28.378	2.733	174.694
2009	2.283	7.409	2.437	10.222	2.060	118.858
2010	3.019	9.858	4.089	16.218	1.952	114.792
2011	2.337	10.237	2.945	13.220	1.448	97.967

Yıl	Sarf		Av Suçları		Toplam
	Suç Adedi	m ³	Suç Adedi	Hayvan Adedi	Suç Adedi
1937-2006	21.581	48.800			3.441.955
2007	288	404	75	191	18.103
2008	313	303	50	249	15.843
2009	299	993	47	54	15.039
2010	300	374	71	18	16.015
2011	213	289	41	204	12.416

1937-2011 yılları arasında ülkemizde işlenen orman suçlarının % 39'unu kesme, % 30'unu nakil, % 19'unu açma-yerleşme, % 8'ini otlatma, % 4'ünü ise diğer suçlar oluşturmaktadır.

3.1.4 Diğer Biyotik ve Abiyotik Zararlar

Hava kirliliği, kuraklık, asit yağmurları, aşırı ısı değişimleri ve benzeri atmosferik oluşumlar ile özellikle son çeyrek yüzyılda Dünya gündemine oturan küresel ısınmanın ormanlar üzerindeki muhtemel etkileri hususu, ülkemiz ormanları için de önemli bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Küresel ısınma ve hava kirliliğinin ormanlar üzerindeki etkileri konusunda henüz yeterli bilgiye sahip olunmamakla beraber ileriki dönemlerde özellikle küresel ısınmanın olumsuz etkilerinin artacağı beklenmekte ve bu alanda araştırma çalışmalarının, uygun strateji ve tedbirlerin geliştirilmesi gerektiğine inanılmaktadır.

3.1.5 Orman Alan ve Sınırlarının Korunması

Anayasamızın 169 ve 170. maddeleri ve 6831 sayılı Orman Kanunu ile 3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat Kanunu hükümlerine göre orman sınırları güvenceye alınmıştır. Anayasa ve yasalardaki orman tanımları ve Orman Genel Müdürlüğünün tüzel kişiliği ormanların hukuki ve fiziki varlığının korunması ve devamında önemli unsurlardır.

Ormanların % 99'unun mülkiyeti Devlete aittir. Özel Şahıslara ve Hükmi Şahsiyeti Haiz Amme Müesseselerine ait orman alanı yaklaşık 22.000 hektardır. Devlet ormanları dışındaki özel ormanların

gözetim ve denetimi de Orman Genel Müdürlüğünce yapılmaktadır. Ormanların sınırlarının belirlenmesi (kadaastro) ve mülkiyetinin tespiti için yapılan aplikasyon işleri ile sınırları kesinleşen yerlerin tapuya tescil işlemleri orman kadastrounun konusudur.

2011 yılı verilerine göre, 18.860.115 hektar alanda kadastro çalışması tamamlanmış, 12.280.992 hektar alanın tescili yapılmıştır.

3.1.6 Biyolojik Kaynakların ve Ekolojinin Korunması

Orman ekosistemleri, kendi içinde birbirleri ile ilişkisel ve dengeli bir düzende bulunan ekolojik, ekonomik ve sosyal-kültürel kapsamındaki fonksiyonları ile en önemli biyolojik kaynağı teşkil etmektedir. Bu doğal kaynak biyotik ve abiyotik etmenlerden etkilenmekte ancak yenilenebilir olma özelliğinden dolayı da ıslah edilebilmektedir. Bu nedenle orman ekosistemlerinin sağlık ve hayatîyetinin aktüel durumunun tespiti ve zaman içinde gelişiminin izlenmesi gerekmektedir.

Ormanların sağlık ve hayatîyeti konusunda ulusal bazda uzun dönemli büyük ölçekli ve yoğun izlemelere dayalı kaliteli bilimsel verilerin elde edilmesi çalışmaları 2006 yılında başlanılan “Orman Ekosistemlerinin Sağlık ve Hayatîyetinin İzlenmesi Programı” çerçevesinde yürütülmektedir.

Ormanlarımızdaki biyolojik çeşitliliğin korunmasında genel strateji; özel biyolojik çeşitlilik değeri ve zenginliğine sahip orman alanlarının korunan alanlar statüsüne alınarak, amacına uygun planlama, uygulama ve değerlendirme çalışmaları çerçevesinde yönetimidir.

3.1.7 Orman Köylülerinin Desteklenmesi

Orman köylülerinin sosyo-ekonomik bakımdan kalkınmalarına yönelik “Orman Köylüleri Kalkınma Planları” hazırlanmakta ve bu planlar çerçevesinde önerilen projelerle orman köylüleri desteklenmektedir. Planlama çalışmalarında geline son nokta itibarıyla 2.027.636 ünite sosyal amaçlı, 1.295.758 ünite ekonomik amaçlı kredi önerisi mevcut olup, 2011 yılı verilerine göre toplam uygulama 404.102 ünite olarak gerçekleşmiştir.

Orman köylülerinin desteklenmesi faaliyetlerinin ana unsurunu, orman köylüleri ve bu köylülerin kendi aralarında kurdukları kooperatiflere verilen ferdi ve kooperatif kredileri teşkil etmektedir. Sağlanan kredilerle alternatif işletme modelleri ve projeler geliştirilerek, orman köylüsünün ekonomik ve sosyal kalkınmaları desteklenmektedir.

Tablo 16: Orman Köylüsüne Verilen Ferdi Krediler, 1974-2011

Ferdi Krediler	Birim	1974-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ünite	Adet	292.002	17.629	22.921	22.680	27.205	21.665
Tutar *	TL	1.386.305.455	46.541.369	43.839.391	44.918.387	53.388.779	64.110.162

Tablo 17: Kooperatiflere Verilen Krediler, 1974-2011

Kooperatif Kredileri	Birim	1974-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Proje	Adet	991	13	3	10	13	10
Tutar *	TL	339.663.451	1.887.326	537.533	2.114.844	2.142.985	2.402.859

*2011 yılı deflator katsayısına göre hesaplanmıştır.

2003 yılından sonra ormancılık faaliyetlerinin yürütülmesinde ortaya çıkan ekonomik ve sosyal problemlerin çözümüne yönelik olarak yatırım maliyetleri büyük projeler yerine daha küçük ölçekli ve istihdam yaratan projeler tercih edilmiş, 2011 yılı verilerine göre toplam 25.114 adam/yıl istihdam sağlanmıştır.

Ayrıca orman köylüsü ve kooperatiflerine yapılan indirimli satışlar dolayısıyla yapılan sübvansiyonlar; 2003 yılında 126 milyon TL iken 2011 yılında bu rakam 206 milyon TL'ye çıkmıştır. Önümüzdeki yıllarda bu sübvansiyonlar artarak devam edecektir.

3.2 Ormanların Geliştirilmesi ve Genişletilmesi

Orman geliştirme çalışmaları, ormanı oluşturan ağaçların yetiştirilmesi, teknik bakım müdahaleleriyle sağlıklı ve stabil bir yapıya kavuşturulması, tür karışımlarının düzenlenmesi, odun kalitesinin artırılması, olgunluk çağına ulaşmış yaşlı meşcerelerin gençleştirilmesi, bozuk orman alanlarının rehabilitasyonu, baltalık ormanların imarı veya koruya tahvil faaliyetleri ile çok yönlü fonksiyonlar gören ormanların kurulması ve yanan alanların yeniden ormanlaştırılması gibi normal ve bozuk yapıdaki tüm ormanlarda gerçekleştirilen silvikültürel faaliyetleri içerirken orman genişletme çalışmaları ise orman içi açıklıklar ve uygun arazilerde yapılan yeni ağaçlandırma faaliyetleri ile endüstriyel plantasyon kurma faaliyetlerini içermektedir.

3.2.1 Mevcut Ormanların İyileştirilmesi ve Geliştirilmesi

Ormanlarımızın sağlığının korunması ve devamlılığının sağlanması için silvikültürel çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalarda biyolojik ve ekolojik prensipler dikkate alınarak ormanları, kendisinden beklenen fonksiyonları devamlı ve en iyi şekilde yerine getirecek duruma ulaştırmak ve bunu devam ettirmek orman geliştirmenin temel prensibini oluşturmaktadır. Bu kapsamda Genç Meşcereler Bakım Seferberliği Eylem Planı (2012-2016) 2012 yılında hazırlanmış ve uygulamaya aktarılmıştır.

Gençlik bakımı, kültür bakımı, sıklık bakımı, aralama, rehabilitasyon, koruya tahvil vb. uygun silvikültürel müdahalelerle ormanların kapalılığının, servet, artım ve kalitesinin artırılması yanı sıra biyotik ve abiyotik faktörlere karşı ormanların direnci artırılırken ormanların sürekliliğinin sağlanması için yaşlanmış, idare süresini tamamlamış veya herhangi bir şekilde (yangın, afet vb.) üzerindeki orman örtüsünü kaybetmiş alanlar veya orman içi açıklıklarda doğal yolla (tohum) yada dikim yoluyla (suni) gençleştirme çalışmaları ile ormanların gençleştirilmesi sağlanmaktadır.

Tablo 18: Silvikültür Faaliyetleri, 1988-2011

Faaliyet Türü	Birim	1988-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bakım	Hektar	4.763.583	304.239	377.711	387.542	454.439	466.972
Gençleştirme	Hektar	711.227	29.541	38.801	31.133	27.983	27.367
Koruya Tahvil	Hektar	131.604	86.261	87.408	79.506	78.584	81.529

Orman amenajman planı yenilenen yerlerde, gençleştirmeye ayrılan orman alanlarının gençleştirme çalışmaları, detay silvikültür planlarına göre yapılmaktadır. Bu planlarda gençleştirmeye ayrılan yerin detaylı olarak toprak durumu ve yapısı, ağaç türlerinin tohum verme sıklığı, tohum ağacı durumu ve sayısı gibi faktörlere göre gençleştirme metot veya metotlarının belirlenmesi için arazide bir takım inceleme ve gözlemlerin yapılarak silvikültür planları hazırlanmakta ve uygulamalar bu plan çerçevesinde yürütülmektedir.

Yürürlükteki orman amenajman planlarına göre; toplam 503.796 hektar orman alanı gençleştirilmek üzere ayrılmış, yapılan detay silvikültür planları ile de bu alanların 475. 897 hektarlık bölümü gençleştirilmek üzere planlanmıştır. Uygulamaya geçilmiş gençleştirme alanlarından 296.906 hektarlık orman alanının 220.486 hektarında kabul edilebilir başarı oranı sağlanmış ancak, 2.469 hektar alanda yeterli başarı sağlanamamıştır. Halen 73.951 hektar orman alanında gençleştirme çalışmaları devam etmektedir.

1998 yılında uygulanan rehabilitasyon çalışmaları 2006 yılından itibaren daha da yaygınlaştırılmıştır. Orman örtüsü kaybedilmiş veya tahrip görmüş alanlarda mümkün olduğunca doğada var olan mevcudu kullanarak ve aynı zamanda biyolojik çeşitliliği koruyarak, mevcut orman alanlarının kazanılması ve iyileştirilmesi şeklinde özetlenebilecek rehabilitasyon çalışmaları 2011 yılında 2.144.964 hektara ulaşmıştır.

Tablo 19: Rehabilitasyon Çalışmalarındaki Gerçekleşmeler, 1998-2011

Faaliyet Türü	Birim	1998-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Rehabilitasyon*	Hektar	428.195	313.659	336.910	374.728	346.902	344.570

*Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberliği Eylem Planı kapsamında sonuçlandırılan çalışmalar da dâhil edilmiştir.

3.2.2 Ağaçlandırma

Ülkemizde odun hammaddesi gereksinimi, artan nüfusa ve gelişen endüstriye paralel olarak çoğalmaktadır. Bu gereksinimin tamamen yurtiçi kaynaklardan karşılanabilmesi yanında; doğal ormanların ve biyolojik çeşitliliğin korunabilmesi için, var olan verimli ormanların sürdürülebilir yönetimi prensipleri çerçevesinde işletilmesi, ayrıca bozuk orman alanlarında, orman içi açıklıklarda ve orman rejimi dışındaki arazilerde ağaçlandırmaların yapılması bir zorunluluktur.

Tablo 20: Ağaçlandırma Çalışmaları, 1946-2011

Faaliyet Türü	Birim	1946-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ağaçlandırma *	Hektar	1.935.479	18.228	39.467	46.872	41.857	39.964

*Diğer kurumlarca ve sivil toplum kuruluşlarınca yapılan ağaçlandırma çalışmaları da dâhil edilmiştir.

Özel ağaçlandırma çalışmalarında; çam, sedir, göknar, ladin, meşe, akasya, akçaağaç, karaağaç, sofora, ıhlamur, kayın, gürgen, gladiçya gibi odunundan yararlanılan türler ile odunu yanında daha ziyade meyvesinden yararlanılan ceviz, kestane, antepfıstığı, menengiç sakız ağacı, harnup, kuşburnu, defne, alıç, ahlat, badem, mahlep, zeytin gibi türler kullanılmaktadır.

Tablo 21: Özel Ağaçlandırma Çalışmaları, 1986-2011

Faaliyet Türü	Birim	1986-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Özel Ağaçlandırma	Hektar	64.007	8.190	9.034	9.535	17.306	8.566

Yapılan özel ağaçlandırma çalışmalarının çoğunluğu ceviz, badem, fıstıkçanı, keçiyoynuzu, kestane gibi gelir getirici türler ile gerçekleştirilmiş, ülkemiz ceviz meyvesi ve odunu ihtiyacının bir kısmını özel ağaçlandırma çalışmaları ile karşılayabilmek için Ceviz Eylem Planı hazırlanmıştır.

Potansiyel saha tespiti yapılarak ağaçlandırma, erozyon kontrolü, bozuk ormanların iyileştirilmesi, mera ıslahı ve özel ağaçlandırma çalışmalarının nerelerde yapılacağı etüt proje çalışmaları ile belirlenmektedir. 1993 yılından bu güne kadar toplam 1.759.307 hektar etüt-proje çalışması gerçekleştirilmiştir.

Tablo 22: Etüt-Proje Faaliyetleri, 1993-2011

Faaliyet Türü	Birim	1993-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Etüt-Proje	Hektar	1.265.386	105.422	103.879	90.245	84.375	110.000

3.2.3 Fidan ve Tohum Üretimi

Ülke genelinde; 10 adet ağaç türünden, 179 adet 1.227 hektar tohum bahçesi, 24 adet ağaç türünden, 347 adet 46.390 hektar tohum meşçeresi bulunmaktadır. Ayrıca, ekolojik durum ve fidanlıkların dağılımı göz önüne alınarak 21 ilde 340 ton tohum soğuk hava depolarında stoklanmaktadır.

Tablo 23: Fidan ve Tohum Üretimi, 2006-2011

Faaliyet Türü	Birim	1994-2006*	2007	2008	2009	2010	2011
Fidan Üretimi	Bin Adet	10.993.821	400.000	389.669	436.764	424.523	469.000
Tohum Üretimi	Ton	3.165	520	813	801	653	563

*Fidan üretiminde 2006 yılı ve öncesi dahil kümülatif.

İbrelili ve yapraklı muhtelif türlerde yılda ortalama 600- 800 ton tohum üretimi gerçekleştirilmektedir. 8 ilde 35.260 m² kapalı alana sahip 25 milyon adet/yıl kapasiteli toplam 43 adet modern sera fidan üretiminde kullanılmakta, bu seralarda turba ve diğer organik maddelerle üretimler yapılmaktadır. Ayrıca, “Alım Garantili Sözleşmeli” fidan üretimi kapsamında ortalama yılda 9 milyon fidan üretilmektedir.

3.3 Ormanlardan Faydalanma

Ormanlar bir yandan değişik sektörlerde kullanılmak üzere yakacak ve endüstriyel odun hammaddesi arz ederken diğer yandan da ağaç, ağaççık, çalı ve otsu bitkilerin dal, sürgün, çiçek, meyve, tohum, kök ve yumru gibi odun dışı orman ürünleri için kaynak teşkil etmektedir.

Hayatın üç temel bileşeni olan su, hava ve toprağın muhafazasında ve kalitesinin yükselmesinde önemli bir rol oynayan ormanlar ayrıca, toplumun ruhsal, sportif ve rekreatif ihtiyaçlarını da karşılama fonksiyonuna sahiptir.

Tablo 24: Ormanların Ana Fonksiyon Sınıflarına Dağılımı, 2012

Toplam Orman Alanı	Ekonomik Fonksiyon		Ekolojik Fonksiyon		Sosyal Fonksiyon	
	Hektar	%	Hektar	%	Hektar	%
21.678.134	13.621.559	63	6.912.424	32	1.144.151	5

Küresel ve ulusal talepler doğrultusunda, ormanların ekonomik, ekolojik, sosyal ve kültürel fonksiyonlarının bir ekosistem bütünlüğü içerisinde ele alınması ve ormanların sürdürülebilir orman yönetimi ilkelerine göre yönetilmesi günümüz ormancılık anlayışının temel yaklaşımıdır.

3.3.1 Asli Orman Ürünleri

Orman alanlarımız üzerindeki mevcut ağaç serveti 1,5 milyar m³, yıllık toplam cari artım ise 42,2 milyon m³, buna karşılık yıllık odun üretimi yaklaşık 18,5-19 milyon m³ civarındadır.

Tablo 25: Odun Üretim Rakamları, 2000-2011

Üretim	Birim	2000-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tomruk	m ³	21.350.563	3.731.711	3.945.851	3.757.859	4.374.840	4.839.139
Tel Direk	m ³	502.039	76.758	75.129	66.923	55.618	70.920
Maden Direk	m ³	3.163.932	522.354	522.372	502.406	576.790	685.744
Sanayi Odunu	m ³	5.337.669	734.399	754.687	657.531	787.562	874.108
Kağıtlık Odun	m ³	10.340.161	1.702.870	2.407.156	2.432.602	2.145.606	2.383.329
Lif Yonga Odunu	m ³	14.224.201	3.265.092	3.816.522	4.033.257	4.608.171	4.662.578

Sırık	m ³	126.268	19.793	19.367	12.503	19.932	16.644
Endüstriyel Odun	m ³	55.044.833	10.052.978	11.541.084	11.463.081	12.568.519	13.532.462
Yakacak Odun	ster	53.630.389	6.834.024	7.303.889	7.427.596	7.194.372	6.778.101

Ülkemizde yapılan üretimdeki dikili damga miktarı, orta ve uzun dönemde 10 milyon m³ ile 18 milyon m³ arasında gerçekleşmiş, endüstriyel odun üretimi içinde lif-yonga odunu başta olmak üzere ince ve nispeten düşük kalitedeki emval oranı hızla artmıştır. Yıllık yakacak odun üretiminde; sanayide değerlendirme alternatifinin artması ve kullanıcıların sosyal ve ekonomik yapılarındaki değişim sonucu tüketim tercihlerinin değişmesi ile gün geçtikçe azalan bir eğilim sergileyerek 20 milyon sterden ortalama 7 milyon ster seviyelerine inmiştir. Önümüzdeki dönemde bu eğilimin devam edeceği beklenmektedir. 2011 yılında 13.532.462 m³ olan endüstriyel odun üretiminin % 77'si ibreli, % 23'ü yapraklı olarak gerçekleşmiştir.

3.3.2 Odun Dışı Orman Ürünleri

Günümüzde ormanlar, sadece odun hammaddesi sağlayan bir kaynak olarak görülmekten giderek uzaklaşmakta, odun dışında diğer ürün ve hizmetleri de barındıran bir ekosistem olarak algılanmaktadır.

Ülkemiz ormanlarının çok zengin biyolojik çeşitliliğe sahip olması, ormanlar içinde zengin odun dışı orman ürünlerinin yer almasına imkân sağlamaktadır. Ormandan sağlanan odun dışı orman ürünleri toplumun çok çeşitli ihtiyaçlarını karşılamakta, ayrıca ihraç yoluyla önemli sayılabilecek gelirler elde edilmektedir. Özellikle dış ticarete önemli gelir kaynakları arasında yer alan odun dışı orman ürünleri, kırsal fakirliğin azaltılması yönünde de önemli katkılar sağlamaktadır.

Tablo 26: Odun Dışı Orman Ürünleri Üretim Rakamları, 2009-2011

Üretim Miktarı	Birim	2009	2010	2011
	Ton	119.069	131.269	120.156

Dünya nüfusunun % 80'inin sağlık ve gıda konusundaki ihtiyaçlarını odun dışı orman ürünlerinden karşılıyor olması bu ürünlerin sosyo- ekonomik açıdan taşıdığı önemi göstermektedir.

3.3.3 Koruyucu ve Çevresel Fonksiyonlar

Ormanların koruyucu ve çevresel fonksiyonları (toprağın korunması, su kaynaklarının düzenlenmesi, sel zararlarının önlenmesi, karbon birikimi, hava kirliliğinin önlenmesi, havanın temizlenmesi, vb.) ile ilgili olarak toplumdaki bilinçlenme ve beklentiler son yıllarda önemli bir artış göstermektedir.

Tablo 27: Koruyucu ve Çevresel Fonksiyonlar İçin Ayrılan Orman Alan Miktarları, 2012

Doğayı Koruma	Erozyonu Önleme	İklim Koruma
Hektar	Hektar	Hektar
4.437.107	2.452.775	22.542

Ormanların, karbon birikimi ve hava kirliliğinin azaltılması fonksiyonlarının sadece ulusal açıdan değil, küresel açıdan da önemli olduğu bilinmektedir. Dünyada tropik ormanların iklim düzenleme bakımından sağladığı ekolojik üretimin parasal değeri yıllık 3.7 trilyon Amerikan Doları olarak tahmin edilmektedir. Tropik ormanların tahribi sonucu atmosfere karışan karbon miktarındaki artış 1,6 milyar ton olarak tahmin edilmektedir. Ülkemiz ormanlarında tutulan yıllık net karbon miktarının 2010 yılında 16 milyon 045 bin ton olduğu bu miktarın ise 58 milyon 833 bin ton karbondioksit miktarına eşdeğer olduğu tahmin edilmektedir.

Ülkemiz karbon stoklarını artırarak iklim değişikliği üzerinde olumlu katkıda bulunma fırsatına sahiptir. Özellikle ülke ormanlarının yarısına yakın kısmını oluşturan bozuk ormanların rehabilitasyonu, mevcut ormanların silvikültürel faaliyetlerle verimliliğinin artırılması, endüstriyel plantasyonlar kurularak veya orman içi ve orman dışı alanlarda yeni ormanların kurulması suretiyle mevcut orman alanlarının genişletilmesi ile mevcut ormanların biyotik ve abiyotik zararlılara karşı korunması, ormanların ekosistem tabanlı çok amaçlı fonksiyonel planlarının yapılması ve sürdürülebilir orman yönetimi anlayışının orman işletmeleri düzeyinde uygulamaya konulmasına yönelik çalışmalar, ormanların iklim değişikliği üzerine olan olumlu etkilerini artırma çabaları olarak değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, son yıllarda hazırlanan orman amenajman planlarında koruyucu fonksiyonlara verilen önemin arttığı ve bu amaçla koruma işletme sınıfına ayrılan orman sahalarında da önemli bir artış sağlandığı görülmektedir.

Toprak muhafaza, erozyon önleme, çölleşme ve kuraklık etkisinin azaltılması; su rejimini düzenleme, sel ve taşkınlardan kaynaklanan alt yapı ve yerleşim yerleri zararları ile tarım alanlarında ürün ve verimlilik kayıplarının azaltılarak gıda güvenliğinin sağlanması; sulama, enerji üretimi, içme ve kullanma suyu temini gibi hususlar ormanların koruyucu ve çevresel hizmetlerindendir. Toplumsal refahın artırılmasında yaşamsal değeri olan ormanların koruyucu ve çevresel hizmetlerinin ekonomik değerinin hesaplanması bu bakımdan oldukça güçlükler içermektedir.

3.3.4 Sosyal ve Kültürel Hizmetler

Ormanların sağlık, spor, estetik, kültürel ve sosyal fonksiyonlarını halkın hizmetine sunmak, aynı zamanda teknik ormancılık faaliyetleri ile yöredeki flora ve faunanın da tanıtılması amacıyla metropoller, iller ve büyük ilçeler gibi yerleşim yerleri bitişiğinde veya civarında 11.230 hektar orman alanında toplam 110 adet kent ormanı kuruluşu gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte halkın günübirlik dinlenme ve piknik ihtiyacını karşılamak amacıyla toplam 1.441 adet 15.442 hektarlık orman alanı ise orman içi dinlenme yeri olarak düzenlenmiştir. Ayrıca, son yıllarda gerek özel sektör firmaları, gerekse çeşitli sivil toplum örgütlerince orman alanlarında rekreasyon ve eğitim amaçlı günlük/birkaç günlük doğa gezisi uygulamaları da hızlı bir gelişme içindedir.

Tablo 28: Sosyal ve Kültürel Hizmetler İçin Öngörülen Orman Alan Miktarları, 2012

Eko turizm Rekreasyon	Toplum Sağlığı	Ulusal Savunma	Estetik	Bilimsel	Hidrolojik
Hektar	Hektar	Hektar	Hektar	Hektar	Hektar
101.338	63.425	32.466	270.848	15.808	660.266

Ormanlar, av ve yaban hayatı için en güvenli habitat alanlarını sağlamaktadır. Avcılık ülkemizde önemi gittikçe artan bir etkinlik durumundadır. Yaban hayatı geliştirme alanı ile yaban hayatı üretim istasyonların büyük bir bölümü ormanlık sahalar üzerinde yer almaktadır. Orman içinde mevcut akarsular üzerinde son yıllarda yerel halk ve özel sektör tarafından çok sayıda alabalık üretim çiftliğinin tesis edildiği görülmektedir. Buna karşılık, orman içi akarsular, göl ve göletlerin sahip olduğu önemli olta balıkçılığı potansiyelinden yararlanma halen son derece yetersiz durumdadır.

3.4 Orman Amenajman Planları

Ormanların;ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel fonksiyonlarına göre entegre bir yaklaşımla planlanması ve faydalanmanın düzenlenmesi, uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesi faaliyetleri ormanların sürdürülebilir yönetiminin sağlanması bakımından en önemli gösterge olarak değerlendirilmektedir.

Orman amenajmanı günümüz orman işletmeciliğinde teknik ve idari usulleri, zaman ve mekan düzeni içerisinde bünyesinde toplayan önemli bir ormancılık faaliyetidir. Amenajman planlarının yapımında uzaktan algılama biyometri ve yersel metotlardan faydalanılmaktadır.

Tablo 29: Orman Amenajman Planlaması Yapılan Orman Alanı, 1998-2011

Planlanan Orman Alanı	1988-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hektar	34.884.654	1.007.351	1.132.346	1.422.488	1.357.420	1.415.402

Türkiye ormancılığında amenajman çalışmaları çok uzun bir geçmişe sahiptir. Ülkemiz ormanlarında ilk planlı ormancılık faaliyeti 1917 yılında “Ormanların Usulü İdare-i Fenniyeleri” Kanunu ile başlamıştır. Ülkemizde ilk amenajman planı 1917 yılında Türk ve Avusturyalı mühendislerden oluşan heyet tarafından yapılmıştır. Ülke ormanlarının tamamını kapsayan ilk amenajman planları ise 1963-1972 dönemini kapsayan planlardır. 1973 yılından itibaren amenajman planları periyodik olarak yenilenmeye başlanmış ve bu planlardan elde edilen bilgiler ışığında ormanlardaki değişimler izlenmeye çalışılmıştır.

6831 Sayılı Orman Kanununa göre bütün ormanlar, amenajman planlarına göre yönetilir ve işletilirler. Orman amenajman planları en küçük yönetim birimi olan orman işletme şeflikleri düzeyinde 10-20 yıl süreli olarak hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Son yıllarda amenajman planları ekosistem tabanlı fonksiyonel planlama anlayışı çerçevesinde ormanların ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel fonksiyonları dikkate alınarak yapılmaktadır.

3.5 Orman Alanları Üzerindeki İzinlerin Düzenlenmesi

Kamu yararı ve zaruret bulunması halinde orman sayılan alanlarda ormancılık faaliyetleri dışındaki izin talepleri, 6831 sayılı Orman Kanununun 16, 17 ve 18’inci maddeleri ve bu maddeler uyarınca hazırlanan “Orman Kanununun 16 ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği” ile “Orman Kanununun 17 ve 18 inci Maddelerinin Uygulama Yönetmeliği”, ayrıca Orman Kanunun 57 inci maddesi gereğince özel ağaçlandırma izin talepleri ise “Ağaçlandırma Yönetmeliği” kapsamında değerlendirilmektedir.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunun 8 inci maddesi gereğince kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde ve turizm merkezlerindeki orman sayılan alanlarda Kültür ve Turizm Bakanlığı adına tahsis edilmektedir.

Tablo 30: Orman Kanununun 16 ve 18'inci Maddesine Göre Verilen İzinler, 2007-2011

İzin Türü	2007		2008		2009		2010		2011	
	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar
Maden İşletme	2.089	6.953	1.980	6.866	1.848	5.410	1.496	3.547	2.694	6.429
Maden Tesis	953	954	2.282	3.827	1.572	2.631	1.333	2.013	2.596	3.603
Petrol	3	1	3	3	5	5	18	120	8	9
Kereste Fabrikası	9		4		39		53		40	
Su Ürünleri	42	23	35	20	49	47	34	20	48	29
Toplam	3.096	7.931	4.304	10.716	3.513	8.093	2.934	5.700	5.386	10.070

Tablo 31: Orman Kanununun 17'inci Maddesine Göre Verilen İzinler, 2007-2011

İzin Türü	2007		2008		2009		2010		2011	
	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar	Adet	Hektar
Bedelli	147	13.227	172	21.066	119	9.644	132	6.553	55	6.654
Bedelsiz			2	15	11	146	27	71	53	1.294
Turistik Tesis	42	728	15	155	19	202	29	187	22	287
Üniversite	2	6	6	337	4	581	1	49	2	108
Özel Ağaçlandırma	245	5.911	277	5.545	124	3.460	354	6.459	191	3.227
Tahsis	2	3					4	689	7	632
Toplam	438	19.875	472	27.118	277	14.033	547	14.008	330	12.202

2011 yılı verilerine göre, Orman Kanunun 16, 17 ve 18'nci maddesine göre verilen ve kullanımda olan izin miktarı; 64.069 adet ve 465.518 hektardır.

3.6 Orman Yolları ve Fiziki Alt Yapının Geliştirilmesi

Orman yolları konusunda planlı çalışmalara 1964 yılında başlanmış ve verimli ormanlardaki etayı almak için gereksinim duyulan toplam orman yol uzunluğu 144.425 km olarak tespit edilmiştir. Sonraki dönemde ülkemiz ormanlarının fonksiyonel planlama, yanan alanların rehabilitasyonu ve yangına dirençli orman tesisi projesi kapsamında ve fonksiyonel planlama amaçları doğrultusunda her türlü ormancılık faaliyetinin gerçekleştirilebilmesi için toplam orman yol uzunluğu 267.976 km olarak revize edilmiştir.

Orman işletme şeflikleri bazında yapılan “orman içi yol ağı envanter” çalışmaları sonucunda orman içi alanlarda toplam 165.734 km taşımaya uygun standart orman yolu, 66.091 km standart köy ve karayolu, 8.074 km traktör yolu olmak üzere toplam 15.095 km standart dışı yolun mevcut olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 32: Yol Yapım ve Bakım Faaliyetleri, 1998-2011

Faaliyet Türü	Birim	1998-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Etüt Proje	Adet	249	58	56	30	30	30
Yeni Yol	Km	9.330	1.400	1.600	1.316	1.400	1.468
Büyük Onarım	Km	8.118	1.000	1.000	964	1.000	1.064
Üst Yapı	Km	6.039	1.137	1.184	819	1.179	1.162
Köprü	Metre	977	56	122	26	69	123
Sanat Yapısı	Km	14.042	1.777	1.801	1.482	1.832	1.817
Aplikasyon	Km	25.060	3.579	3.800	3.600	3.600	3.644
Yangın Emniyet Yolu	Km	1.710	214	336	365	469	401
Yangın Emniyet Yolu Bakım	Km	139.930	17.173	17.530	18.110	18.459	18.509
Kule Kulübe Yolu Yapım	Km	50	3	9	8	4	8
Kule Kulübe Yolu Bakım	Km	14.962	1.668	1.692	1.630	1.514	1.423
Traktör	Km	2.084	448	500	447	431	422
Üretim Yolu Bakım	Km	1.056.105	131.040	130.106	131.606	138.267	136.197
Depo Dâhili Yol	Km	479	67	85	78	120	72

3.7 Ormancılık Araştırmaları

Doğal ormanların korunması, geliştirilmesi ve genişletilmesi, ağaçlandırma, odun ve odun dışı orman ürünleri, mera ıslahı, agroforestry ve silva-pastoral sistemlerin geliştirilmesi, erozyon kontrolü ve

toprak rehabilitasyonu, orman endüstrileri ve politikayla ilgili araştırma ve geliştirme konularında projeli çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Ülkemizde ormancılık araştırma faaliyetleri 3'ü ülke genelinde, 9'u bölgesel düzeyde toplam 12 ormancılık araştırma enstitü müdürlüğü ve orman fakülteleri tarafından yürütülmektedir. 2011 yılında ağaç ıslahı, plantasyon ormancılığı, doğal ormanların korunması ve geliştirilmesi, odun dışı orman ürünleri, erozyonla mücadele, mera ıslahı, biyolojik çeşitlilik, sosyal ormancılık ve diğer konularda 15 adedi yeni başlayan olmak üzere toplam 134 araştırma projesi yürütülmüş ve 15 proje sonuçlanmıştır. Bugüne kadar 715 ormancılık araştırma projesi sonuçlandırılarak teknik bülten veya rapor halinde uygulamanın hizmetine sunulmuştur.

3.8 Toprak Muhafaza ve Havza Islahı

Ülkemiz, iklimi, topografyası ve toprak şartları sebebiyle erozyona hassas bir ülkedir. Uluslar arası süreçte imzalanan anlaşmalar ve iklim değişikliğinin doğuracağı öngörülen büyük felaketlerin engellenmesi toprak muhafaza ve havza ıslah çalışmalarını zorunlu kılmaktadır.

Su toplama havzalarında, erozyona maruz bulunan bozuk orman alanlarında, bitki örtüsü tahrip olmuş yamaç arazilerde gerçekleştirilen; orman kurma, bozuk orman alanlarını verimli orman alanlarına dönüştürme veya bitki örtüsünü ıslah etme, yukarı dere mecralarında doğal dengenin yeniden sağlanmasına yönelik su akışını düzenleyici tesis yapma gibi faaliyetler erozyon kontrol çalışmalarının kapsamını oluşturmaktadır.

Toprak muhafaza önlemleri faaliyetleri kapsamında; su ve rüzgar erozyonu ile mücadele, kumul tespit çalışmaları, dağlık alanlarda sel ve çığ kontrolü gibi çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Yukarı havzalarda yapılan çalışmalarla yüzeysel akışın geciktirilerek veya önlenerek sel oluşumunun ve erozyonun önüne geçilmesi veya azaltılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda; yüzey erozyonunu önlemeye yönelik teraslama çalışmaları, oyuntu erozyonunu önlemeye yönelik kuru duvar, canlı eşik ve tel kafes gibi tesisler, rüzgar erozyonunu önlemeye yönelik kumul ağaçlandırma çalışmaları yapılmaktadır.

Ayrıca; farklı fonksiyonlara sahip yeşil kuşak ağaçlandırmalarıyla bir yandan toprak erozyonu engellenirken diğer taraftan rekreasyon hizmetlerine yönelik toplumsal talepler karşılanmakta veya toplum sağlığına yönelik hizmetler yerine getirilebilmektedir.

İyi vasıflı meralarda otlatmayı kolaylaştırıcı yardımcı tesislerin yapımı, vasfı bozulmuş meralarda erozyon kontrol çalışmaları kapsamında yapılan faaliyetler ise mera ıslah çalışmalarının kapsamını oluşturmaktadır.

Tablo 33: Erozyon Kontrolü ve Mera Islah Çalışmaları, 1946-2011

Faaliyet Türü	Birim	1946-2006	2007	2008	2009	2010	2011
Erozyon Kontrolü*	Hektar	662.690	42.984	52.133	48.778	61.243	65.014
Mera Islahı	Hektar	109.791	4.163	4.642	5.521	7.968	10.114

**Diğer kurumlarca yapılan çalışmalar dahil edilmemiştir.*

2011 yılı sonuna kadar toplam 932.842 hektar alanda toprak muhafaza çalışması, 142.199 hektar alanda ise mera ıslah çalışması gerçekleştirilmiş, Trabzon "Çaykara-Uzungöl" havzasında 2005 yılında başlatılan çığ kontrol çalışmaları ise sürdürülmektedir. Çığ riski olan alanların belirlenmesi ve gerekli tedbirlerin zamanında alınmasının sağlanmasına yönelik Çığ Risk Haritalarının yapımı hususu 2012 yılında uygulamaya konulan Çoruh Havzası Rehabilitasyon Projesinde yer almıştır.

3.9 Orman Halk İlişkilerinin Düzenlenmesi ve Kamuoyunun Bilinçlendirilmesi

1992 yılında Rio'da gerçekleştirilen “Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansında kabul edilen ilkeler ve bu ilkeler çerçevesinde bugüne kadar gerçekleştirilen uluslar arası çeşitli toplantı ve eylemlerde başta ormansızlaşma olmak üzere doğal kaynakların tahribine dikkat çekilmiştir. Buna rağmen birçok ülkede devam eden orman azalmasının ve bozulmasının önüne geçilememiştir.

Doğal kaynakların sürdürülebilir yönetiminde halkın bilinçlendirilmesi büyük önem arz etmektedir. Ülkemizde özellikle sivil toplum örgütlerinin katkılarıyla orman tahribatına karşı belli bir duyarlılık oluşmuş, yürütülen yayın ve tanıtım faaliyetleri sonucunda orman halk ilişkilerinde olumlu gelişmeler kaydedilmiştir.

3.10 Entegre Havza Projeleri

Ülkemiz su havzalarında yapılan çalışmalar birçok devlet kuruluşunun görev ve yetki alanında kalmaktadır, bununla birlikte yerel halkın ve sivil toplum kuruluşlarının sürdürülebilir bir doğal kaynak yönetimi için katılımının önemli olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle 1990'lı yıllardan itibaren “Entegre Havza Rehabilitasyonu Projeleri” başlatılmıştır.

Çoruh Havzası Rehabilitasyon Projesi: Artvin, Erzurum ve Bayburt illerinde doğal kaynakların yönetimi, erozyonu önlemek ve yerel halkın gelir seviyelerinin artırılmasına katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilmesi planlanan projede, gelir artırıcı faaliyetlerin yanı sıra sosyal amaçlı projelerle de destekte bulunmaktadır. 2010 yılında imzalanan projenin ikraz anlaşması 2011 yılında yapılmış, 2012 yılında projenin ulusal, uluslar arası danışman alımı ile izleme-değerlendirme aşamaları için ihale işlemleri tamamlanarak, uygulamaya konulmuştur. Söz konusu Proje 8 yıl sürecek ve 13 mikro havzada 450.000 hektarlık alanda yürütülecektir. Proje kapsamında yerel halkın gelir seviyesinin artırılmasına yönelik faaliyetlere ise 2014 yılında başlaması planlanmıştır.

Murat Havzası Güçlendirme Projesi: Elazığ, Muş ve Bingöl illerinin üst havzalarındaki önemli doğal kaynakların, Bakanlığımızın oluşturduğu ilkelerle uyumlu yaklaşımların kullanılması yoluyla ekonomik olarak iyileştirilmesine ve aynı zamanda da doğru ve sürdürülebilir olarak yönetilmesine dayanan bir “doğal kaynak rehabilitasyonu ve kırsal yoksulluğu azaltma” projesidir. Proje, Murat Nehri su havzasında yer alan Elazığ, Muş ve Bingöl illerinde doğal kaynak bozunumunun önüne geçerek, üst kodlarında yaşayanların yoksulluklarını azaltmayı amaçlamaktadır. Projenin hazırlık aşamaları sürdürülmekte olup; proje 7 yıl süreyle (2012-2018) finanse edilecektir.

GEF-5 Türkiye’de Yüksek Koruma Değerine Sahip Akdeniz Ormanları Entegre Yönetimi Projesi: Orman Genel Müdürlüğü, GEF ve UNDP ortaklığında yürütülecek olan projenin hazırlık çalışmaları sürdürülmekte olup, projenin sahibi ve yürütücüsü Orman Genel Müdürlüğü gelir getirici faaliyetler konusunda projeye destek verecektir. 5 ilde (Muğla, Antalya, K.Maraş, Adana ve Mersin) seçilecek 5 işletme müdürlüğünde 2013-2018 döneminde yürütülecek proje 7 yıl süreyle (2012-2018) finanse edilecektir.

Orman Koruma Alanları Yönetiminin Güçlendirilmesi Projesi: Kastamonu-Bartın Küre Dağları Milli Parkı ve çevresinde doğa koruma ve sürdürülebilir kaynak yönetimi için etkin ve bütüncül bir yönetim modeli oluşturulması amacıyla gerçekleştirilecek olan projede; Orman Genel Müdürlüğünün projeye yapacağı aynı katkıyı (130.000 Dolar) belirlemiş ve bunun tahmini olarak yıllara göre dağılımını belirlemiştir. Proje 2008 yılında başlamış olup, 2012 yılı Haziran ayında tamamlanmıştır.

4. Faaliyet Alanlarındaki Durum ve Gelişmeler

4.1 Sektörünün Yapısı ve Özellikleri

Ormancılık doğal şartlara açık bir arazi işletmesidir. Her şeyden önce toprağa bağlı, yenilenebilen biyolojik bir varlık söz konusu olduğu için her türlü risk faktörü önem arz etmektedir.

Ormancılık sektöründe üretim süresi (idare süresi) diğer sektörlerle göre daha uzundur. Genellikle 20 yıldan az olmayan üretim süresi, bazı ağaç türleri için 200 yıla kadar çıkmaktadır.

Ormancılıkta çok yönlü yararlanma esastır. Sadece maddesel ürünler değil, çoğu kez değeri para ile ölçülemeyen hizmetler ve faydalar da söz konusudur. Toplumsal fayda yaratma, iktisadilik, verimlilik, sürdürülebilirlik, çok yönlü yararlanma vb. ilkeler kârlılıktan daha önemli olduğundan sermayenin % 3 gibi düşük bir faizle çalıştığı kabul görmektedir. Bu özellik çok boyutlu karar vermeyi bir zorunluluk haline getirmekte, uzun dönemli, tutarlı ve çok boyutlu planlamanın gereğini ve önemini ortaya koymaktadır.

Ormancılıkta sadece bugünkü nesillerin ihtiyaçlarını karşılamak yeterli değildir. Gelecek nesillerin ihtiyaçlarını da bugünden gözetmek gerekir. Bu anlayış devamlılık ilkesini doğurmuştur. Sürdürülebilir kalkınmanın temelinde ekonomi ve ekolojinin birbirini dengeleyecek şekilde uyumlaştırılması yer alır.

Ormanlar, kara ekosistemleri içinde büyük bir paya sahiptir. Sürdürülebilir kalkınmanın yolu sürdürülebilir ormancılıktan geçmektedir. Bu nedenle ormancılıkta kısa vadeli yaklaşımlar yerine sürdürülebilirlik yaklaşımının esas alınması zorunludur.

Ormancılık, sermaye yoğun bir sektördür. Özellikle odun hammaddesi üretiminde bu kapitalin % 90'ını arazi ve ağaç serveti oluşturmaktadır. Tamamı öz sermaye olup, ürün ile sermaye değerlerinin sağlıklı bir şekilde tayin edilmesinde birtakım güçlükler vardır. Keza, ürün ile kapital canlı bir varlık olan ağaç servetinde özdeşleşmiştir.

Ormancılık sektörü ürettiği pek çok mal ve hizmetlerle kendisi dışındaki pek çok sektöre girdi sağlamaktadır. Yani pek çok sektöre alt yapı oluşturmakta, hazır arz yaratarak etkin faaliyet göstermelerini sağlamakta, dolayısıyla makro amaçlara ulaşmada ve sosyo-ekonomik yapıyı geliştirmede (istihdam, katma değer yaratma vb.) önemli bir sektör görünümündedir. Bu özelliği nedeniyle ileri bağlantıları yüksek bir sektördür. Buna karşılık diğer sektörlerden pek az girdi aldığı için geri bağlantıları düşük bir sektördür.

Ormancılık sektörü girdi-çıkış ilişkileri ya da teknoloji ve ölçek yönünden esnek olan, dolayısıyla stratejik ve taktik nitelikli bir sektördür.

Ülkemiz ekonomisini oluşturan 64 sektörün ileri bağlantısı ortalama 0.387 iken, ormancılık sektöründe bu rakam 0.786 dır. Yani ormancılıktaki birim çıktının öteki sektörleri uyarma veya geliştirme etkisi pek çok sektörden büyüktür. Ormancılık sektörünün geri bağlantısı ise, ülke ortalamasından küçüktür (0.127). Diğer yandan, sektörün istihdam çarpanı 0.291 olup, 64 sektör içerisinde 17 inci sırada yer almaktadır. Yani birim çıktı başına en çok istihdam sağlayan sektörler arasındadır.

Ülkemizde kişi başına düşen orman alanı 0.34 hektar olup, gelişmiş ülkelere göre düşük bir düzeydedir. Yaklaşık % 25'i ağaçlandırma ile verimli hale getirilmesi mümkün görülen ormanların 3,5 milyon hektarı aynı zamanda orman üstü ve orman içi mera niteliğindedir. Bozuk ve verimsiz karakteri ağır basan ormanların biyolojik çeşitlilik ve miktar olarak da ülke yüzeyine dengeli dağılım göstermemektedir.

Ülkemizde ormancılık; ulusal kalkınma planlarına göre Tarım Sektörü içinde bir alt sektör olarak yer almaktadır. Türkiye İstatistik Kurumunun birincil ve ikincil orman ürünlerinin ve hizmetlerinin bilançolarına yansıyan parasal değerlerine göre yaptığı hesaplamalar sonucunda ormancılık sektörünün Gayri Safi Milli Hâsıla'ya (GSMH) katkısı % 0,8 bulunmuştur. Ancak, diğer sektörlerle bedelsiz veya düşük bedelle verilen girdilerden doğan sübvansiyonlar da dikkate alındığında bu payın daha yüksek olduğu değerlendirilmektedir. Buna bilançolarına yansımayan ot, yaprak, su, bal, reçine vb. odun dışı ürünler eklendiğinde gerçek katkı payı bulunmuş olacaktır.

Ormancılık sektörü yılda yaklaşık 3,5 milyon ton fuel-oil'e eşdeğer bir enerji katkısı sağlamaktadır.

Ülkemizde ormancılık, genel kabulün aksine emek-yoğun bir sektör olup, yıllık ortalama 15 milyon adam-gün işlendirme imkânı sağlamaktadır. Orman köylerine ve diğer sektörlerle yaptığı kaynak aktarımı da yüksektir.

Ormancılık sektörü doğal yaşamın ve biyolojik çeşitliliğin korunmasında önemli bir işleve sahiptir. Keza ülkemizde önemli olan erozyonun önlenmesi, su rejiminin düzenlenmesi, toplum sağlığı, iklimi düzenleme, çevresel, rekreasyonel, turizm vb. kolektif faydaları nedeniyle önemli ve vazgeçilmez bir sektördür.

4.2 Ülkemizdeki Durum ve Gelişmeler

Kırsal kesimden kentlere doğru artan göç oranı ile tarım amacı ile açılmış olan bazı orman alanları terk edilmiş ve bu alanlar doğal yollarla yeniden ormana dönüşmüştür. Alınan diğer tedbirlerle birlikte orman alanlarında yıllık 50.000 hektara ulaşan artışlar kayıt edilmeye başlanmıştır.

Ülkemiz orman varlığı 21.678.134 hektar, ülke alanına oranı ise % 27,6'dır. Bu alan içerisinde normal orman alanı 11.558.668 hektar ile toplam ormanlık alanın % 53,3 ünü, bozuk orman alanları ise, 10.119.466 hektar ile toplam ormanlık alanının % 46,7 sini oluşturmaktadır. Orman varlığının artırılması, bozuk ormanların rehabilite edilmesi, erozyonla mücadele edilerek toprağın taşınmasının önlenmesi amacıyla Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberliği Eylem Planı (2008-2012) hazırlanmış ve yürürlüğe konulmuştur.

Ülkemiz, dünyada mevcut sekiz önemli gen merkezinden iki tanesini içine almakta, yaklaşık 3.400 tanesi endemik 9.000'den fazla bitki türü, 192 iç su balık türü, 18 amfibi türü, 83 sürüngen türü, en az 426 kuş türü ve 120 memeli hayvan türü bulunmaktadır. Biyolojik çeşitliliğinin korunarak geliştirilmesi ve bu kaynakların gelecek nesillere aktarılması için planlanan çalışmalar ulusal ve uluslararası süreçlerde devam etmektedir.

Hızlı kentleşme, eğitim, bilinç ve gelir düzeyinin artması paralelinde, son yıllarda toplumun ormanların rekreasyon, turizm, piknik, avcılık, balıkçılık, eğitim, araştırma gibi sosyal ve kültürel hizmetleri ile ilgili talep ve beklentilerinde ve orman kaynaklarından faydalanmada bu işlevlerin nispi önem ve önceliklerinde düzenli ve önemli bir artış görülmektedir.

Tarımda oluşacak işsizlikle birlikte köylerden kentlere doğru yaşanan göçlerin hızlanmasıyla ormanlar üzerindeki sosyal baskının büyük oranda azalacağı tahmin edilmektedir. Ancak, göç sonucu büyük kentlerde oluşan yığılmanın daha da artacağı hesaba katıldığında, kentsel alanlardaki orman-halk ilişkileri giderek önem kazanacaktır. Ancak, ormancılık çalışmaları için işgücü temininde güçlüklerin olabileceği değerlendirilmektedir.

Dünya ağaç ve orman ürünleri ihracatı, 2011 yılında 122 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Türkiye 225 ülke arasından dünya sıralamasında 39 uncu en büyük ihracatçı olarak yerini almıştır. Ülkemiz en fazla ithalat yapan 17 inci ülkedir.

Orman ürünleri sanayindeki kapasite artışı, Orman Genel Müdürlüğünün odun ürünleri satışını olumlu yönde etkilemiştir. Özellikle lif yonga odununa olan talep, bakım çalışmalarının artmasına ve bu çalışmaların ekonomik olarak kendi kendini finanse edecek duruma gelmesine neden olmuştur.

Ülkemizde yapılan üretimdeki dikili damga miktarı, orta ve uzun dönemde 10 milyon m³ ile 18 milyon m³ arasında gerçekleşmiş, 7,5-8 milyon m³ civarında olan endüstriyel odun üretimi son dönemlerde 13-14 milyon m³ seviyesine ulaşarak önemli bir artış göstermiştir. Yakacak odun üretimi ise 15 milyon m³ seviyelerinden 5-5,5 milyon m³ seviyelerine kadar düşmüştür. Endüstriyel odun üretimi içinde lif-yonga odunu başta olmak üzere ince ve nispeten düşük kalitedeki emval oranı hızla artmıştır. Lif-yonga odunu üretimi 1980'li yıllarda 100 bin m³ seviyesinde iken son yıllarda 4,5-5 milyon m³ seviyesine ulaşmıştır. Bu dönemde odun hammaddesi talebinin artmasına paralel olarak, yakacak odun üretimi kısmen lif-yonga odunu üretimine dönüştürülerek daha verimli bir kullanım alanına yönlendirilmiştir.

Ülkemizde yılda ortalama 17-18 milyon m³ endüstriyel odun ile 10-12 milyon m³ yakacak odun tüketilmektedir. Bu tüketilen endüstriyel ürünlerin ortalama 13-14 milyon m³'ü (% 75-80) Devlet ormanlarından Orman Genel Müdürlüğünce ve 3 milyon m³'ü (% 15-17) ise özel sektör ve 1-2 milyon m³ (% 8-10) de ithalat yolu ile karşılanmaktadır. Yakacak odunun ise ortalama 5-5,5 milyon m³'ü kayıtlı olarak ve 3-3,5 milyon m³'ü ise kayıt dışı yollardan (% 30-35), 2 milyon m³'ü özel sektör tarafından karşılanmaktadır. Orman Genel Müdürlüğünce yapılan yakacak odun üretiminin yarısından fazlası, 6831 sayılı Orman Kanununun 31 inci maddesi gereği orman köylülerine tarife bedeli karşılığı satılan yakacak odun üretiminden oluşmaktadır.

Devlet ormanlarından üretilen endüstriyel odun içinde tomruk oranının düşük olması ve bu tomrukların % 96'sının da üçüncü sınıftan oluşması ülke talebinin yerli kaynaklardan karşılanmasını zorlaştırmaktadır. Devlet ormanlarından üretilen endüstriyel odun içinde tomruk oranının ve kaliteli (I. ve II. Sınıf) tomruk miktarının düşük olması ile oluşan arz açığı ithalat yoluyla karşılanmaktadır.

Devlet ormanları dışında yapılan endüstriyel odun üretiminin % 90'ından fazlası kavak üretiminden oluşmaktadır. Ancak, kavak, okaliptüs gibi hızlı gelişen tür plantasyonlarına ait üretim kayıt altında olmadığından üretim ve tüketim miktarları konusunda kesin rakamlar bulunmamaktadır. Hızlı gelişen türlerle kurulan plantasyonların azlığı doğal ormanlar üzerindeki üretim baskısını artırmaktadır.

Ülkemizde odun dışı orman ürün ticaretine dayalı pazarın büyüklüğü 21 milyar dolar \$ tahmin edilmektedir. Dünya Sağlık Örgütüne (WHO) göre, dünyada çeşitli amaçlarla kullanılan bitki sayısı 20.000 civarındadır. Bunlardan 4.000'i bitkisel ilaç olarak yaygın bir şekilde kullanılırken, yaklaşık % 10' unun ticareti yapılmaktadır. Türkiye'de tıbbi olarak kullanılan bitkilerin sayısının 500 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Ancak, doğadan toplanarak ticareti yapılan bitki türlerinin sayısının 346 olduğu ve bunların 112'sinin ihraç edildiği 24'ünün endemik olduğu ve endemik türlerin 7'sinin de halen ihraç edildiği belirtilmektedir.

2011 yılı verilerine göre Türkiye'nin en fazla odun dışı orman ürünü ithal ettiği ülke 7,5 milyon \$'la Almanya olmuştur. Türkiye en fazla odun dışı ürün ithalatını % 13,7'si Almanya'dan yapmış, onu % 10,4'le Hindistan, % 9,1'le Çin, % 8'le Fransa ve % 6,2'yle İtalya takip etmiştir.

Dağlık ve engebeli topografyaya ve hassas toprak-su dengelerine sahip olan ülkemiz topraklarının yaklaşık % 80'i değişik şiddetlerde erozyon sorununa maruzdur. Erozyonla her yıl taşınan toprak miktarı 500 milyon ton olarak tahmin edilmekte olup, bu miktarın 350 milyon tonu nehirler ve akarsular vasıtasıyla barajlara taşınmakta ve enerji, sulama ve tarım sektörlerine çok önemli katkılar sağlayan barajların verimlilik ve devamlılığını tehdit etmektedir.

Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı (UNCED-1992) ile hızlanan küresel süreçler ormanların yönetiminde etkili olan önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştır. UNCED'in temel çıktılarından olan Orman Prensipleri ile Sürdürülebilir Orman Yönetiminin (SOY) ana hatları belirlenmiş, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi ile de Ekosistem Yaklaşımı tanımlanmıştır. Ülkemizde de alınan kararlar doğrultusunda Orman Genel Müdürlüğü faaliyetleri ile ilgili olarak SOY Kriter ve Göstergeleri geliştirilmiş, bölgesel bazda uygulamalara geçilmiştir. Sürdürülebilir orman yönetimi uygulamaları için yardımcı araç olan “Ormanların Sertifikalandırılması” çalışmalarına 2010 yılında başlanmış olup bu konudaki yaygınlaştırma çalışmaları devam etmektedir.

Dünya Bankası tarafından Türkiye’de Ormancılık Sektörü İncelemesi yapılmış ve karşılaşılan sorunlar ortaya konulmuştur. Yine katılımcı yaklaşımlarla 2004-2023 yıllarını kapsayan Ulusal Ormancılık Programı hazırlanmış ve uygulamaya geçilmiştir.

4.3 Dünyadaki Durum ve Gelişmeler

Dünyada toplam ormanlık alan 2000 yılı itibarıyla yaklaşık 3.9 milyar hektar olup, ormanlık alanın toplam kara alanına oranı % 29.6 dır. Mevcut ormanların yaklaşık % 95’i doğal ormanlardan, % 5’i se plantasyonlardan oluşmaktadır. En fazla orman alanına sahip kıtalar ve toplam dünya orman alanına oranları itibarıyla; Avrupa % 46, Kuzey ve Orta Amerika % 25,7 ve Afrika % 21,8 dir.

Rusya Federasyonu, Brezilya, Kanada, Amerika Birleşik Devletleri ve Çin Halk Cumhuriyeti en çok orman varlığına sahip ülkelerdir. Yapılan periyodik envanter ve değerlendirmeler, gelişmiş ülkeler başta olmak üzere bazı ülke ve bölgelerde ormansızlaşmanın stabilize edildiğini, hatta orman alanlarının bir miktar artmakta olduğunu (Avrupa’da yıllık ortalama 881 bin hektar), buna karşılık gelişmekte olan ülkelerin ağırlıkta olduğu çoğu ülke ve bölgelerde ormansızlaşmanın halen devam ettiğini göstermektedir. 1980-1990 döneminde yıllık ortalama orman azalması 15,5 milyon hektar iken 1990-2000 döneminde bu miktar 9,4 milyon hektara düşmüştür.

Devlete ait orman alanı oranlarının; Türkiye’de % 99, Eski SSCB’de % 94,7, Kanada’da % 94, Yeni Zelanda’da % 79, İrlanda’da % 77,3, Yunanistan’da % 73,5, özel sektöre ait orman alanı oranlarının ise; ABD’de % 71,7, EFTA’ da % 70,5, Avrupa Birliği’nde % 61,1 ve Japonya’da % 56,5 olduğu görülmektedir.

Avrupa’nın ormanlık alanı 1 milyar hektar civarında olup bunun % 83’ü (856 milyon hektar) Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)’undadır. Avrupa’da, orman alanının toplam kara alanına oranı % 46 civarındadır. Üretim yapmaya uygun ormanlardaki yıllık artım miktarı 1,5 milyar m³ civarındadır. Bu artıma karşılık yapılan üretim miktarı ise yaklaşık (kabuk ve dallar dâhil) 577 milyon m³ kadardır.

Mayıs 2012, itibarıyla dünyada 394 milyon hektar orman alanı sertifikalandırılmıştır. Bu dünya orman alanının % 9,6’sına tekabül etmektedir. Son bir yıldaki sertifikalı orman alanı artışı % 4’tür. Tropikal orman alanlarının ise yalnızca % 2’si sertifikalandırılmıştır. Yine Mayıs 2012 itibarıyla endüstriyel yuvarlak odun arzının 469 milyon m³’ü sertifikalı orman alanlarından karşılanmıştır. Bu dünya endüstriyel yuvarlak odun üretiminin % 27 ‘sine karşılık gelmektedir. Avrupa, ABD ve Asya Pasifik bölgesinde “Yeşil Bina” standartlarının geliştirilmesi, sertifikalı orman ürünleri açısından yeni bir pazar fırsatı oluşturmaktadır.

Ormancılık çevresel ve sosyal pek çok değer ve hizmet sağlamakta olup, karbon depolama, biyoçeşitliliği muhafaza, erozyon önleme, su havzalarını koruma, iş olanakları, odun kaynağı gibi pek çok işlev görmektedir. Odun ürünlerinin (yeşil binalar gibi) ve odun enerjisinin kullanımının teşvikiyle Yeşil Ekonomi kapsamında ormancılığın öneminin daha da artacağı beklenmektedir.

Küresel iklim değişikliğinin uluslararası gündemde ön plana çıkmasıyla beraber, enerji kaynaklarının kirletici etkisinin azaltılması açısından orman biyokütlesinden enerji kaynağı olarak yararlanılması

giderek önemli hale gelmiştir. Fosil yakıtların azalışı ve çevreye olan etkileri nedeniyle temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarına olan talep giderek artmaktadır.

Dünyadaki enerji gereksiniminin yaklaşık % 14'ü biyokütle ile sağlanmaktadır. Bu oran içerisinde odun ve odun artıkları, biyokütle enerjisinin % 64'ünü oluşturmaktadır.

Dünya yuvarlak odun üretimi yıllık 3,4 milyar m³ civarında olup, bunun % 53'ü yakacak odun % 47'si endüstriyel odundur. Yakacak odunun yaklaşık % 90'ını geliştirmekte olan ülkeler tarafından üretilip tüketilmekte iken endüstriyel odun üretiminin % 79'u gelişmiş ülkeler tarafından üretilmektedir. Endüstriyel odun üretiminde belli başlı ülkeler sırasıyla; ABD, Kanada, Rusya Federasyonu, Brezilya ve Çin Halk Cumhuriyetidir. Yakacak odun üretim ve tüketiminde belli başlı ülkeler; Hindistan, Çin Halk Cumhuriyeti, Brezilya ve Endonezya'dır.

Dünyadaki yıllık uluslararası endüstriyel odun ticareti 123 milyon m³, yakacak odun ticareti ise 2,5 milyon m³ civarında gerçekleşmektedir. Son yıllarda Çin Halk Cumhuriyeti ithalatçı olarak öne çıkmış, Fransa ve Almanya'da ihracat artışı ile dikkati çeker hale gelmiştir. Endüstriyel odunda belli başlı ihracatçı ülkeler; Rusya Federasyonu, ABD, Y. Zelanda, Malezya, Kanada ve Almanya iken ithalatçı ülkeler arasında; Çin, Japonya, Finlandiya ve İsveç gibi ülkeler başta gelmektedir.

Avrupa'nın belli başlı büyük üretici ve tüketici ülkeleri İsveç, Finlandiya, Almanya, Fransa, İtalya'dır. Endüstriyel odun üretim ve tüketiminde Fransa ve Almanya tomrukta, İsveç ve Finlandiya ise kâğıtlık odunda yoğunlaşmış durumdadır. Avrupa dış ticaretinde de kâğıtlık odun payının yüksek olması Finlandiya ve İsveç'in büyük miktarlardaki kâğıtlık odun ithalatından kaynaklanmaktadır.

Dünya odun dışı orman ürünleri ihracatından en büyük payı 1,3 milyar \$'la 2010 yılında Çin almıştır. Dünya ihracatının % 15,8'ini gerçekleştiren Çin'i, 939 milyon \$'la Hindistan takip etmektedir. Dünya ihracatından % 11 pay alan Hindistan'ı 908 milyon \$'la ABD üçüncü sıradan takip etmektedir. Bu üç ülkeden sonra odun dışı orman ürünleri sektöründe söz sahibi olan ülkeler sırasıyla Almanya (% 8,6) ve Mısır (% 3,5) olmuştur. Türkiye ise 196 ülke arasından dünyanın en fazla odun dışı orman ürünü ihracatı yapan 21 inci ülkesi olarak yerini almıştır.

2011 yılında Türkiye'nin odun dışı orman ürünleri sektöründen en fazla ihracat yaptığı ülke Çin'dir. Anılan sektörde Türkiye'nin toplam ihracatının % 15'i Çin'e yapılmakta olup, Sektör ihracatında ikinci sırada yer alan ABD toplam ihracattan % 9,3 oranında pay almaktadır. Bu ülkeleri sırasıyla Almanya (% 9,3), Vietnam (% 7,9) ve İspanya (% 6) takip etmiştir. Odun dışı orman ürünü kapsamında ihracata konu edilen türlerden en fazla gelir elde edilenler sırası ile çam fıstığı, defneyaprağı, kekik ve doğal mantarlardır.

2010 yılı verilerine göre dünyanın en büyük odun dışı orman ürünleri ithalatçısı 1,3 milyar \$'lık ithalatı ile ABD'dir. Onu sırasıyla Almanya (% 8), Japonya (% 5,8), Fransa (% 4,5) ve Hong Kong (% 4,4) takip etmiştir. Türkiye, odun dışı orman ürünleri ithalatı yapan 219 ülkeden 32 incisi olarak dünya sıralamasında yerini almıştır.

Son yıllarda dünya ormancılığın öne çıkan konuları arasında ekosistem hizmetleri yer almaktadır. Başta Avrupa olmak üzere günümüzde ormancılık anlayışı odun üretimi ekseninden uzaklaşıp ormanların ürün ve hizmet üretiminden faydalanma şekline dönmektedir.

4.4 Avrupa Birliği Ormancılık Stratejisi

Avrupa Birliği Müktesebatında kapsamlı bir genel ormancılık politikası yer almamıştır. Ancak, çalışmalar 1998 yılında ortaya konulan "AB Ormancılık Stratejisi", mevcut anlaşmalar ve mevzuat çerçevesindeki sorumluluklar altındaki faaliyetler, ortak tarım politikası, entegre kırsal kalkınma politikası, çevresel konular ve iç pazar kurallarının uygulanması temellerine dayanmaktadır.

AB Ormancılık Stratejisi'nin ana amacı, orman prensiplerinde belirtildiği ve Bakanlar Konferansı sürecinde tanımlandığı şekliyle “Sürdürülebilir Orman Yönetimi”nin güçlendirilmesidir. Bu amaç, ulusal ormancılık programları veya eşdeğer programlar vasıtasıyla tanımlanmakta ve uygulanmaktadır.

Avrupa Birliği, orman üretim materyallerinin ticaretine bir düzenleme getirmek üzere, 105/1999 EC Nolu Komisyon Kararı ile uyumlu olarak “Orman Yetiştirme Materyallerinin Ticareti Yönetmeliği” hazırlanmıştır. Avrupa Birliğine katılım sürecinde; mevzuat, strateji ve faaliyet programlarının gözden geçirilmesiyle, orman ekosistemine zarar verecek faaliyetlerin önlenmesi, kamu bilinci ve idari sorumluluk, hizmet kalitesi ve etkinliğinin artırılması yönünde alınacak tedbirlerin belirlenmesi ve uygulaması gerekli görülmektedir. Katılım Ortaklığı Belgesi ve Ulusal Program çerçevesinde, CITES Sözleşmesi ve ilgili AB yönetmeliklerinin (EEC/362/82, EEC/3418/83 ve EC/338/97) uygulanması için gerekli yasal, kurumsal, teknik konularda düzenlemeler yapılmıştır.

Öte yandan, AB sürecinin diğer önemli bir etkisi de, şeffaflaşma ve yönetim konularında ortaya çıkacaktır. Ormancılık etkinliklerinin ilgi gruplarına ve toplumun tüm kesimlerine zamanında ve doğru olarak iletilmesi için uygun mekanizmaların uygulamaya sokulması gerekecektir.

AB Ormancılık Programları, Birliğin ormancılığa ilişkin mevcut faaliyetleri ve Gündem 2000 çerçevesindeki ormancılık tedbirlerinden oluşmaktadır.

4.5 Dünyada Orman Kaynaklarının Yönetimine İlişkin Gelişmeler ve Ülkemizdeki Uygulamalar

Dünya Bankası işbirliğiyle Ormancılık Sektörü İnceleme Raporu ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO) desteğiyle Türkiye Ulusal Ormancılık Programı hazırlanmıştır.

2000 yılında deneme amaçlı fonksiyonel planlama çalışmalarına başlanmış, 2006 yılından itibaren bütün orman amenajman planları katılımcı yaklaşım ve fonksiyonel olarak hazırlanmıştır.

Sürdürülebilir Orman Yönetimi Ulusal Kriter ve Göstergelerinin belirlenmesi ve uygulanması uluslar arası süreçlerin önemli çıktısıdır. Bu konuda Orman Genel Müdürlüğü kendi görev ve sorumluluk alanında “Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergeleri 2008 Raporunu” yayımlamıştır.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), kısaca FOWECA diye bilinen “Batı ve Orta Asya Bölgesinden Geleceğe Bakış” çalışmasını 2003 yılında başlatmıştır. Bu kapsamda ülkemizin hazırlamış olduğu Rapor, “Cumhuriyetimizin 100 üncü Yılında Ormancılığımıza Bakış” adı altında yayımlanmıştır.

1970’li yıllarda başlayan ve Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı (UNCED-1992) ile hızlanan küresel süreç ormanların yönetiminde önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştır. UNCED’in temel çıktılarından olan Orman Prensipleri ile Sürdürülebilir Orman Yönetiminin (SOY) ana hatları belirlenmiş, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi ile de Ekosistem Yaklaşımı tanımlanmıştır.

Sürdürülebilir doğal kaynak yönetiminde orman ekosistemlerinin izlenmesi amacı ile ilk kez 1985 yılında Avrupa’da “Hava Kirliliğinin Etkilerinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Uluslararası İşbirliği Programı” (ICP Forests) kapsamında deneme alanları (Seviye I ve Seviye II) oluşturulmuş, ülkemizde ise 2006 yılında “Orman Ekosistemlerinin İzlenmesi Projesi” ile çalışmalar başlamıştır.

4.6 2010-2014 Dönemi Stratejik Plan Uygulama Sonuçları, 2010-2011

Yürürlükteki 2010-2014 Stratejik Plan uygulama döneminde (2010-2011); ormanların korunması, geliştirilmesi ve genişletilmesi, topluma çok yönlü faydalar sağlayacak şekilde işletilmesi görevleri, doğayla uyumlu sürdürülebilir orman yönetimi anlayışı çerçevesinde yürütülmüş, etkili ve verimli kaynak kullanımı neticesinde hedeflerin gerçekleştirilmesinde önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.

2009 yılı itibariyle 2,6 hektar/adet olarak gerçekleşen yangın başına düşen saha miktarı, 2010 yılında 1,7 hektar/adet seviyesine düşmüş, 2011 yılında ise yangın yayılış hızı, yüksek sıcaklık ve rüzgâr şiddeti gibi faktörler nedeniyle 1,8 hektar/adet olarak sonuçlanmıştır. Plan uygulama döneminde orman yangın riskinin yüksek olduğu alanlarda çıkabilecek yangınlara en geç 15 dakikada müdahale edilecek şekilde organizasyon yapısı oluşturulmuş, 2011 yılsonu itibariyle yangına birinci derecede hassas bölgelerde ilk müdahale süresi 20 dakika olarak gerçekleşmiştir.

Sürdürülebilir, katılımcı, çevreye önem veren doğaya uygun ormancılık hedeflerine ulaşabilmek için biyolojik mücadele esas alınarak bilimsel temele dayanan çalışmalar aralıksız sürdürülmüştür. Böcek, mantar, akar, ökseotu ve fare zararlıları başta olmak üzere tüm zararlılara karşı plan uygulama döneminde toplam 1.035.529 hektar orman alanında çalışma gerçekleştirilmiş, biyolojik-mekanik ve biyoteknik mücadele oranı 2011 yılsonu itibariyle % 87,3 olarak sonuçlanmıştır.

Halkın bilinç ve eğitim düzeyindeki artış, alınan tedbirler ve oluşturulan organizasyon yapısı orman tahribatını ciddi ölçüde azaltmış, orman suç miktarları istikrarlı olarak düşmeye başlamıştır. 2007 yılında 18.075 adet olan orman suç sayısı 2011 yılına gelindiğinden % 31,3 oranında azalarak 12.416 adede gerilemiştir.

Orman alanlarının yaklaşık % 5'lik bölümünde henüz orman kadastro çalışmaları gerçekleştirilememiş ve kadastro çalışmalarının tamamlandığı alanların önemli bir kısmı tapuya tescil ettirilememiştir. Bu durum halk ile orman idaresi arasında mevcut ciddi sınır ve mülkiyet ihtilaflarının önemli nedenleri arasında yer almaktadır.

2003 yılı ve sonrası fonksiyonel planlama ile yenilenen orman amenajman planları envanter bilgilerine göre 2010 yılı korumaya ayrılan orman alanı 1.834.749 hektar, ülke orman alanına oranı ise % 9'dur. Plan uygulama döneminde toplam 140.386 hektar orman alanında biyoçeşitlilik envanter çalışması tamamlanmış, 84.347 hektar alanın amenajman planlarına entegrasyonu sağlanmıştır. Fonksiyonel planlama sürecine geçilmesi sonrasında toplam 435.618 hektar orman alanında biyoçeşitlilik envanter çalışması tamamlanarak, 379.579 hektar alanın amenajman planlarına entegrasyonu sağlanmıştır.

İklim değişikliğinin ormanlar üzerinde olumsuz etkilere neden olduğu değerlendirildiğinden bu etkilerin izlenerek sonuçlarının coğrafi bilgi sistemine aktarılması ve değerlendirilmesinin sağlanması sürdürülebilir orman yönetimi açısından kritik öneme sahiptir. Bu çerçevede elde edilen bulgular ve anahtar göstergeler plan uygulama döneminde düzenli bir şekilde izlenmiş, ölçülüp değerlendirilerek takip edilmiştir.

Orman köylülerinin sosyo-ekonomik bakımdan kalkınmalarına yönelik 17.877 orman köyünde planlama çalışması tamamlanmış, 2004 yılında 31 ailenin talebi üzerine başlayan güneş enerjisi ile su ısıtma sistemi kredilerinde kredilendirilen aile sayılarında önemli artışlar olmuştur. 2010-2011 yıllarında toplam 48.870 aileye kredi desteği sağlanmış, Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerince hazırlanan 23 adet projeye kredi aktarılmıştır.

Tüm ormancılık faaliyetlerinin yerine getirilmesi için planlanan 267.976 km yoldan, standart olarak yapılan 231.825 km yol ve standart dışı olup güzergâh ve ulaşım güvenliği açısından uygun ve kullanışlı olan 7.361 km yol ilave edildiğinde toplam 239.186 km yol kullanılabilir duruma getirilmiştir. Plan dönemi hedeflenen 7.500 km yeni orman yolunun 2.868 km si (% 38,2) 2010 ve 2011 yıllarında tamamlanmıştır.

2004 yılı envanter sonuçlarına göre toplam ormanlık alanın % 50 sine karşılık gelen 10.621.221 hektar verimli orman alanı, 2010 yılı itibariyle 11.202.837 hektar ile toplam ormanlık alanın % 52'sine ulaşmış, silvikültürel bakım tedbirleri 2009 yılına göre % 16,9 oranında artırılmıştır.

Bir kapalı ve bozuk orman alanlarında; mevcut meşcerelerin gelişme dinamiği ve büyüme enerjisinden maksimum derecede faydalanılarak, orman ekosistemini bozmadan yetiştirme ortamı koşulları çerçevesinde en az emek ve masrafla verimli koru ormanlarına dönüştürmek için gerçekleştirilen rehabilitasyon çalışmalarına plan dönemi devam edilmiş, her yıl 300.000 hektar olarak planlanan çalışma; 2010 yılında 331.440 hektar, 2011 yılında ise 320.454 hektar olarak gerçekleştirilmiştir.

Plan dönemi 75.00 hektar alanda doğal gençleştirme, 65.000 hektar alanda ise yapay gençleştirme çalışmasının yapılması hedeflenmiş, 2010 ve 2011 yılı programlarında % 100'ün üzerinde gerçekleştirme sağlanarak, toplam 36.662 hektar alanda doğal, 18.688 hektar alanda da yapay gençleştirme çalışması gerçekleştirilmiştir.

2004 yılında başlatılan kaliteli ürün elde etmeye ve meyve verimliliğini artırmaya yönelik budama faaliyetlerine devam edilmiş, 18.935 hektar alanda çalışma gerçekleştirilmiştir. Plan dönemi hedeflenen 85.000 hektar budama faaliyetinin % 22 si (18.935 hektar) 2010 ve 2011 yıllarında tamamlanmıştır.

2014 yılı sonuna kadar 15.000 hektar alanda endüstriyel ağaçlandırmaların kurulması hedeflenmiş, ağaçlandırmaya konu türün yetiştirme muhiti isteklerine uygun yeterli büyüklükte alanların teminine ilişkin etüt-proje çalışmalarına 2010 ve 2011 yıllarında devam edilmiştir.

Amenajman planı yenilenen Bölge Müdürlüklerinde “silvikültürel planlama” konulu tatbikatların düzenlenmesine devam edilmiş, uygulayıcılara yol gösterilerek, ağaç türlerinin özelliklerini, yetiştirme ortamı koşullarını göz önünde bulunduran sağlıklı ve uygulanabilir silvikültür planlarının yapılmasına gereken önem verilmiş ve 164 adet silvikültür planı yenilenmiş, 3 adet plan revize edilmiştir.

2008-2012 yıllarını kapsayan Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberliği Eylem Planı çerçevesinde 2 milyon 300 bin hektar alanda ağaçlandırma, erozyonla mücadele ve ormanların iyileştirilmesi planlanmıştır. 2011 yılsonu itibarıyla 1 milyon 929 bin hektar alanda çalışma gerçekleştirilerek, 1.7 milyar fidan ve 2.830 ton tohum üretilmiştir.

2003 yılından itibaren fonksiyonel orman amenajman planları yapılmaya başlanmış olup, 2011 yılı verilerine göre toplam orman alanının % 46 sı fonksiyonel olarak planlanmıştır. Plan döneminde 8.600.000 hektar orman alanının amenajman planının yapılması hedeflenmiş, 2010 ve 2011 yıllarında toplam 2.772.822 hektar orman alanının çok amaçlı planlamaya uygun olarak envanteri çıkarılmış ve amenajman planları yenilenmiştir.

Ulusal Orman Envanteri (UOE), ormancılık politikalarının belirlenmesi ve orman kaynaklarından yararlanmanın ulusal düzeyde planlanması bakımından büyük önem taşımaktadır. “Türk Ulusal Orman Envanteri Temelinin Oluşturulması Birinci Aşama Projesi” 14 Eylül 2009 tarihinde başlatılmış, 2. Aşaması ise, Avrupa Birliği tarafının ekonomik sorunları nedeniyle gerçekleştirilememiştir.

Orman Genel Müdürlüğü SOY kriter ve göstergeleri konusunda 1999 yılında başlatmış olduğu çalışmalar sonucunda yetki ve sorumluluk alanı ile sınırlı olmak üzere 6 kriter ve 28 göstergeden oluşan “Ulusal Kriter ve Gösterge Setini” 2003 yılında belirlemiştir. Bu setin ülke genelinde 81 ili kapsayacak şekilde yapılan çalıştaylarda katılımcı yaklaşımla değerlendirilmesi ile 2006 ve 2008 yılı “Orman Genel Müdürlüğü Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Gösterge Raporu “ hazırlanmış ve yayınlanmıştır.

2011 yılında endüstriyel odun üretimi bir önceki yıla göre % 7,6 artarak 13.532.462 m³, yakacak odun üretimi ise % 5,7 düşüşle 6.778.101 ster olarak gerçekleşmiştir. Plan dönemi hedeflenen 90.000.000 m³ odun üretimine karşılık 2010 ve 2011 yıllarında toplam 36.578.000 m³ odun üretimi gerçekleştirilmiştir. Endüstriyel odun üretiminde verimlilik % 76,7 I ve II sınıf odun üretiminin toplam

üretim içerisindeki oranı ise % 2,5 olarak sonuçlanmıştır. Son 10 yılda üretim giderlerinin satış gelirlerine oranı % 40'lar civarında gerçekleşmiştir.

Verimli ve rasyonel bir işletmecilik açısından dikili ağaç satışlarının artırılması yönünde çalışmalara plan dönemi devam edilmiş, 3.738.159 m³ dikili satış gerçekleştirilmiştir. Böylece 2003 yılında % 3,1 olan odun üretiminde dikili satış payı 2011 yılında % 21,2 olarak sonuçlanmıştır.

Odun dışı orman ürünleri konusunda oldukça önemli bir potansiyele sahip olan ülkemizde, bu ürünlerin çoğunun geleneksel kullanımlara konu olması, işlenmelerinin pazarlama kanalları dışında yapılması, üretimlerinin mevsimlik olması, envanterlerinin yapılamaması, yetiştirme ortamı verimliliklerinin bilinmemesi, yetiştirilmiş uzman eleman yetersizliği ve daha da önemlisi planlama ve yararlanmanın bir düzene oturtulamaması sonucu plan uygulama döneminde istenilen verim elde edilememiştir.

2010-2011 dönemi sertifikasyon çalışmaları kapsamında Bolu Orman Bölge Müdürlüğü Aladağ şefliği ve Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü Daday işletme müdürlüğüne ait toplam 93.000 hektar orman alanında "Orman Yönetim Sertifikası" alınmıştır.

2003 yılında başlatılan "kent ormanları projesi" başarıyla sürdürülmüş ve 2011 yılı sonu itibarıyla 72 il merkezi ve 29 ilçe olmak üzere toplam 110 adet kent ormanı kurulmuştur. Mesire yeri sayısı ise 1.357 adede ulaşmıştır.

Orman Genel Müdürlüğü merkez ve taşra organizasyon yapısı 2011 yılında yeniden şekillendirilmiş, 645 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte Çevre ve Orman Bakanlığı ana hizmet birimlerince yürütülmekte olan; orman alanlarının genişletilmesi, ülkemiz orman ağacı fidan ve tohum ihtiyacının karşılanması, erozyon, sel, taşkın ve çığ tehlikelerini önleyici tedbirlerin alınması, orman köylerinde sosyo-ekonomik kalkınmanın desteklenmesi ve ormancılık konularında yaşanan sorunların çözümüne yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri ilgili Kanun Hükmünde Kararname ile Orman Genel Müdürlüğü görev ve fonksiyonları kapsamına alınmıştır.

Orman Genel Müdürlüğünün politikaları ve uygulamada karşılaşılan sorunların çözümü doğrultusunda Araştırma Enstitü Müdürlüklerinin proje öncelikleri ve araştırma hedefleri plan uygulama döneminde belirlenmiştir.

Eğitim faaliyetleri hazırlanan "Yıllık Hizmet İçi Eğitim Programlarına" göre yürütülmüş, düzenlenen programlarda rutin eğitimlerden ziyade mesleki ve kişisel gelişimi sağlayacak eğitimlere öncelik verilmiştir. 2010-2011 yıllarında toplam 133 hizmet içi eğitim gerçekleştirilmiş ve bu eğitimlere toplam 9.304 personel katılmıştır.

Orman Genel Müdürlüğü, gördüğü hizmetlerin niteliği ve yaygın taşra teşkilatı nedeniyle bilgi iletişim teknolojilerini etkili bir şekilde kullanma çabası içerisinde. Entegre ve modüler bir CBS ve Bilgi ve İletişim Teknolojisi alt yapısının kurulması, kurulan bilgi sistemleri arasında taşra ve merkez birimlerinin sisteme entegrasyonunun sağlanması öncelikli hedefler arasında yer almaktadır. Bilişim alt yapısının oluşturulmasını, tüm iş ve işlemlerin elektronik ortamda gerçekleştirilmesini, ekonomik ve sosyal şartların iyileştirilmesini, stratejik plana uygun iş süreçlerinin hayata geçirilmesini amaçlayan "Orman Bilgi Sistemi (ORBİS) Projesi" 2011 yılında başlatılmıştır.

Zaman ve mekân bazında hazırlanan yıllık eylem planları çerçevesinde; öncelikli hedef kitlelerini oluşturan çocuklar ve gençlerin orman ve ormancılık hizmetlerine yönelik bilinçlendirilmesi çalışmalarına plan uygulama döneminde de devam edilmiştir. 2010 yılında 199.560, 2011 yılında ise 176.448 ilköğretim öğrencisine ulaşılmış, 3 ayda bir 15.000 adet Orman Çocuk Dergisi "Sincap" hazırlanarak ilköğretim öğrencilerine ulaştırılmıştır. Çevre ve Orman Eğitim ve Tanıtım Turları aracılığıyla halkın yoğun olarak ziyaret ettiği yerlerde tiyatro gösterileri, fidan dağıtımı, basılı ve

görsel materyaller, eğitici kitaplar ve çeşitli hediyelerle tanıtım ve bilinçlendirme faaliyetleri yürütülmüştür.

4.7 Kalkınma Planları ve Diğer Sektörel Planlarla Uyum

1 Temmuz 2006 tarih ve 26215 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konan Dokuzuncu Kalkınma Planının “Plan Öncesi Dönemde Türkiye’de Ekonomik ve Sosyal Gelişmelerin ele alındığı 5’inci Bölüm paragraf 190’da; Su ve odun üretimi ile biyolojik çeşitliliğin temel kaynağı ormanların sürdürülebilir yönetimi çalışmalarına devam edildiği, endüstriyel ve toprak muhafaza ağaçlandırmalarının 2000 yılında toplam orman alanının % 10’u seviyesinden 2005 yılı sonu itibarıyla % 12’si seviyesine yükseltildiği, 52 ilde bazı orman sahalarının kent ormanı şeklinde hizmet vermesinin sağlandığı, VIII. Plan döneminde ağaçlandırılan alanların yaklaşık yüzde 9’u kadar bir alanın yangınlarla tahrip olduğu, yüzde 17’si kadar bir alanın da orman rejimi dışına çıkartıldığı, kaydedilen gelişmelere rağmen sektörde kadastro çalışmalarının ve yol altyapısının tamamlanamaması, milli park ve benzeri korunan alanların azlığı, odun dışı ürün ve hizmetlere gereken önemin verilmemesi, orman bakım çalışmalarının yetersizliği ile erozyonu önleyici ve uzun dönem odun arz-talep dengesini sağlayıcı yıllık ağaçlandırmaların düşüklüğünün önemli sorunları oluşturduğu, ekosistem ağırlıklı eğitim noksanlığı ve faaliyetlere paralel uzmanlaşmış teknik personel ile işçi açığı olması gibi sorunlar da kaynağın sürdürülebilir orman yönetimi anlayışı dahilinde değerlendirilmesinde ve odun işleme sanayilerinin rekabet güçlerinin artırılmasında önemli darboğazları oluşturduğu” belirtilmiştir.

Dokuzuncu Kalkınma Planının Temel Amaçlar/ Gelişme Eksenleri başlıklı 7’nci Bölüm, Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi bölümü; Paragraf 508’de; “Doğal orman ekosistemini; başta yangınlar ve zararlılar olmak üzere çeşitli faktörlere karşı etkin şekilde korumak, koruma-kullanma dengesi, biyolojik çeşitlilik, gen kaynakları, orman sağlığı, odun dışı ürün ve hizmetler ile ekoturizmin geliştirilmesi gözetilerek, çok amaçlı ve verimli şekilde yönetilmesi amaçlanmaktadır.” Paragraf 509’da; “Öncelikle çölleşme ve toplum sağlığı dikkate alınarak, havza bazında endüstriyel ve toprak muhafaza ağaçlandırmaları, rehabilitasyon çalışmaları, kent ormancılığı ve tarımsal ormancılık yapılmasıyla arazilerin daha iyi değerlendirilmesi, özel ağaçlandırmaların geliştirilmesi ve toplumun bu konularda bilinçlendirilmesi önem arz etmektedir.” denilmektedir.

Ayrıca; Kırsal Kesimde Kalkınmanın Sağlanması bölümü paragraf 677’de”Kırsal alanda, e-ticaret de kullanılarak, tarım, orman ve gıda ürünlerinin tanıtım ve pazarlanması, turizm ve rekreasyon, el sanatları, tarıma dayalı sanayi ve diğer alternatif üretim faaliyetleri geliştirilecektir.” ifadeleri yer almaktadır.

Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu (IX) sayfa 95’de; “Orman ürünlerinde sertifikasyon sistemi geliştirmeli, orman teşkilatı, bilim kuruluşları ve diğer ilgili kuruluşlar işbirliği yaparak uluslararası gelişmeleri izlemek suretiyle uygun bir süreç içinde tamamlanmalıdır.” ifadeleri yer almaktadır.

Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporunun (IX) Sonuç ve Değerlendirmeler başlıklı 6’nci bölümde; “Ülkemizin ihtiyaç duyduğu odun hammaddesinin, herhangi bir darboğaz oluşturmada yurtiçi imkânlarla karşılanması esastır. Bunun için de mevcut verimli ormanların, devamlılık prensibi içerisinde rasyonel bir şekilde işletilmesi, bozuk orman alanları ve orman içi açıklıklar ile orman rejimi dışındaki uygun hazine ve tarım alanlarında, yetiştirme ortamı koşulları ve yörenin odun hammaddesi ve halkın sosyo-ekonomik gereksinimleri göz önünde tutularak, kısa zamanda en yüksek odun hâsılatı alacak şekilde ve öncelikle hızlı gelişen yerli türlerle ağaçlandırılması temel ilkedir.”

“Orman Genel Müdürlüğü taşra teşkilatı güçlendirilmeli, taşra teşkilatındaki bölge müdürlüklerinin ve işletme müdürlüklerinin yerleri ve sayısı batık maliyet yaratılmayacak şekilde yeniden belirlenmeli,

işletme şeffiklerinin sorumluluk alanları küçültülerek sayıları artırılmalıdır.” “Ormanlarda odun dışı orman ürünleri faydalanmasına ilişkin olarak, ayrıntılı yönetim planlarının/projelerinin yerel halkın katılımı ile hazırlanması ve uygulanması konularında mevzuat, teknik ve metodolojiler geliştirilmeli ve kurumsal kapasite güçlendirilmelidir.” “Modern teknik olanaklardan da yararlanılarak, Türkiye’nin makro ağaçlandırma planı tamamlanmalıdır. Potansiyel sahalardan öncelikle endüstriyel amaçlı ve özellikle hızlı gelişen yerli türlerle orman kurmaya uygun olanları belirlenerek, uygulama projeleri düzenlenmeli ve bu alanlar sürekli olarak bu amaç için kullanılmalıdır.” “Ulusal Kalkınma Planları ve Ulusal Ormancılık Programı çerçevesinde, Ormancılık Araştırma Master Planı revize edilmeli, bölge düzeyinde detaylandırılmalı ve uygulayıcı araştırmacı-üniversite işbirliğini sağlayacak mekanizmalar oluşturulmalıdır”. İfadeleri yer almaktadır. Mülga Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan ve Yüksek Planlama Kurulunun 25.01.2006 tarih ve 2006/1 sayılı Kararı ile kabul edilen “Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi” 04.02.2006 tarih ve 26070 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisinin 5.4.Stratejik Amaç 4: Kırsal Çevrenin Korunması ve Geliştirilmesi bölümünde; “Kırsal hayatın önemli bölümünü oluşturan tarım ve ormancılık faaliyetlerinin sürdürülebilir kılınması ve kırsal varlıkların korunması yönünde; yerel halkın katılımına dayanarak tarım-çevre ilişkilerinin yeniden tanımlanması, orman kaynaklarının korunarak kullanılması ve korunan alanların yönetiminde etkinliğin sağlanması önem taşımaktadır.” İfadeleri yer almaktadır. Yine, Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi Öncelik 4.2: Orman Ekosistemlerinin Korunması ve Orman Kaynaklarının Sürdürülebilir Kullanımının Sağlanması bölümünde de; “Mevcut orman varlığının önemli oranda verimsiz ve bozuk ormanlardan oluşması ve orman köylerinde geçim kaynaklarının ağırlıklı olarak ormancılığa bağımlı olması mevcut orman varlığının koruma-kullanma dengesinin gözetilerek ormanların ekonomik, sosyal ve çevresel işlevlerini bir arada ele alan havza ve bölge bazında sürdürülebilir orman yönetimi uygulamalarının daha da geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu kapsamda orman kaynaklarının korunması ve orman köylüsünün kalkındırılmasına katkıda bulunmak amacıyla; orman kadastro çalışmasının hızlandırılmasına, mera hayvancılığının ormanlar üzerindeki baskısının azaltılmasına, ekosistemlerinin sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin korunması ve biyolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımına, ağaçlandırma ve toprak muhafaza çalışmalarına, orman yangınlarıyla mücadele kapsamında idari ve teknik alt yapının güçlendirilmesine, enerji ormanı tesisine ve orman kaynakları üzerinde ilave baskı yaratmaksızın odun dışı orman ürünleri üretiminin geliştirilmesine ve sosyal ormancılık faaliyetlerine yönelik tedbirler geliştirilecektir.” ifadeleri yer almaktadır. Ülkemiz ulusal ormancılık amaçlarının Dünyadaki gelişmelere paralel hale getirilmesinde özellikle kalkınma planlarının ve Ulusal Ormancılık Programının önemli bir rol üstlendiği değerlendirilmektedir. Ülkemiz ormancılık sektöründe politika, amaç ve ilkeler açısından gerek ulusal politika ve amaçlara gerekse Ormancılık Prensipleri gibi uluslararası düzeyde mutabık kalınmış politika, amaç ve ilkelere uyumsuzluk söz konusu değildir.

Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Plan (2013-2017) amaç, hedef ve stratejileri; gerek yukarıda izah edilen 9 uncu Kalkınma Planı (2007-2013), Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ulusal Ormancılık Programı, Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi, Orta Vadeli Program (2013-2015), Orta Vadeli Mali Plan (2013-2015) gerekse diğer ormancılık sektör plan-programları ile uyumlu olarak hazırlanmıştır.

Dokuzuncu Kalkınma Planı/Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Planı

Rekabet Gücünün Artırılması		İstihdamın Artırılması		Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi		Bölgesel Gelişmenin Sağlanması		Kamu Hizmetlerinde Kalite ve Etkinliğin Artırılması	
Makroekonomik İstikrarın Kalıcı Hale Getirilmesi	H 2.4 H 2.5 H 3.2 H 3.3 H 3.4 H 3.5 H 3.7 H 4.5	İşgücü Piyasasının Geliştirilmesi		Eğitim Sisteminin Geliştirilmesi		Bölgesel Gelişme Politikalarının Merkezi Düzeyde Etkinleştirilmesi		Kurumlar Arası Yetki ve Sorumlulukların Rasyonelleştirilmesi	
İş Ortamının İyileştirilmesi	H 4.5 H 4.8			Sağlık Sisteminin Etkinleştirilmesi		Yerel Dinamiklere ve İlçesel Potansiyele Dayalı Gelişmenin Sağlanması		Politika Oluşturma ve Uygulama Kapasitesinin Artırılması	
Ekonomide Kayıtdışılığın Azaltılması		Aktif İşgücü Politikalarının Geliştirilmesi		Gelir Dağılımının İyileştirilmesi, Sosyal İçerme ve Yoksullukla Mücadele	H 1.7	Yerel Düzeyde Kurumsal Kapasitenin Artırılması	H 4.4 H 4.5	Kamu Kesiminde İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	H 4.2 H 4.7
Finansal Sistemin Geliştirilmesi	H 3.2 H 4.3			Sosyal Güvenlik Sisteminin Etkinliğinin Artırılması		Kırsal Kesimde Kalkınmanın Sağlanması		H 1.7 H 3.4 H 3.7	
Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi	H 3.6			Kültürün Korunması, Geliştirilmesi ve Toplumsal Diyalogun Güçlendirilmesi	H 3.7 H 4.6	Adalet Sisteminin İyileştirilmesi			
Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi	H 1.1 H 1.2 H 1.3 H 1.5 H 3.4 H 3.7			Güvenlik Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi					
Ar-Ge ve Yenilikçiliğin Geliştirilmesi	H 3.6 H 4.1								
Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Yaygınlaştırılması	H 4.5								
Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi	H 1.1 H 1.2 H 1.3 H 1.4 H 1.6 H 2.1 H 2.2 H 2.3 H 2.6 H 2.7 H 2.8 H 3.1 H 3.2								
Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması									

5. Paydaş Analizi

Orman Genel Müdürlüğü'nün iç ve dış paydaşlar gözündeki kurumsal itibar ve imajını değerlendirmek amacıyla yapılan araştırma üç aylık bir sürede tamamlanmıştır. Bu süre içinde ilgili kesimler ve bu kesimlerin temsilcileriyle çalışılarak veri toplanmaya çalışılmış; likert tipi bir derecelendirme ölçeği uygulanmıştır. Araştırmanın evreni Orman Genel Müdürlüğü'nün iç paydaşları ve ilişkide bulunduğu ve hizmet verdiği/aldığı tüm dış paydaşlardır. Çalışmaya katılarak görüş bildiren iç paydaş sayısı 3.008, dış paydaş sayısı ise 1.116 kişidir.

Araştırma var olan durumu olduğu gibi ortaya koymayı amaçladığı için genel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde merkezi eğilim ölçüleri, değişkenlik ölçüleri, varyans analizi ve ikili karşılaştırma testleri gibi betimsel ve yordamsal istatistiksel teknikler kullanılmıştır.

İç Paydaş Anketi Özet Sonuçları

Sosyal Sorumluluk Özelliği	3,2
Kurum Kültürü	3,0
Çalışma Koşulları	3,2
Güvenirlilik	3,1
Fark Oluşturma Özelliği	3,3
Liderlik Vasıfları	3,8
Sunulan Ürün ve Hizmetler	3,3
Yönetim Kalitesi	2,8
Kurumla İlgili Genel Bilgiler	3,1

Dış Paydaş Anketi Özet Sonuçları

Saygı	3,3
Sosyal Sorumluluk	3,6
İletişim ve İlişkiler	3,3
Kaynaklar	3,5
Hizmetler	3,3
Kurumsal İşaretler	3,6
İş Görenler	3,4
Yönetim ve Liderlik	3,4

Anket sonuçlarına göre, Orman Genel Müdürlüğü'nün genel olarak kurumsal itibarı ve imajı olumlu yönde ve orta düzeydedir. Veri toplama aracının tümü için ortalama puan 5 üzerinden 3,41 ya da 100 üzerinden 71 olarak hesaplanmıştır. Çok çeşitli iç ve dış paydaşları olan ve kamuoyunun büyük duyarlılık gösterdiği alanlarda etkinlik gösteren Orman Genel Müdürlüğü için bu düzeyde bir kurumsal itibar ve imajın oluşması kurum açısından başarı olarak algılanmıştır.

Faaliyet Alanı, Sunulan Ürün ve Hizmetler – Paydaş Matrisi

Paydaş	Faaliyet Alanları, Sunulan Ürün ve Hizmetler											
	Ormanların Korunması	Ormanların Geliştirilmesi	Orman Alanlarının Artırılması	Orman Kadastro ve İrtifak	Ormanların Planlanması	Ormancılık Alt Yapısının İyileştirilmesi	Ormanların İşletilmesi	Orman Köylerinin Desteklenmesi	Koruyucu ve Çevresel Hizmetler	Sosyal ve Kültürel Hizmetler	Eğitim, Yayın ve Tanıtım	Araştırma ve Geliştirme
Türkiye Büyük Millet Meclisi	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
Orman ve Su İşleri Bakanlığı	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
Kamu Kurum ve Kuruluşları	✓		✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓
Yerel Yönetimler	✓		✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓
Üniversiteler	✓		✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓
Orman Fakülteleri	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
Sivil Toplum Kuruluşları	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
Orman Ürünleri Sanayi		✓			✓		✓					✓
Madenciler	✓			✓			✓		✓			
Turizmciler	✓			✓	✓		✓		✓	✓	✓	
Vatandaşlar	✓		✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	
Orman Köylüleri	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
Kooperatifler	✓	✓	✓		✓		✓	✓		✓	✓	
Köy Tüzel Kişilikleri	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Avcılar				✓	✓		✓			✓	✓	
Aktarlar					✓		✓	✓	✓	✓	✓	
Süs Bitkisi Üreticileri					✓		✓		✓	✓	✓	✓

6. Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler

GZFT Analizi; iç-dış paydaşlar ile yararlanıcıların görüş ve önerileri doğrultusunda ve ülkemiz ormancılığının mevcut durumu ve geleceğe yönelik eğilimleri ve beklentileri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda Stratejik Plan çalışmaları esnasında yapılan anketler, çalıştay, yüz yüze görüşmeler ormancılıkla ilgili daha önce yapılan, araştırma, inceleme raporları incelenerek Kurumun güçlü ve zayıf yönleriyle fırsat ve tehditler objektif ölçütlerle belirlenmeye çalışılmıştır.

6.1 Güçlü Yönler

- ❖ Yetki ve sorumlulukların devlet orman teşkilatına verilmiş olması
- ❖ Tüm yurt sathına yayılmış birimleri, bilgi ve deneyimleri ile güçlü devlet orman teşkilatının varlığı
- ❖ Planlama bilincinin yerleşmiş olması, çok sayıda plan ve projelerin değişik birimlerce hazırlanmakta ve uygulanmakta olması
- ❖ Orman yangınları ile mücadelede güçlü bir organizasyon yapısına sahip olması, yeterli araç gereç, alt yapı ve haberleşme sistemlerinin varlığı
- ❖ Uluslararası deneyimler ve dış kaynaklı projelerden sağlanan girdilerin varlığı

- ❖ Uzun bir geçmişe dayanan ormancılık öğretiminin varlığı
- ❖ Güçlü bir döner sermaye
- ❖ Yeniliklere uyma kabiliyeti
- ❖ İşgücünün yeterliliği
- ❖ Köklü ve güçlü araştırma birimlerinin varlığı

6.2 Geliştirmeye Açık ve Zayıf Yönler

- ❖ Orman kadastro çalışmalarının bitirilememiş ve mülkiyet sorunlarının çözülmemiş olması
- ❖ Mevcut ormanlık alanların yaklaşık yarısının verimsiz olması
- ❖ İkincil mevzuatın yeterli olmaması
- ❖ Ormancılık sektöründe verimliliğin düşük olması
- ❖ Ormanların sağladığı faydaların ekonomik değerlendirmesinin yeterince yapılmaması
- ❖ Kurumsal yapılanmada istikrarın sağlanamamış olması
- ❖ Yangınla mücadelenin yüksek maliyetli olması
- ❖ İdare ve ilgi grupları arasında işbirliğinin yetersizliği
- ❖ CBS, veri tabanı ve orman bilgi sisteminin kurulamamış olması
- ❖ AR-GE çalışmalarının uygulamaya yeterince dönük olmaması
- ❖ Havza bütünlüğü esasına göre çalışmaların yeterince yaygınlaşmamış olması
- ❖ Orman köylerinde gelir düzeyinin diğer alanlara göre önemli derecede düşük olması
- ❖ Geniş alanlara yayılan erozyon nedeniyle bozuk ormanların rehabilitasyonunda yaşanan güçlükler
- ❖ Odun dışı ürün ve hizmetlerin yeterince değerlendirilememesi
- ❖ Endüstriyel plantasyonlarla üretim kapasitesinin yeterince sağlanamamış olması
- ❖ Ağaç ıslahı çalışmalarının yetersiz olması ve az sayıda tür üzerinde çalışma yapılıyor olması
- ❖ Arboretumlara yeterince önem verilmemesi
- ❖ Tanıtım eksikliği, halkla ilişkilerde kapasite geliştirmenin yetersizliği, kurumsal gücün kurumsal etkinliğe dönüştürülememesi ve ortak paradigmanın oluşturulmamış olması
- ❖ İlgi grupları arasında orman ve ormancılıkla ilgili ortak bir paradigmanın oluşturulamamış olması
- ❖ Liyakat ve kıdeme dayalı atama mekanizmalarının geliştirilememiş olması
- ❖ Muhafaza memurları sayısının yetersizliği
- ❖ Teknik ve sosyal konularda kapasite yetersizliği, uzman personel eksikliği, orman işletme şeflikleri sorumluluk alanlarının çok geniş olması
- ❖ Performans yönetiminin uygulanamaması

6.3 Fırsatlar

- ❖ Zengin biyoçeşitlilik kaynaklarının varlığı ve doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir yönetiminin önemi konusunda artan bilinçlenme
- ❖ Güçlenen sivil toplum hareketleri ve hizmet fonksiyonlarına artan talebin olması
- ❖ Avrupa Birliği ile uyum süreci ve ülkemizin taraf olduğu ormancılıkla ilişkili uluslar arası anlaşmalar ve süreçlerdeki taahhütlerimiz
- ❖ Ormanların ekolojik ve sosyal açılardan önemi ile ilgili toplumsal bilinçlenme, beklenti ve taleplerdeki artış
- ❖ Ormanların temiz ve kaliteli suyun kaynağını oluşturması ve bu kaynağa talebin gittikçe artması
- ❖ Ormanların tür, yapı, genetik çeşitlilik, ekosistem çeşitliliği bakımından zengin olması, doğal kaynakların gücü, orman varlığı içinde doğal ormanların oranının yüksekliği, genç ormanların fazla olması
- ❖ Birçok sektöre ürün sunan ormancılığın ileri bağlantı oranının yüksek olması
- ❖ Ulusal Ormancılık Programının olması
- ❖ Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi ve kullanımının yaygınlaşması

- ❖ Güçlü bir hukuksal altyapının varlığı
- ❖ Doğal ormanların varlığı

6.4 Tehditler

- ❖ Mevzuatın sık sık değiştirilmesi nedeniyle yasalardaki bütünlüğün kaybolmuş olması
- ❖ Hızlı nüfus artışı ve doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi
- ❖ Orman yangınları, orman suçları ve odun dışı orman ürün kaynaklarından düzensiz ve tahrip edici yararlanmaların azalmasına rağmen varlığı
- ❖ Hava kirliliği, endüstriyel atıklar ve iklim değişikliği
- ❖ Orman alanlarının kamu yararı adı altında ormancılık dışı faydalanmalar için uzun süreli tahsisi talepleri
- ❖ Genetik kirlilik ve yerli türler dışındaki egzotik bitkilerin yaygınlaşması
- ❖ İş gücü ve üretim maliyetlerinin artması, orman köylerinde genç nüfusun azalması
- ❖ Özel ağaçlandırmalar ve endüstriyel ağaçlandırmalara yeterli destek ve teşvikin verilememesi sonucu doğal ormanlar üzerinde oluşan üretim baskısı
- ❖ Tohum transfer rejyonlaması çalışmalarına gereken özenin gösterilmemesi
- ❖ Sosyal ve politik baskıların yoğunluğu
- ❖ Kırsal fakirlik, orman köylülerinin gelir ve eğitim düzeyinin düşüklüğü
- ❖ Arazi kullanımındaki yasal belirsizlikler

MİSYON, VİZYON, TEMEL İLKE VE DEĞERLER

MİSYONUMUZ

Orman ve orman kaynaklarını her türlü tehlikelere karşı korumak, doğaya yakın bir anlayışla geliştirmek, ekosistem bütünlüğü içinde ve topluma çok yönlü sürdürülebilir faydalar sağlayacak şekilde yönetmek.

VİZYONUMUZ

İnsana, doğaya ve çevreye duyarlı, sürdürülebilir orman yönetimini sağlayan şeffaf ve saygın bir kurum olmak.

TEMEL İLKE VE DEĞERLERİMİZ

- ❖ Sürdürülebilirlik
- ❖ Tarafsızlık
- ❖ Şeffaflık ve hesap verebilirlik
- ❖ Güvenilirlik
- ❖ Bilimsellik, çağın bilimsel gelişimine uyum
- ❖ Koruma- kullanma dengesi
- ❖ Toplum sağlığı
- ❖ Yerellik
- ❖ Verimlilik
- ❖ İktisadilik
- ❖ Sektör içi ve sektörler arası eşgüdüm
- ❖ Yerel ve küresel sorumluluk
- ❖ Ekosistem tabanlı ve çok amaçlı planlama
- ❖ Doğaya, çevreye ve insana duyarlılık
- ❖ Doğal peyzaja saygı
- ❖ Biyolojik çeşitliliği koruma
- ❖ Yöre halkının istekleri ile kültür ve geleneklerine saygı
- ❖ Toplum yararına hakça paylaşım
- ❖ Bilgi teknolojileri kullanımı
- ❖ Halkla ilişkiler ve kamuoyunun bilinçlendirilmesi
- ❖ Kurum içi ve çevresel hakkaniyet, liyakate duyarlılık
- ❖ Mesleki etik değerlere duyarlılık
- ❖ Sorunlara pozitif yaklaşım, çözüm odaklılık
- ❖ Estetiklik
- ❖ Verimli ve etkin yönetim
- ❖ Adalet, toplumsal hakkaniyet
- ❖ Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu
- ❖ Katılımcılık
- ❖ Paydaş memnuniyeti

STRATEJİK AMAÇ VE HEDEFLER

STRATEJİK AMAÇ 1: ORMANLARIN KORUNMASI

ORMANLARI, ORMAN SAYILAN YERLERİ VE BU YERLERDEKİ BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ, HER TÜRLÜ BİYOTİK VE ABİYOTİK ZARARLILARA KARŞI KORUMAK

Toplumun ormanlardan beklentilerini sürdürülebilir şekilde ve optimum düzeyde karşılamak ve ormanların gördüğü hizmetleri gelecek nesillerin yararlanmasına sunmak, ancak ormanların iyi bir şekilde korunmasıyla mümkün olabilir. Ülkemiz ormanları uzun yıllardan beri değişik sebeplerden ötürü sürekli baskı altında kalmış ve bunun neticesinde koruma ihtiyaçları ön plana çıkmıştır.

Farklı özellikleri içinde barındırması, biyolojik çeşitliliği koruması, toprak ve su kaynaklarını muhafaza etmesi, hidrolojik döngünün sürekliliği ve iklim dengesi gibi topluma dönük faydalarının fark edilmesi ormanların önemini ve koruma ihtiyacını giderek daha da artırmaktadır.

Diğer yandan ülkemizde arazi yapısının dağlık ve aşırı meyilli olması, toprağın özelliklerinin ve verim gücünün yetersiz olması, iklim şartlarının ise yeniden orman yetiştirmeye çok elverişli olmayışı gibi nedenler niteliği ne olursa olsun mevcut ormanların korunmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Ormanların Yangınlara Karşı Korunması

Hedef 1.1: Orman yangınlarıyla mücadelede önleyici tesis ve tedbirler artırılacak, yangınla mücadele kapasitesi güçlendirilecek, yangına birinci derecede hassas bölgelerde ilk müdahale süresi 15 dakikaya indirilecektir.

Orman varlığımızı tehdit eden ve her yıl binlerce hektar orman alanının zarar görmesine neden olan orman yangınlarının çıkmasına engel olunması veya çıkan yangınların tehlike arz edecek boyutlara ulaşmadan kısa zamanda söndürülebilmesi, öncelikle bu hususta yeterli alt yapıya ve güçlü bir organizasyona sahip olmayı ve sürekli eğitimi gerekli kılmaktadır.

Orman yangınlarıyla mücadele çalışmaları genel olarak yangınların çıkmasını önleme ve kontrol altına alınması faaliyetlerinden oluşur. Yangın önleme faaliyetleri temel olarak yangının çıkmasına mani olmak veya asgari düzeyde tutmak için gerekli tedbirlerin önceden alınması esasına dayanır. Bu durum, geçmiş yangınların sebeplerinin (yangını kimlerin çıkardığı, nerede, ne zaman, niçin çıkardıkları) iyi analiz edilmesini ve yangın nedenleri hakkında detaylı bilgilere sahip olmayı gerektirir. İnsan eliyle çıkan/çıkarılan yangınların sayısını azaltmak için; haberleşme, ulusal basın, yerel radyo ve televizyon gibi araçlarla ve eğitim programlarıyla halkın yangınlar ve oluşabilecek tehlikeleri konusunda yeterince bilinçlendirilmesi, yangınla ilgili mevzuatın güncellenmesi, mevcut kanunların etkinleştirilmesi ve kararlılıkla uygulanması önleme faaliyetlerinin önemli bileşenleridir.

Diğer yandan yangınların başlamasına neden olan ve algılayıcı görevini gören ince yanıcı maddelerin bertaraf edilmesi, yangına neden olan kaynakların detaylı olarak araştırılması, ormanlardaki yanıcı materyalin azaltılması, su kaynaklarının planlanması, yangınla mücadelede ihtiyaç duyulan ekipmanların modernizasyonu, yangın emniyet yol ve şeritlerinin yapımı ve bakımı, halkın bilinçlendirilmesi ve hassasiyetinin artırılması konuları öncelikli ve önemli hedeflerimiz arasında yer alır.

Temel Stratejiler

- ❖ Sürdürülebilir kalkınmada orman kaynaklarının önemi, orman alanlarının korunmasının gerekliliği konusunda toplumun bilgilendirilmesi, bilinçlendirilmesi ve orman alanları üzerindeki baskı ve tehditlerle mücadelede kamuoyu desteğinin sağlanması

- ❖ Koruma, yangın önleme ve söndürme çalışmalarında organizasyonun güçlendirilmesi, yangın önleyici tesislerin (YDZT “Yangın durdurma zonu”, YOAT “ yerleşim yerleri ile orman alanlarını ayırma”, ZOAT “Tarım alanlarında ormana sirayet eden yangınların önlenmesi veya orman yangınlarından tarım alanlarının korunması”) yapılmasına ağırlık verilmesi ve mevcut ekipmanların modernizasyonunun sağlanması
- ❖ Orman yangınlarıyla mücadelede; yangın yönetim sistemi (araç takip sistemi), gözetleme, gezici meteorolojik istasyon, uzaktan algılama ve erken uyarı sistemleri gibi teknolojik sistemlerin etkin bir biçimde kullanılması
- ❖ Yangın risklerinin doğru tahmin edilebilmesi için orman yangınları ulusal veri tabanı sisteminin kurulması
- ❖ Ülkemiz şartlarına uygun yangın davranış modelleri ile yangın tehlike oranları sisteminin geliştirilmesi ve yangın karar-destek sisteminin kurulması
- ❖ Yangın riskini azaltmak amacıyla kontrollü yakma ve otlatma tekniklerinin uygulanması
- ❖ Orman yangınlarıyla mücadelede çalışan personelin kişisel koruyucu donanım malzemelerinin temin edilmesi ve kullanılması konularında gerekli eğitimlerin verilmesi
- ❖ Orman yangınlarıyla mücadelede çalışan personele işçi sağlığı, iş güvenliği ve ilk yardım konularında eğitim verilmesi ve sertifikalandırılması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
İnsan kaynaklı yangın sayısının toplan yangın sayısına oranı	%	93	86	85	85	84	84	84
Yangın başına düşen alan miktarı	hektar/adet	1,8	4,3	3,0	3,0	2,9	2,9	2,8
Yangına birinci derecede hassas bölgelerde ilk müdahale süresi	dakika	20	18	17	16	15	15	15

Orman Zararlıları ve Hastalıklarıyla Mücadele

Hedef 1.2: Orman zararlılarıyla mücadele kapasitesi artırılacak, mekanik, biyolojik ve biyoteknik mücadele oranı % 90'a çıkarılacaktır.

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu Uzun Menzilli Sınırlar Ötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi çerçevesinde gelişen süreçte alınan kararlar kapsamında uygulamaya konulan orman ekosistemlerinin sağlığının izlenmesi programında yer alan gözlem alanlarında atmosferik kirlilik iklim değişikliği ve diğer etkenlerin ormanların sağlığı üzerindeki etkileri söz konusu gözlem alanlarında yapılan periyodik zarar envanterleri aracılığıyla izlenmekte ve sonuçları rapor edilmektedir.

Zararlı böcek ve hastalıklar orman kaynağının yenilenme kabiliyetini, kalitesini ve miktarını azaltır. Orman hastalık ve zararlıları; ülkelerin gelişme seviyelerine, hüküm süren iklim ve toprak şartlarına ve çevre etkilerine bağlı olarak değişmekte ve ortaya çıkmakta olup, büyük ekonomik kayıplara yol açmaktadır. Ülkemiz ormanlarının sağlığını ve devamlılığını diğer etkenler yanında zararlı böcekler, mantarlar ve virüsler de ciddi ölçüde tehdit etmektedir. Ormanlarımızda görülen 50 dolayındaki zararlı türe karşı yılda ortalama 500 bin hektarlık alanda mücadele edilmektedir. Böcek zararlarından dolayı ormanlarımızda yıllık ortalama 300-400 bin m³ olağanüstü kesim yapılmakta, bu rakam böcek popülasyonunun yoğun olduğu durumlarda 1 milyon m³ ün üzerine çıkabilmektedir.

Diğer yandan karmaşık bir ekosistem olan ormanların doğal yapılarının bozulmadan sürekliliğinin sağlanması amacıyla orman zararlılarıyla mücadelede kullanılan kimyasal mücadele yöntemleri

azaltılarak biyolojik, biyoteknik ve mekanik mücadele yöntemlerinin artırılması, öncelikli hedeflerimiz arasındadır.

Temel Stratejiler

- ❖ Orman zararlılarıyla mücadele kapasitesinin gözden geçirilmesi, ihtiyaçların tespit edilmesi
- ❖ Uygulama birimlerinin entomoloji ve fitopatoloji uzmanlarıyla desteklenmesi
- ❖ Orman zararlılarının tespit, takip ve izlenmesi için uzaktan algılama tekniklerinden yararlanılması
- ❖ Ormanların biyotik ve abiyotik zararlardan ve zararlılardan etkilenme durumlarının etkin ve entegre bir izleme sistemiyle izlenmesinin sağlanması
- ❖ Biyotik ve abiyotik zararlılarla mücadelede önleyici tedbirlere ağırlık verilmesi, bu amaçla, orman ekosistemlerinin ve doğal yapılarının korunması suretiyle zararlılara karşı dirençlerinin artırılması ve diğer doğaya uygun önleyici tedbirlerin uygulanması
- ❖ Orman zararlılarıyla mücadelede; kimyasal mücadele azaltılarak yerine biyolojik kökenli mücadele tekniklerinin uygulanmasının yaygınlaştırılması
- ❖ Ormanlarda önemli miktarlarda zarar veren böceklerin yırtıcılarının üretimi için ihtiyaç duyulan laboratuvarların kurulması mevcut laboratuvarların kapasitelerinin geliştirilmesi
- ❖ Orman karantina hizmetlerinin etkin yürütülmesi
- ❖ Orman ekosistemlerinin sağlığının izlenmesi
- ❖ Orman zararlılarıyla mücadele ve izlemede gelişen teknolojiden faydalanılması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Zararlılarla mücadelede toplam alandaki mekanik, biyolojik ve biyoteknik mücadele oranı	%	87,3	87,5	88	88,5	89	89,5	90

Orman Suçlarının Azaltılması

Hedef 1.3: İnsanların ormanlara yönelik olumsuz müdahalelerine karşı tedbirler artırılacak, orman suç sayısı azaltılacaktır.

Ekonomik ve sosyal yapıdaki önemli gelişim ve değişimler, nüfus artışı ve sanayileşme ile birlikte hızlı kentleşme, ormana bağlı yaşayan nüfusta önemli azalmalara neden olmuş, ormana yönelik olumsuz insan müdahalelerine karşı alınan tedbirler ormanlarımızdaki insan faktörlü suçların azalmasını sağlamıştır. Buna rağmen ormanlarımız yılda yaklaşık 20 bin yasadışı müdahaleye maruz kalmaktadır.

Orman içi köylerde yaşayan ve ekonomik açıdan son derece yetersiz olan orman köylüleri, ormanlar üzerinde baskı unsuru olmaya devam etmektedir. Ayrıca, köyden kente göç paralelinde ormanlar üzerinde açma, işgal ve diğer faydalanma şekli ile baskılar halen devam etmektedir. Bunların dışında; köy tüzel kişilikleri ile işbirliği ve protokoller yapılarak hem civardaki ormanların korunması, hem de burada yaşayan köylülere kaynak aktarımı yapılarak ormanlara halkın sahip çıkması ve orman halk bütünlüğünün sağlanması, son derece önemlidir.

Temel Stratejiler

- ❖ Başta orman köylüleri olmak üzere toplumun ormanlarda zarar yapan biyotik ve abiyotik zararlılar konusunda (nedenler, sonuçlar, ihtiyaçlar, vb.) bilinçlendirilmesi

- ❖ Ormanların korunmasında, orman köylüleri, sivil toplum kuruluşları ve diğer ilgi gruplarının sorumluluk almalarının sağlanması, bu konuda yapılacak faaliyetlere etkin katılım ve katkılarının alınması
- ❖ Orman köylülerinin odun ve odun dışı orman ürünleri ihtiyaçlarının, ormanların kapasitesi dâhilinde karşılanması, orman köylülerinin ormanların odun dışı ürün ve hizmetlerinden faydalanma ve gelir elde etme imkânlarının geliştirilmesi
- ❖ Ormanların korunmasında etkinliğin artırılması yönünde; orman köylüleri, gönüllü kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği yapılması
- ❖ Ormanlar üzerindeki baskının yoğun olduğu bölgelerde orman muhafaza memuru sayılarının artırılması
- ❖ Ormanlarda otlatmayı kontrol altına almak için geniş katılımlı otlatma planlarının hazırlanması
- ❖ Yapılacak yasal tahsislerde orman tahribine yol açmayacak kriterlerin geliştirilmesi
- ❖ Ormanlarda açma ve işgal eylemlerinin gelişen teknolojiden faydalanılarak izlenmesi

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Orman suç sayısı	adet	12.416	12.300	12.000	11.800	11.500	11.250	11.000

Orman Alan ve Sınırlarının Korunması

Hedef 1.4: Ormanların sınırlandırma ve kadaastro işlemleri bitirilecek, kadaastrosu bitirilen ve kesinleşen ormanların tapuya tescil işlemleri tamamlanacaktır.

Ormancılık faaliyetlerinin sınırları belli ormanlık alanlarda yapılması esastır. Uzun yıllardan beri ormancılığımızın en önemli problemi orman kadaastrosu olarak görülmektedir. Hedefimiz plan dönemi sonunda ülkemiz ormanları için kadaastro problemini tamamen ortadan kaldırmaktır. Kadaastronun bitirilmesi ormancılıkta yaşanan pek çok sorunu da ortadan kaldıracaktır.

Orman kadaastrosu; ormanların sınırlarını belirlemek, daha önceleri yapılmış olan orman tahdit veya kadaastro işlemlerinin çıkan yeni yasalara göre arz üzerine uygulanmasına yönelik olarak yapılan aplikasyon işleri, Orman Kanununun 2 nci madde uygulamaları ile sınırları kesinleşen yerlerin tapuya tescil ettirilmesi işlerini kapsamaktadır. Yeni orman kadaastrosu yapılan ve aplikasyonu tamamlanan yerlerin, gerek Tapu ve Kadaastro Genel Müdürlüğünün tescil mevzuatından kaynaklanan ve gerekse orman sınırları içerisindeki tapulu taşınmazlardan kaynaklanan sorunların giderilerek tapuya tescil edilmesi gerekmektedir.

Temel Stratejiler

- ❖ Orman kadaastro ve tescil çalışmalarının, belirlenecek önceliklere göre yürütülmesi, çalışmalar sırasında yerel halkın haklarına yeterli özenin gösterilmesi, sınır ve mülkiyet durumu ile ilgili belirsizlik ve ihtilafların giderilmesi
- ❖ Orman Kanununun 2/B maddesi uyarınca orman niteliğini kaybeden ve orman rejimi dışına çıkarılan alanların kamu yararı dikkate alınarak değerlendirilmesi, orman ekosisteminin korunması ve toplum yararı sağlama koşullarının özenle yerine getirilmesi
- ❖ Orman Kanunu gereğince verilen izin ve bedellerinin takip ve kontrolünün etkinleştirilmesi
- ❖ Ormanların korunmasında etkinliğin artırılması yönünde; orman köylüleri, gönüllü kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği yapılması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Kadastrosu yapılan alan miktarı (kümülatif)	bin hektar	18.860	19.640	20.420	21.600	22.000	22.700	23.400
Tescili yapılan alan miktarı (kümülatif)	bin hektar	12.281	12.899	16.500	17.000	18.000	20.000	21.600

Orman Alanlarında Biyoçeşitliliğin Korunması

Hedef 1.5: Orman alanlarındaki biyoçeşitlilik tespitleri yapılacak, biyoçeşitlilik bir fonksiyon olarak amenajman planlarına entegre edilecek, bu alanlar düzenli olarak izlenecek ve korunması gerekenler koruma altına alınacaktır.

Avrupa, Asya ve Afrika kıtaları arasında bulunan ve bir köprü görevi gören ülkemiz; çok farklı iklim tiplerine, edafik faktörlerin etkisi altında zengin ekolojik bölgelere ve bu bölgelerde çeşitli orman ekosistemleri ve habitatlarına sahip olup, biyolojik çeşitlilik bakımından zengindir.

Biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı, giderek artan nüfusun gıda, sağlık ve diğer ihtiyaçlarının karşılanmasında son derece önemlidir. Ülkemizin çok zengin ve küresel öneme sahip biyolojik çeşitliliğinin önemli bir bölümü ülke alanının 1/4'ünden fazlasını kaplayan orman alanları ve kaynakları içinde yer almaktadır. Ormanların biyolojik çeşitliliğinin muhafazası ve imarı, ormanların sürdürülebilir yönetiminin temel koşullarından birini oluşturmaktadır.

Temel Stratejiler

- ❖ Ormanların biyolojik çeşitliliğinin değeri ve korunmasının önemi ve gerekliliği hakkında yeterli bilinç, ilgi ve iradenin oluşturulmasına yönelik kapsamlı bir programın geliştirilmesi ve uygulanması
- ❖ Korunan orman alanlarının, ülke ormanlarının biyolojik çeşitliliğini temsil edecek şekilde ve uluslararası kriterlere uyumlu olarak yaygınlaştırılması. Bu alanlar için uygun ulusal kriter ve göstergelerin geliştirilmesi ve uygulanması
- ❖ Öncelikli biyolojik çeşitlilik alanlarının belirlenmesi ve biyoçeşitlilik izleme sisteminin kurulması
- ❖ Korunan alanlar dışındaki ormanlarda da biyolojik çeşitliliğin korunması için: orman kaynakları envanter, planlama ve değerlendirme sistemine ve uygulamalarına uygun şekilde entegrasyonun sağlanması. Ormanların doğal yolla gençleştirme ve rehabilitasyonuna öncelik verilmesi, ağaçlandırma ve diğer orman imar çalışmaları sırasında biyolojik çeşitliliğin korunmasına gerekli özenin gösterilmesi
- ❖ Biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik olarak; ormanların doğal yolla rehabilitasyonuna gerekli özen ve önceliğin sağlanması, ekim ve dikim yoluyla yapılan ormanlaştırma çalışmalarında yerli tür, orijin ve ırkların kullanılması ve genetik kirlenmeden kaçınılması, orman ağaçları dışındaki türlerin biyolojik çeşitliliğinin muhafazasına gerekli özenin sağlanması için gerekli bilinçlendirme, eğitim ve kurumsal kapasite geliştirme çalışmalarının yapılması ve bu yaklaşımla faaliyetlerin sürdürülmesi
- ❖ Ormanların biyolojik çeşitliliği ile ilgili konularda araştırma çalışmalarının artırılması. Bu amaçla üniversiteler ve araştırma kurumları arasındaki diyalog ve işbirliğinin geliştirilmesi
- ❖ Özel öneme sahip korunan alanlarda orman kaynakları üzerindeki baskının azaltılabilmesi için kırsal kalkınma faaliyetlerinin desteklenmesi

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Biyoçeşitlilik envanteri yapılan orman alanı (kümülatif)	hektar	379.579	469.879	559.879	650.300	742.500	832.000	920.000

Ormancılık Alt Yapısının Güçlendirilmesi

Hedef 1.6: Ormancılık altyapısı güçlendirilecek, mevcut orman yolları standart hale getirilecektir.

Ormanların etkin şekilde korunması, geliştirilmesi ve entansif olarak işletilmesi; yeterli altyapıya, ulaşım, araç gereç ve ekipmanın varlığına bağlıdır. Bu nedenle ihtiyaç duyulan yol, bina ve tesislerin yapımları, bakım ve onarımları ile bunların inşaatı sırasında çevreye zararlarının asgari düzeyde tutulması, makine ve araçların temini, ormancılık lojistiğinin vazgeçilmez unsurlarıdır.

Her türlü ormancılık hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için yeni orman yollarının yapımı kadar mevcut orman yollarının standartlara uygun hale getirilmesi oldukça önem taşımaktadır. Orman yolları; koruma, üretim, bakım gibi birçok ormancılık faaliyetinin gerçekleştirilebilmesine birlikte hizmet sağlar. Orman yollarının ulaşım elverişli tutulabilmesi için özellikle üst yapı ve sanat yapılarının tamamlanmış olması gerekir. Standart orman yollarının bakım ve onarım giderleri de standart dışı orman yollarına göre daha az olacağından beş yıllık plan döneminde standart orman yollarının oranlarının artırılması önceliklerimiz arasındadır.

Temel Stratejiler

- ❖ Bina ve tesislerin yapımında yöresel mimariye ve doğal peyzaja uyumlu olmaya özen gösterilmesi
- ❖ Yol ve diğer tesis inşaatlarında orman ve çevreye zarar verilmemesi
- ❖ Ekskavatörle yol yapımına önem verilmesi ve makine parkının optimum kapasitede çalıştırılması.
- ❖ Yol yapımına fayda-maliyet analizleri yapılarak karar verilmesi
- ❖ Orman yolları ile orman içi ve bitişliği köy yollarının yapım ve bakımlarında ilgili kuruluşlarla işbirliğinin geliştirilmesi

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Yol yoğunluğu	m/hektar	10,76	10,87	11,00	11,11	11,23	11,34	11,46
Standart orman yolu (kümülatif)	km	231.825	234.325	236.825	239.325	241.825	244.325	246.825

Orman Köylülerinin Desteklenmesi

Hedef 1.7: Ormancılık çalışmalarının sürdürülebilirliğini sağlamak üzere orman köylerinde sosyo-ekonomik kalkınma desteklenecektir.

Ülkemizde, sınırları içinde devlet ormanı bulunan köyler orman köyü olarak tanımlanmakta, orman içi köyler ve orman bitişliği köyler olarak iki sınıfa ayrılmaktadır. 2011 yılı verilerine göre 21.310 orman köyünde 7.079.497 kişi yaşamakta olup, ülke nüfusunun yaklaşık % 9,6'sını, kırsal nüfusun ise % 40'ını oluşturmaktadır. Orman köyleri, milli gelirden en az pay alan grupta yer almakta, köylerde tarım arazisi yetersiz olmakla birlikte var olan tarım arazileri de parçalanmış, engebeli ve verimsizdir.

Kırsaldan kente göçün bir sonucu olarak orman köylerinin nüfusu son yıllarda önemli ölçüde azalmıştır. Göçün devam etmesi nedeniyle gelecek dönemlerde daha da azalması beklenmektedir. Dışa göçün en önemli nedeni, yetersiz gelir imkânları, alt yapı ve sosyal hizmetler nedeniyle düşük refah seviyesi ve yoksulluktur. Orman köylerinde işsizlik oranı % 60 olarak tahmin edilmektedir. Halen ormanlardan sağlanan gelirlerin orman köylülerinin geçimleri içindeki katkının yetersiz düzeyde olduğu bilinmekte olup, bu durum orman köylerinin orman kaynaklarından beklentilerinin ve bu kaynaklara olan ilgilerinin azalmasına, orman köylerinde göçün artmasına neden olmaktadır. Orman içinde ve bitişiğinde yaşayan köy halkının; sosyal ve ekonomik yönden kalkınmalarına katkı sağlayarak, orman üzerindeki olumsuz baskılarını en aza indirilmesi, orman köylülerinin alternatif geçim kaynaklarına yönlendirilmesi hedeflenmektedir.

Temel Stratejiler

- ❖ Orman köylerinin kendi yörelerindeki orman kaynaklarının yönetim kararlarına katılımının sağlanması
- ❖ Orman kaynaklarından elde edilen faydaların/gelir imkânlarının artırılması, orman içinde ve civarında yaşayan yoksul ve orman kaynaklarına bağımlı halkın bu imkânlardan yararlanmalarının geliştirilmesi
- ❖ İlçe Kalkınma Planı olmayan yerlerde amenajman planına ilçe kalkınma planının dahil edilmesi
- ❖ Orman köylerinin ve örgütlerinin, orman ürün ve hizmetlerinden faydalanma kapasitelerinin güçlendirilmesi, gelir artırıcı faaliyetlerin desteklenmesi
- ❖ Odun istihsal faaliyetlerinde ve diğer ormancılık işlerinde orman köylülerinin istihdamı
- ❖ Orman köylerinde uygulanan köy kalkınma planlarının desteklenmesi
- ❖ Orman köylerinde yoksulluğun azaltılması ve entegre kırsal kalkınma faaliyetlerinin güçlendirilmesi için gerekli politik iradenin ve desteğin oluşturulması
- ❖ Diğer kamu kurumlarının ve sivil toplum örgütlerinin orman köylerinde yoksullukla mücadele çalışmalarına katılım ve katkılarının güçlendirilmesi için bu kurumlarla işbirliğinin güçlendirilmesi

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Ferdi kredi uygulamalarıyla sağlanan istihdam	adam/yıl	1.014	1.190	2.524	3.666	4.892	6.185	7.570
Kooperatiflere verilen kredilerle sağlanan istihdam*	adam/yıl	24.100	24.170	24.350	24.520	24.695	24.875	26.060
Kredi desteği sağlanacak kişi sayısının orman köy nüfusuna oranı	%	28,5	29,8	31,8	33,4	35,1	36,7	38,4
Sosyal nitelikli kredilerle sağlanan odun tasarrufu	bin ster	525	602	702	802	902	1.002	1.102

* Kooperatif kredileriyle sağlanan istihdama dolaylı istihdam miktarı dâhil edilmiştir.

STRATEJİK AMAÇ 2: ORMANLARIN GELİŞTİRİLMESİ VE GENİŞLETİLMESİ

MEVCUT ORMANLARI GELİŞTİRMEK, VERİMLİLİĞİNİ ARTIRMAK VE ALANLARINI GENİŞLETMEK

Mevcut ormanların geliştirilmesi ve verimliliğinin artırılması ile uygun arazilerde yeni ormanlar kurularak orman alanlarının genişletilmesi ormancılığımızın ikinci temel amacını oluşturmaktadır.

Ormanlardan en az masrafla koşulların elverdiği ölçüde en yüksek kalite ve kantitede çok yönlü ürün elde etmek ve ulusal ekonominin çeşitli orman ürünleri taleplerini ve ormanın kendisinden beklenen çok yönlü faydalanmayı (ekonomik, ekolojik ve sosyal) sürekli olarak karşılayabilecek nitelikte dış etkenlere dayanıklı verimli ormanlar meydana getirmek önemli ormancılık faaliyetleri arasında yer alır.

Mevcut ormanların bakımı, yaşlı ormanların gençleştirilmesi, verimsiz ormanların rehabilitasyonu gibi silvikültürel faaliyetler ormanların geliştirilmesi ve verimliliğinin artırılması için son derece önemlidir. Bu tür faaliyetler aynı zamanda; ormanların dış etkenlere karşı direncinin artırılması, uyum kabiliyetinin yükseltilmesi, tabii ve biyolojik dengeyi bozmadan biyotik ve abiyotik tehlikelere karşı dayanıklı ormanların kurulması, mevcutların imar edilmesi, teknik bakım müdahaleleriyle verimliliğinin artırılması ve ormanın sağlıklı bir yapıya kavuşturulması, olgunluk çağına ulaşmış yaşlı meşcerelerin gençleştirilmesi, çok yönlü fonksiyonlar gören ormanların kurulması ve yanan alanların yeniden ormanlaştırılması tekniklerini kapsar.

Ülkemiz ormanlarının yarısı verimsiz ve önemli bir kısmı da baltalıktır. Baltalıkların koruya tahvili çalışmalarının yanı sıra, verimsiz orman alanlarının rehabilite edilerek verimli hale dönüştürülmesi önem taşımaktadır. Bu yüzden plan döneminde; ormanların her türlü bakımı, bozuk ormanların rehabilitasyonu, baltalıkların koruya tahvil edilmesi, idare süresini dolduran ormanların doğal yolla gençleştirilmesi, başarı oranı düşük doğal gençleştirmelerin mutlaka tohum ekimi veya fidan dikimi ile tamamlanması öncelikli hedeflerdir.

Ayrıca, odun arzı açığının kapatılmasına yönelik piyasa taleplerinin karşılanması amacıyla hızlı yetişen türlerle endüstriyel plantasyonlar kurulması, orman rejimine tabi alanlarda ormansız alanların ormanlaştırılması, orman rejimi dışında kalan uygun arazilerde yeni ormanların kurulması ve bunun için gerekli olan kaliteli tohum ve fidan gibi ağaçlandırma materyallerinin temin edilmesi ormanların geliştirilmesi ve genişletilmesi kapsamında değerlendirilmektedir.

Orman Bakım Tedbirlerinin Artırılması

Hedef 2.1: Verimli ormanların iyileştirilmesine ve verimliliğinin artırılmasına yönelik silvikültürel bakım tedbirleri artırılabacaktır.

Ülkemiz ormanları ilk envanter dönemi olan 1963-1972 yılları verilerine göre gerek alan gerekse servet olarak önemli gelişmeler göstermiştir. Ancak, özellikle verimli orman miktarı ile servet ve cari artım Avrupa ülkeleriyle kıyaslandığında halen düşük düzeydedir.

Verimli orman alanının genel orman alanına oranının % 53, ülke alanına oranın ise % 14 olması ormanların verim gücünden yeterince yararlanılmadığının bir göstergesidir.

Halen hektarda 60 m³ olan ormanların verim gücünün ya da hektardaki ağaç servetini dünya ortalaması olan 100 m³ ün üzerine taşımak, yine hektarda 2-3 m³ olan cari artım miktarının ise yetiştirme muhiti özelliklerine göre 6-10 m³ düzeyine çıkarmak öncelikli hedeflerimiz arasında yer almaktadır.

Ormanların niteliklerinin iyileştirilmesi ve verim gücünün artırılmasına yönelik gençleştirme, imar ve bakım gibi silvikültürel uygulamalarla, orman ağaçlarının kapallılığının, servet, artım ve kalitesinin artırılması, yaş ve çap sınıflarına dengeli dağılımının sağlanması, bu faaliyetlerin doğaya yakın ormancılık çalışmaları kapsamında doğal ekosistemin bozulmadan yerine getirilmesi önemlidir.

Silvikültürel bakım tedbirleri, gerek ormanların verimliliğine olan katkısı ve gerekse karbon ve uzun dönemde iklim değişikliği üzerine yapacağı olumlu katkılardan dolayı öncelikli hedefler arasında sıralanmaktadır. Orman amenajman plan verilerine göre ülkemiz ormanlarının 4.550.789 hektarlık bölümü gelişmelerinin en aktif çağında olan genç meşcerelerden oluşmaktadır. Bu alanlarda gelişme çağına uygun silvikültürel bakım tedbirlerinin zamanında uygulanması ormanların kalite ve kantite olarak artırılması son derece önemlidir.

Biyotik ve abiyotik faktörlere karşı dirençli ormanların kurulması ve toplumun ormanlardan beklediği ekonomik, ekolojik, sosyal fonksiyonlarına ait taleplerinin sürdürülebilir karşılanabilmesinin sağlanması ve ormanların optimum kuruluşa ulaştırılması bakımından hazırlanarak uygulamaya konulan “Genç Meşcereler Bakım Seferberliği Eylem Planı (2012-2016) kapsamında beş yıllık dönemde toplam 4.200.000 hektar alanda genç meşcere bakım çalışmalarının gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.

Temel Stratejiler

- ❖ Ormanlarda yapılacak silvikültürel müdahalelerde çok yönlü işlevlerin göz önünde bulundurulması
- ❖ Yeni silvikültürel uygulamaların araştırılması bu amaçla uygulamacı personele gerekli eğitimlerin verilmesi
- ❖ Orman geliştirme çalışmalarında uygulanacak metotların/tekniklerin, havza bazında entegre, yerel halk ve ilgi gruplarının katılımının sağlandığı, orman ekosistemlerinin zarar görmemesi temel koşuluna dayalı olmasına özen gösterilmesi
- ❖ Ormanların bakım, imar ve ıslah çalışmalarına; yerel halk, özel sektör, sivil toplum örgütleri, ilgili devlet kuruluşları ve diğer ilgi gruplarının katılım ve katkılarının sağlanması. Bu amaçla, toplumda ve ilgi gruplarında bilinçlendirme ve ilgi geliştirme çalışmalarının sürdürülmesi

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Verimli ormanların hektardaki ağaç serveti	m ³	120,3	122,7	123,0	123,5	124,0	124,5	125,0
Verimli ormanların hektardaki cari artım miktarı	m ³	3,37	3,46	3,50	3,57	3,65	3,70	3,75
Koru ormanı miktarı	bin hektar	16.662	17.252	17.350	17.450	17.500	17.600	17.650
Genç meşcere bakım yapılan orman alanı	bin hektar	548	762	782	812	852	902	912

Bozuk Ormanların Rehabilitasyonu

Hedef 2.2: Verimli orman alanı 12.500.000 hektara çıkarılacaktır.

Son envanter verilerine göre ülkemizde 10 milyon hektar bozuk ve yarı bozuk karakterde verimsiz orman alanı bulunmaktadır. Bu alanların gerek rehabilitasyon gerekse ağaçlandırmalarla verimli hale getirilmesi ve böylece verimli orman alanının artırılması hedeflenmektedir. Ayrıca bozuk orman alanlarındaki zengin odun dışı orman ürünleri potansiyelinin ekosistem dengesi içerisinde korunması, değerlendirilmesinde köy tüzel kişiliklerine öncelik verilmesi ve bu hususta ilgili resmi ve sivil kurumların desteklerinin sağlanmasına çalışılacaktır.

Temel Strateji

- ❖ Ağaçlandırma ve ıslah çalışmalarında öncelikle yörenin doğal ağaç, ağaççık ve bitki türlerinin kullanılması. Bu sahalarda biyolojik çeşitliliğin korunmasına ve genetik kirlenmeden kaçınılmaya gerekli özenin gösterilmesinin sağlanması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Rehabilit edilen orman alanı	bin hektar	344	355	100	100	100	100	100
Verimli orman alanı (kümülatif)	bin hektar	11.202,8	11.855	12.100	12.200	12.300	12.400	12.500

Ormanların Gençleştirilmesi

Hedef 2.3: 75.000 hektar alanda doğal gençleştirme, 65.000 hektar alanda da yapay gençleştirme çalışması yapılacaktır.

Ülkemizdeki ormanların büyük bir çoğunluğu doğal yollarla gelmiş ormanlardır. Bilindiği gibi orman örtüsünün ana materyalini oluşturan üzerindeki ağaçlardır. Yaşlı ağaçlar boy artımı durmuş, biyotik ve abiyotik zararlılara karşı direnci azalmış ağaçlar olup, belli bir müddet sonra da hayatini kaybedecek olan ağaçlardır. Bu ağaçların alandan uzaklaştırılarak yerine genç ormanların getirilmesi sürdürülebilir orman yönetimi anlayışının temelini teşkil eder. Bu amaçla yaşlı ormanların gençleştirilmesi faaliyeti önem arz etmektedir. Ayrıca, orman rejimine tabi orman içi açıklıklar ve degrade olmuş bozuk alanlarda doğal yolla gençleştirilmesi mümkün olmayan yerlerin yeniden verimli ormanlara dönüştürülmesi suni (yapay) gençleştirme çalışmaları ile yapılmaktadır.

Gençleştirmeye ayrılan alanlarda çalışmalar hazırlanan detay silvikültür planlarına göre yapılmaktadır. Bu planlarda; ağaç türü özellikleri, metodoloji, yetiştirme muhiti koşulları ve uygulama esasları detay olarak yer almaktadır.

Temel Strateji

- ❖ Korumanın sağlanması ve baskıların azaltılması suretiyle ormanların doğal yolla geliştirilmesine ve imarına öncelik verilmesi

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Doğal gençleştirme çalışması yapılan orman alanı	hektar	17.299	16.800	18.909	17.300	17.600	10.600	10.591
Yapay gençleştirme çalışması yapılan orman alanı	hektar	10.068	10.800	11.976	7.700	7.700	18.800	18.824

Orman Ürünlerinde Kalite ve Verimliliğin Artırılması

Hedef 2.4: Piyasa taleplerine uygun ürün elde etmek üzere; 90.000 hektar alanda kaliteli odun, tohum ve meyve verimliliğine yönelik budama yapılacaktır.

İğne yapraklı ağaçlarda odun kalitesini, plantasyon ve doğal fıstıkçamı ormanlarında kozalak verimini artırmaya yönelik gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda ürün kalitesi ve miktarı artırılabilir.

Temel Strateji

- ❖ Meşçere sağlığıyla beraber kaliteli ürün ve kozalak verimini artırmaya yönelik budama uygulamalarının yaygınlaştırılması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Budama yapılan orman alanı	bin hektar	10,5	18	18	18	18	18	18

Endüstriyel Ağaçlandırmaların Kurulması

Hedef 2.5: 50.000 hektar alanda öncelikle hızlı gelişen yerli türlerle olmak üzere endüstriyel ağaçlandırmalar kurulacaktır.

Orman ürünlerine olan talep her geçen gün artarken çevre konusunda Dünyadaki gelişmeler ve çevreci grupların doğal ormanlardan üretim yapılmaması yönündeki baskıları da giderek artmaktadır. Toplumun ormandan sağlanan odun ürünlerine olan ihtiyacının karşılanabilmesi için ağaçlandırmalardan üretim yapılması ve ağaçlandırma sahalarının artırılmasına ihtiyaç vardır. Bu nedenle gerek orman ekosistemi içerisinde gerekse ormanlık alanlar dışındaki yetişme ortamının uygun olduğu yerlerde, öncelikle hızlı gelişen yerli türlerle ağaçlandırmalar yapılarak, yoğun kültür metotları ve daha kısa idare süreleri ile birim alandan daha fazla ürün alınması hedeflenmektedir.

Temel Strateji

- ❖ Doğal ormanlar üzerindeki baskıları azaltmak amacıyla uygun alanlarda, hızlı büyüyen orman ağacı türleri ile endüstriyel ağaçlandırma çalışmalarına özel önem verilmesi. Bu amaçla araştırma çalışmalarının geliştirilmesi ile uygulayıcı birimler ve özel sektöre yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışması yapılması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Kurulan plantasyon sahası	bin hektar		3	10	10	10	10	10

Orman Alanlarının Genişletilmesi

Hedef 2.6: Orman varlığımız, ülke toplam alanın % 30'una çıkarılacaktır.

Kırsal alanlardan kentlere olan göçlerin hızlanması ile terk edilen alanlarda fiilen ormanlaşmanın olduğu alanların hazine adına kamulaştırılması bunun neticesinde hazineden tahsis suretiyle orman olarak kayıtlara alınarak bu alanların orman statüsüne kavuşturulması yönünde ilgili birimlerle ortak yürütülecek çalışmaların yapılması bu tür alanların değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Plan döneminde orman kadastro çalışmalarının tamamlanması hedefi paralelinde gerçek anlamda orman niteliğine sahip alanların sınırlarının kesin olarak belirlenmesi sağlanacağından, kadastro keskinleşen alanlarda yapılacak ormanlaştırma çalışmaları orman alanlarının geliştirilmesi hedefleri arasında yer almaktadır. Ayrıca, özellikle gelir getirici türlerle gerçekleştirilen özel ağaçlandırma çalışmalarının teşvik ve tanıtımına plan döneminde devam edilecektir. Hazine arazilerinden orman tesis etmek üzere tahsisi yapılan alanların ağaçlandırılması yanı sıra özel sektör tarafından yapılacak ağaçlandırmalarla orman alanlarının genişletilmesi hedeflenmektedir.

Temel Stratejiler

- ❖ Uygun hazine arazileri üzerinde, özel sektör ve diğer ilgi gruplarınca çok amaçlı ağaçlandırmaların tesis edilmesinin desteklenmesi
- ❖ Ağaçlandırılan hazine arazilerinin kadastro ve tapu tescil işlemlerinin yapılması, uygun özel araziler üzerinde yerel halk ve özel sektör tarafından kavak ve hızlı gelişen ağaç türleriyle ağaçlandırma ve agro-silvi-pastoral uygulamalarının; fidan temini, araştırma-geliştirme, teknik yardım, eğitim gibi hizmetlerle desteklenmesi
- ❖ Ağaçlandırma çalışmalarında orman halk ilişkilerinin düzenlenmesine katkı sağlamak ve kırsalda yaşayan vatandaşların gelirlerini artırmak gayesiyle, yerleşim yerlerine yakın uygun ağaçlandırma yapılacak alanlarda gelir getirici (meyveli) orman ağacı türleri ile ağaçlandırma çalışmalarına ağırlık verilmesi
- ❖ Yerleşim alanları çevrelerinde kent ormanlarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, peyzaj, rekreasyon, hava kirliliğini önleme, gürültüyü azaltma ve erozyon önleme amaçlı ormanlaştırma (yeşil kuşak gibi) çalışmalarının yaygınlaştırılması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Ağaçlandırma yapılan alan miktarı	hektar	21.907	25.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Özel ağaçlandırma yapılan alan miktarı	hektar	8.566	12.500	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000

Fidan ve Tohum İhtiyacının Karşılanması

Hedef 2.7: Ülkemizin orman ağacı tohum ve fidan ihtiyacı karşılanacaktır.

Ağaçlandırmaların teknik ve ekonomik yönden başarılı olabilmesi, diğer etkenler yanında, her şeyden önce tür seçimi ile kalite ve kantite bakımından en yüksek verimi sağlayan ve yetiştirme ortamına uygunluğu belirlenmiş tohumlar ve bu tohumlardan elde edilen sağlıklı, kaliteli fidanların kullanılmasıyla mümkündür.

Teknik ormancılıkta esas amaç sürekliliğin sağlanması olup, bunda orijini belli, üstün genetik nitelikli tohumlardan elde edilen kaliteli fidanlarla yapılan ağaçlandırmaların büyük önemi bulunmaktadır.

Günümüzde yaygın olarak biyolojik zenginliklerin sadece o ülkenin değil tüm dünyanın faydalanabileceği canlı varlık olduğu ve bu zenginliğin korunmasının zorunlu olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle ülkemizin flora zenginliğinin korunması ve devamlılığının sağlanması, özellikle endemik türler başta olmak üzere ülkemizde yetiştirilen bitkilerin üretilerek ağaçlandırmalarda kullanılması büyük önem taşımaktadır.

Temel Stratejiler

- ❖ Fidanlıklarda kullanılan araç ve ekipmanların yenilenmesi, teknik eleman ve yardımcı eleman ihtiyacının giderilmesi
- ❖ Orman fidanlıklarında toprak ıslah çalışmaları ile fidan üretiminde kaliteye önem ve öncelik verilmesi
- ❖ Asli türlerin yanında, genetik ıslahı yapılmış fertlerden endemik ya da yabancı türlerle tohum bahçelerinin kurulması
- ❖ Özel sektör fidancılığının desteklenmesi
- ❖ Tohum stok merkezlerinin araç ve ekipman yönünden geliştirilmesi

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Üretilen fidan miktarı	milyon adet	469	470	301	333	333	338	345
Üretilen tohum miktarı	ton	563	900	597	597	597	604	605

Toprak Muhafaza ve Havza Islahı**Hedef 2.8: Erozyonla mücadele edilecek, sel ve çığ kontrol çalışmaları yürütülecektir.**

Ülkemiz; iklim, topografya ve toprak özellikleri nedeniyle çok farklı ekosistemlere sahiptir. Ormanların ve bitki örtüsünün tahribi, yanlış arazi kullanımı, eğimli arazilerde tedbir alınmadan tarım yapılması gibi insan etkileri erozyon, sel ve çığ gibi doğal afetlerin meydana gelmesine neden olmaktadır. Bunun yanında, ülkemizde halen; enerji kullanımı, sanayi, ulaşım, turizm ve tarımdaki büyüme ile ilgili giderek artan çevresel baskılar devam etmekte ve bunlara ek olarak havza yönetimi, toprak erozyonu ve doğanın korunması problemleri, çözülmesi gereken uzun vadeli problemler olarak yer almaktadır.

Dağlık ve engebeli topografyaya ve hassas toprak-su dengelerine sahip olan ülkemiz orman alanlarının % 54'ünde, tarım alanlarının %59'unda ve meraların % 64'ünde aktif erozyon söz konusudur. Erozyonla her yıl taşınan toprak miktarı 500 milyon ton olarak tahmin edilmekte olup, bu miktarın 350 milyon tonu nehirler ve akarsular vasıtasıyla barajlara taşınmakta ve enerji, sulama ve tarım sektörlerine çok önemli katkılar sağlayan barajların verimlilik ve devamlılığını tehdit etmektedir.

Temel Stratejiler

- ❖ Sel ve erozyon eylem planlarının hazırlanması ve uygulamaların takip edilmesi
- ❖ Toprak ve su kaynaklarının korunması amacına yönelik erozyon kontrolü, mera ıslahı ve sel-çığ kontrolü çalışmalarında; can ve mal kaybına sebep olan, potansiyel erozyon riski ve ekonomik etkinliği yüksek havzalara öncelik verilmesi
- ❖ Çalışmaların havza bazında entegre ve katılımcı kalkınma modeli yaklaşımı içerisinde, yerel halk, yerel yönetimler ve ilgi gruplarıyla işbirliği yapılarak yürütülmesi
- ❖ Gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarının erozyon kontrol çalışmaları hususunda teşvik edilmesi, teknik ve idari destek sağlanması
- ❖ Erozyon kontrolü ve sonuçları hakkında toplumun bilinçlendirilmesi ve kurumsal kapasitenin artırılması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Erozyon kontrol çalışması yapılan alan miktarı	hektar	65.014	70.000	77.800	77.800	77.800	80.000	80.000
Çığ tedbir çalışması yapılan alan miktarı	hektar		500	200	100	100	100	100
Mera ıslah çalışması yapılan alan miktarı	hektar	10.114	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000

STRATEJİK AMAÇ 3: ORMAN KAYNAKLARINDAN FAYDALANMA

ORMANLARIN ÜRETTİĞİ MAL VE HİZMETLERDEN TOPLUMUN GELİŞEN VE DEĞİŞEN BEKLENTİLERİNİ EN ÜST DÜZEYDE KARŞILAMAK, ORMANLARDAN ÇOK YÖNLÜ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEKİLDE FAYDALANMAK

Küresel ve ulusal talepler doğrultusunda, ormanların ekonomik, ekolojik, sosyal ve kültürel fonksiyonlarının bir ekosistem bütünlüğü içerisinde ele alınması ve ormanların sürdürülebilir orman yönetimi ilkelerine göre yönetilmesi günümüz ormancılık anlayışının temel yaklaşımıdır.

Ormanların ekonomik fonksiyonları kapsamında; ülkemizin orman ürünleri ihtiyacının herhangi bir darboğaz oluşturmada yurtiçi imkânlarla karşılanması esastır. Bunun için verimli orman alanlarının, devamlılık prensibi içerisinde rasyonel bir şekilde işletilmesi, üretimlerinin gerçekleştirilmesi, pazarlaması ve kısa zamanda en yüksek odun hâsılası alacak şekilde yönetilmesi temel ilkedir. Bu temel ilke çerçevesinde; ormanların kapasiteleri dikkate alınarak mümkün olan en yüksek kalite ve kantitede odun üretiminin sürdürülebilir olarak gerçekleştirilmesi, odun ve odun dışı orman ürünlerinde standardizasyon ve sertifikalandırma, üretiminin disipline edilmesi Genel Müdürlüğün önemli hedefleri arasında yer almaktadır.

Bununla birlikte hızlı kentleşme yanı sıra, toplumun eğitim, bilinç ve gelir düzeyindeki gelişmeler; ormanların rekreasyon, turizm, piknik, avcılık, balıkçılık, peyzaj, insan sağlığı, eğitim, araştırma gibi sosyal ve kültürel hizmetlerini daha da önemli kılmaktadır. Günümüzde ormanlar, ürettikleri çok yönlü ürün ve hizmetler nedeniyle, insanlığın refah ve geleceğine doğrudan etki eden “yaşam destek üniteleri” olarak algılanmaya başlanmıştır.

Ayrıca, ormanların ekolojik fonksiyonlarından olan; toprak ve doğa koruma, hava kirliliği ve su kalitesi, iklim değişikliği, karbon birikimi gibi koruyucu ve çevresel işlevleri hakkında toplumdaki bilinçlenme ve beklentiler artarak sürmektedir. Sanayileşme ile bozulan ekolojik dengenin yeniden tesis edilmesi ile özellikle Kyoto Protokolü kapsamında ormanların karbon emisyonuna ilişkin uluslararası piyasada sertifikalandırma ve ekonomik değer ifade etme dönemine girilmeye başlandığının bilinmesi olumlu gelişmeler olarak değerlendirilmektedir.

Ekosistem Tabanlı ve Çok Amaçlı Planlama

Hedef 3.1 Orman alanlarının çok amaçlı faydalanmaya uygun olarak envanteri çıkarılacak ve amenajman planları yapılacaktır.

Toplumun orman ürünlerine olan taleplerinin ve ormanların silvikültürel isteklerinin dikkate alınarak sürdürülebilir yönetiminin sağlanması için ormanların ve orman kaynaklarının öncelikli fonksiyonlarının katılımcı yaklaşımlarla belirlenmesi ve faydalanmanın devamlılığının sağlanması her şeyden önce orman kaynaklarının devamlılığına bağlı olup, ormanların devamlılığı da planlı bir orman işletmeciliğinden geçmektedir.

Ormanların planlanması; ormancılığın ana prensipleri olan süreklilik, iktisadilik, verimlilik, çok amaçlı faydalanma, koruma, estetik ve doğal peyzajı devam ettirme prensibini esas alır.

Ormanların silvikültürel istekleri doğrultusunda hazırlanan amenajman planlarına göre işletilmesi ve faydalanmanın düzenlenmesi ormanların ve faydalanmanın devamlılığının sağlanması bakımından son derece önemlidir. Bu çerçevede belirli periyotlarda; ormanlardaki değişimlerin tespit edilmesi, tespit edilen duruma ve toplumun taleplerine göre fonksiyonlarının belirlenmesi, işletme amaçlarının tespit edilmesi, fonksiyonel envanter tablolarının hazırlanması, biyolojik çeşitliğin tespit edilmesi ile ormanların ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel fonksiyonlarının entegre bir yaklaşımla belirlenerek faydalanmanın düzenlenmesi, uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesi faaliyetleri orman

amenajman planlarının yapımı ile mümkün olabilmektedir. Bununla birlikte ulusal ormancılık politikasının belirlenmesi ve orman kaynaklarından yararlanmanın ulusal düzeyde esaslarının belirlenebilmesi bakımından ulusal orman envanterinin hazırlanması önem arz etmektedir.

Temel Stratejiler

- ❖ Fonksiyonel Orman Amenajman planlarının hazırlanmasında planlama biriminin personel yönünden desteklenmesi
- ❖ Öncelikli biyolojik çeşitlilik alanlarının belirlenmesi ve biyoçeşitlilik izleme sisteminin kurulması
- ❖ Orman köylülerinin orman kaynaklarının yönetim planı kararlarına katılımının sağlanması
- ❖ Ormanların ekonomik, ekolojik ve sosyal fonksiyonlarını ve bunlara bağlı işletme amaçlarını en iyi şekilde yerine getirmeye yönelik hizmetlerinden en üst seviyede faydalanılması
- ❖ Ulusal orman envanterinin hazırlanması
- ❖ Planlamada; modelleme, simülasyon, uzaktan algılama, coğrafi bilgi sistemleri gibi bilgi teknolojileri etkin kullanımı
- ❖ Planların katılımcı yaklaşıma dayalı hazırlanması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Fonksiyonel olarak planlanan orman alanı (kümülatif)	bin hektar	9.873	11.986	14.974	17.233	19.524	21.000	22.500

Piyasa Talebine Uygun Üretim

Hedef 3.2: Endüstriyel odun üretiminde verimlilik % 81'e çıkarılacak, kaliteli tomruk üretimi artırılacaktır.

Ülkemizdeki ekonomik gelişmelere göre piyasalardaki ve orman ürünü kullanan sektörlerdeki gelişmelerin takip edilerek, üretim programlarına yapılması gereken müdahalelerin ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi, ürünlerin en iyi şekilde değerlendirilmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu kapsamda tüketici isteklerindeki değişimlerin izlenmesi buna göre üretim programları gözden geçirilerek talebe göre üretim yapılması hedeflenmektedir.

Orman ürünlerinden faydalanmada; doğal kaynakların korunması, doğal peyzajın muhafazası, yerel ekonomik kalkınmanın sağlanması, sürdürülebilir orman yönetiminin tüm kriter ve göstergelerinin uygulanması ile çalışmaların uluslararası gelişmelerle entegre edilmesi, teknik ve ekonomik işbirliği yapılarak tecrübelerin paylaşımı önemli hususlar olarak değerlendirilmektedir.

Temel Stratejiler

- ❖ Toplumun odun hammaddesi ihtiyaç ve taleplerinin mümkün olan en yüksek kantite ve kalitede uluslararası pazarlarla rekabet edebilir standartlarda karşılanması
- ❖ Ahşap malzeme kullanımını özendirici bilgilendirme çalışmalarının yapılması
- ❖ Odun istihsal-depolama-satış faaliyetleri sürecinde meydana gelen hacim, kalite ve değer kayıplarının en aza indirilmesi. Odun üretim maliyetlerinin düşürülmesi ve verimliliğin artırılması ile iç ve dış piyasalarda rekabet imkanlarının artırılması için kurumsal kapasite ve mevzuat geliştirme ihtiyaçlarının ve tedbirlerinin belirlenmesi ve gerçekleştirilmesi
- ❖ Üretimde görevli çalışanların standardizasyon, piyasa talepleri, kesme, taşıma, istifleme konularında eğitiminin sağlanması

- ❖ Odun arz, talep ve pazar durumunun, güvenilir ve kapsamlı bir envanter-araştırma-değerlendirme çalışması ile belirlenmesi. Bu çalışmanın uygun aralıklarla güncelleştirilmesi, elde edilen bilgilerin üretim ve pazarlama çalışmalarında kullanılması
- ❖ Orman ürünlerinden elde edilen gelirlerin ulusal ekonomi içerisindeki payının, ormanların verim gücü ve piyasa talepleri dikkate alınarak artırılması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Endüstriyel odun üretiminde verimlilik	%	76,7	77	78	79	80	81	81
Toplam tomruk üretimi içerisinde I. ve II. sınıf tomruk miktarının oranı *	%	4,2	4,4	4,7	5,0	5,5	6,0	6,5

*: Dikili satışlar hariç tutulmuştur.

Üretim Maliyetlerinin Azaltılması

Hedef 3.3: Odun üretim maliyeti düşürülecek, iç ve dış piyasada rekabet imkanları oluşturulacaktır.

Geleneksel üretim işlerinde; kesme, sürütme, taşıma, depolama ve pazarlama süreçleri uygulanmaktadır. Bu süreç hem uzun süre almakta hem de kalite ve vasıf kaybına neden olmaktadır. Bu da aynı zamanda maliyetlerin yükselmesine yol açmaktadır. Dikili satışlarla; alıcıların isteklerine uygun olarak orman ürünlerinin istenilen standartta üretilerek en uygun kullanım alanlarına kısa sürede kaliteli olarak ulaştırılması, maliyetleri artıran kesme, sürütme, istifleme, taşıma ve depolama işlemlerinden sarfi nazar edilmesi, istifleme ve depolama gibi maliyet artırıcı unsurlara gerek kalmadan üretim-pazarlama zincirinin oluşturulması ile piyasaya daha ucuz ürün arz edilerek, orman ürünü ithalat ve ihracatı ile uğraşanlara yurt içi ve yurt dışı rekabet imkanı oluşturulması hedeflenmektedir.

Temel Strateji

- ❖ Piyasa taleplerine ve standartlarına uygun orman ürünü üretebilmek, üretim zayıflatlarını en aza indirebilmek ve üretim maliyetlerini azaltabilmek için dikili satış uygulamasının yaygınlaştırılması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Üretim giderlerinin satış gelirlerine oranı	%	35,2	34	33	30	27	25	21
Dikili satış oranı	%	21,2	22	23	29	35	45	55

Odun Dışı Orman Ürünlerine Yönelim

Hedef 3.4: Odun dışı orman ürünlerinin potansiyeli tespit edilerek, faydalanma düzenlenecek ve plan döneminde ekonomik öneme sahip ürün çeşit ve miktarı % 25 oranında artırılacaktır.

Odun dışı orman ürünleri: ağaç, ağaççık, çalı ve otsu bitkilerin; dal, sürgün, çiçek, meyve, tohum, kök, yumru, rizom ve bunlardan elde olunan balzami yağları; ur ve mazı ile mantarları kapsamaktadır. Bu ürünlerin bir çoğu aktarlarda tıbbi ve aromatik ürün olarak pazarlanmaktadır. Üretilen veya toplanan bu ürünlerin; ormanlık alanlardaki potansiyelinin belirlenmesi, biyolojik çeşitliliğin tespit edilmesi, korunması ve geliştirilmesi, erken toplamaların, kalite kayıplarının ve aşırı toplamaların önlenmesi ile

bu türlerin devamlılığının sağlanması için gerekli tedbirlerin alınması ve sürdürülebilir faydalanmanın sağlanması, gen kaynaklarının korunması gerekmektedir.

Ülkemiz odun dışı orman ürünleri potansiyelinin optimum değerlendirilebilmesi bakımından ekonomik değeri yüksek ürünlerin envanterinin ve sürdürülebilir faydalanmaya yönelik düzenlemelerin yer aldığı planların yapılması öncelikli hedeflerimizdendir.

Plan döneminde; odun dışı orman ürünlerinin üretimi, işlenmesi, pazarlanması konularında orman köylülerinin bilgi ve deneyimlerinin artırılması ve kapasitelerinin güçlendirilmesine yönelik eğitim ve destek programları geliştirilerek sürdürülecektir.

Temel Stratejiler

- ❖ Ormanların odun dışı ürün kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi ve faydalanması suretiyle toplumun odun dışı orman ürünleri ihtiyaç ve taleplerinin optimum şekilde karşılanması
- ❖ Odun dışı orman ürünlerinde standardizasyon ve sertifikalandırma sisteminin; ulusal koşullar ve uluslararası gelişmeler dikkate alınarak belli bir süreç içinde geliştirilmesi, uygulamaların yaygınlaştırılması
- ❖ Odun dışı orman ürünlerinin dış ticaretinin disipline edilmesi, bu ürünlerin hammadde yerine mamul madde olarak ihracatını teşvik etmeye yönelik tedbirlerin alınması
- ❖ Orman köylülerinin odun dışı orman ürünlerinin üretimi, istihsalı, işlenmesi, pazarlanması konularında bilgi ve deneyimlerin artırılması ve kapasitelerinin güçlendirilmesi, yeni bilgi, deneyim ve metodolojilerin geliştirilmesi, orman teşkilatının kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi, ilgili mevzuatın geliştirilmesi
- ❖ Odun dışı orman ürünlerinden faydalanmaya yönelik takip ve kontrollerin artırılması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Odun dışı orman ürünleri envanteri yapılan alan miktarı	bin hektar		300	300	300	400	400	400
Değerlendirilen odun dışı orman ürünü	ton	120.156	160.000	200.000	250.000	300.000	350.000	425.000

Sertifikasyona Geçiş

Hedef 3.5: Sertifikalı orman alanı artırılabilecektir.

Orman sertifikalandırılması, ilk olarak ormanların tahrip edilmesine ve azalmasına dikkat çekmek için çevresel olarak sivil toplum örgütleri tarafından bir politika aracı olarak desteklenmiştir. Sertifikalandırmanın, sürdürülebilir orman yönetiminin uygulanması için bir araç olarak kullanılabileceği fikri, tropikal ormanların tahribine karşı başlatılan boykotların etkisiyle ortaya çıkmıştır. Sertifikasyonla, en başta illegal kesim veya insan hakları ihlalleri gibi yıkıcı ve zararlı uygulamalar sonucu elde edilen endüstriyel odun kullanımının önlenmesi amaçlanmaktadır. Gerek orman yönetimi ve gerekse orman ürünleri sertifikasına sahip olmak; orman ürünleri pazarı içerisinde en yüksek sosyal ve çevresel standartlara uyulduğunun göstergesidir.

Orman Genel Müdürlüğü uluslararası gelişmelere paralel olarak 2010 yılında başlatmış olduğu sertifikasyon çalışmalarında Aralık 2012 itibarıyla 867.500 hektar orman alanında “Orman Yönetim Sertifikasyonu” almıştır. 557.500 hektar alanda ise çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda 2015 yılı sonunda 3,25 milyon hektar, 2017 yılı sonunda ise 4 milyon hektar orman alanında “Orman

Yönetim Sertifikasyonu” almayı hedeflemektedir. Sertifikasyon çalışmaları sonucunda ülkemizin ve ormancılık sektörünün bu konudaki dünya pazarları ile entegrasyonu sağlanmış olacaktır.

Temel Stratejiler

- ❖ Ulusal Orman Yönetim Sertifikasyon Şemasının Geliştirilmesi

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Sertifikalı orman alanı (kümülatif)	bin hektar	93	1.425	2.100	2.740	3.250	3.600	4.000

Ormanların Koruyucu ve Çevresel Hizmetleri

Hedef 3.6: İklim değişikliği ile mücadele kapsamında ormanların artan ekolojik işlevleri yanı sıra koruyucu ve çevresel hizmetlerinden daha fazla faydalanılması yönünde çalışmalar yapılacaktır.

Bir karbon yutağı olması ve iklim değişikliğini önlemesi açısından ormanlar önemli hizmetler üretmektedir.

Tarım alanlarının, toprak ve su kaynaklarının korunması ve düzenlenmesi, çölleşmenin önlenmesi, sel ve diğer doğal afetlerin önlenmesi, karbon birikimi ve havanın temizlenmesi gibi ormanların koruyucu ve çevresel hizmetleri konusunda toplumdaki bilinçlenme ve beklentiler artarak sürmektedir.

Ormanların koruyucu ve çevresel hizmetlerinin ekonomik değerlerinin tahmin edilmesi, havza bazında hazırlanacak işlevsel yönetim alanlarının ayrılması ve planlarının hazırlanması, sanayileşme ile bozulan ekolojik dengenin yeniden tesis edilmesi ile Kyoto Protokolünün ikinci taahhüt dönemi sonu olan 2012 yılı sonrası süreçte karbon piyasalarından yararlanma imkânlarının araştırılması, ormancılığa yönelik yeni projelerle kapasite geliştirilmesi ve ormanların tuttuğu karbon miktarının ekonomik değerinin daha rasyonel değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Temel Stratejiler

- ❖ Ormanların işlevsel yönetim planlamasının geliştirilmesi çerçevesinde, koruyucu ve çevresel fonksiyonlarından faydalanılması için ayrılan orman alanlarının artırılması. Bu alanlar üzerinde (karbon birikimi için orman biyolojik kütlelerinin artırılması, toprak ve su kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması, özellikle su kaynakları çevresinde bitki örtüsünün korunması, çok tabakalı orman yapılarının muhafazası, degrade olmuş, çıplak sahalarda ağaçlandırma ve örtü geliştirme çalışmaları vb.) tedbirlerin orman teşkilatı, yerel halk ve diğer ilgili kuruluşların işbirliği ve katkıları ile gerçekleştirilmesi
- ❖ Ormanların sağladığı koruyucu ve çevresel hizmetlerin değerlerinin tahmin edilmesine yönelik araştırma ve değerlendirme çalışmalarının yapılması, elde edilen sonuçlar hakkında toplumun tüm kesimlerinin bilgilendirilmesi
- ❖ Toplumda ormanların koruyucu ve çevresel işlevlerinin ve faydalarının önemi konusundaki yeterli bilinçlenme, ilgi ve destek gruplarının oluşturulması
- ❖ Sürdürülebilir su yönetimi kapsamında kaliteli su üretimi ve su rejimi üzerindeki ormanların etkilerinin ortaya konulmasına yönelik çalışmalar yapılması

Rekreasyon Hizmetleri

Hedef 3.7: Ormanların sosyal, kültürel, bilimsel, sportif ve estetik hizmetlerinden toplumun daha fazla faydalanmasının sağlanması yönünde rekreasyon alanları belirlenecek, hizmet seviyesi ve kalite artırılabacaktır.

Hızlı kentleşme, eğitim, bilinç ve gelir düzeyinin artması paralelinde, son yıllarda toplumun ormanların rekreasyon, turizm, piknik, avcılık, balıkçılık, eğitim, araştırma gibi sosyal ve kültürel hizmetleri ile ilgili talep ve beklentilerinde ve orman kaynaklarından faydalanmada, bu işlevlerin nispi önem ve önceliklerinde düzenli ve önemli bir artış görülmektedir.

Rekreasyon alanlarının hizmete açılması, toplumun çeşitli katmanlarının ormanların korunmasına duyarlı hale getirilmesine, ormana verilecek önemin, bilincin ve orman sevgisinin artırılmasına önemli katkılar sağlayacaktır. Bu kapsamda, toplumun çeşitli katmanlarının ormanların korunmasına duyarlı hale getirilmesi ile ormana verilecek önemin, bilincin ve orman sevgisinin artırılması için halkın spor, ekoturizm, piknik, dinlenme ve eğlenme ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik büyük yerleşim yerleri civarında ormanların bir kısmının rekreasyon alanı olarak ayrılması ve planlanması hedeflenmektedir.

Temel Stratejiler

- ❖ Ormanların sosyal fonksiyonlarından faydalanmanın artırılması
- ❖ Ormanların sosyal ve kültürel hizmetlerinden faydalanma ile ilgili konularda hizmet veren birimlerin kapasitelerinin güçlendirilmesi
- ❖ Orman kaynaklarının işlevsel planlaması çerçevesinde, sosyal ve kültürel hizmetlerden faydalanmaya ayrılacak sahaların belirlenmesi, bu sahalar için gelişim ve yönetim planlarının ve uygulama projelerinin katılımcı olarak hazırlanması ve uygulanması ile ilgili esasların ve metodolojilerin geliştirilmesi ve uygulanmalarının yaygınlaştırılması
- ❖ Toplumun artan talebini karşılamak üzere orman içi rekreasyon alanlarının yaygınlaştırılması, uygun şekilde tesisi ve yönetimi. Bu sahaları kullananlar için eğitim, bilinçlendirme ve denetim hizmetlerinin güçlendirilmesi

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Ekoturizm ve rekreasyon amaçlı tescil edilen alan sayısı	adet	23	12	20	20	25	25	25

STRATEJİK AMAÇ 4: KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ

SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİNİ SAĞLAMAYA, DAHA HIZLI VE KALİTELİ HİZMET SUNMAYA, BELİRLENEN STRATEJİK AMAÇLARA ULAŞMAYA YÖNELİK KURUMSAL GELİŞİMİ SAĞLAMAK

Kamu yönetimi reformu, kamu kuruluşlarının verimlilik esaslı hareket etmelerini sağlayacak çeşitli bakış açılarının uygulanmasını önermektedir. Bu kapsamda stratejik planda yer alan dördüncü stratejik amaç, Kurumun belirlemiş olduğu vizyona ve stratejik amaçlara ulaşılabilecek kurumsal gelişimi sağlamaktır.

Hızlı bir değişimin yaşandığı dünyada ve ülkemizde ürün ve hizmetlerin sunumunda ve müşterilere ulaştırılmasında kurumlardan beklentiler sürekli artmakta ve çeşitlenmektedir. Günümüzde, kurumların ilerleme ve gelişmeleri, değişime dönüşüm yaparak cevap verebilme kabiliyetlerine bağlı hale gelmiştir. Bir kurum ne derece etkin ve modern olursa olsun, içyapısındaki ve dış çevresindeki değişimle birlikte diğer kurumlarla, sunduğu ürün ve hizmetleri kullananlarla olan etkileşimi, onu sürekli olarak yenilenmeye iter. Bu çerçevede kurumlar ekonomik, sosyal, politik ve teknolojik gelişmeleri adım adım izlemek ve gerekli önlemleri almak zorundadırlar.

Stratejik Planda; daha etkili ve etkin bir yönetim yapısı anlayışını uygulamak amacıyla Kurumun, birimlerin ve personelin performansını sürekli iyileştirecek bir metodoloji benimsenmiş ve beş yıllık süreç sonunda bütün iş süreçlerinin tanımlanması, iyileştirilmesi, performans sisteminin kurulması ve personelin yetkinliklerinin artırılması amaçlanmaktadır.

Araştırma-Uygulama Birimleri Arasında İşbirliğinin Geliştirilmesi

Hedef 4.1: Ormancılık alanındaki sorunların çözümüne katkı sağlanması ve yeni tekniklerin geliştirilmesi için AR-GE çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Sürdürülebilir orman yönetimi ve toplumun ihtiyaçlarının karşılanması açısından ormancılık araştırmaları büyük önem arz etmektedir.

Orman kaynaklarının yönetiminde daha fazla bilimsel araştırma yapılmasına ihtiyaç duyulmakta olup, Ormancılık Araştırma Enstitü Müdürlüklerince; ağaç ıslahı, plantasyon ormancılığı, orman yangınları, doğal ormanların korunması ve geliştirilmesi, odun dışı orman ürünleri, erozyonla mücadele, mera ıslahı, biyolojik çeşitlilik, sosyal ormancılık gibi konularda yürütülen projelerin sonuçları uygulama birimlerinin hizmetine sunulmaktadır.

Yine iklim değişikliği ve hava kirliliğinin ormanlar üzerindeki etkileri konusunda henüz yeterli bilgiye sahip olunmamakla beraber ileriki dönemlerde özellikle iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin artacağı beklenmekte ve bu alanda gerekli AR-GE çalışmaları, uygun strateji ve tedbirlerin geliştirilmesi önem kazanmaktadır.

Temel Stratejiler

- ❖ Ormancılık araştırma mastır planının yenilenmesi
- ❖ AR-GE çalışmalarına ayrılan kaynağın artırılması, üniversiteler ve araştırma kurumları ile ortak projelerin geliştirilmesi
- ❖ Araştırma-uygulama arasında konu seçimi ve sonuçların uygulamaya aktarılması açısından eşgüdümün gerçekleştirilmesi
- ❖ Araştırma birimlerinde yeterli ve nitelikli eleman eksikliğinin giderilmesi, lisansüstü eğitim almış personel sayısının artırılması

- ❖ Araştırmacı personelin devamlılığının, araştırma enstitülerinin iş yoğunluğu dikkate alınarak dengeli dağılımının sağlanması, mevcut araştırma birimlerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Yürütülen AR-GE proje sayısı	adet	134	138	140	144	146	148	150
Sonuçlandırılan AR-GE proje sayısı	adet	15	16	17	18	19	20	21
Uygulamaya aktarılan AR-GE proje sayısı	adet	15	15	16	17	18	19	20
Laboratuarlarda gerçekleştirilen analiz sayısı	bin adet	60	65	67	70	72	73	75
Teknik inceleme yapılan rapor sayısı	adet	50	55	60	62	63	64	65

İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi

Hedef 4.2: İnsan kaynakları yönetimi, Genel Müdürlüğün misyonunu gerçekleştirme yönünde geliştirilecektir.

Kurum çalışanlarının mesleki ve kişisel yeterlilikleri belirlenen amaç ve hedeflere ulaşmada son derece önemlidir. Bu çerçevede sürekli ve nitelikli eğitimlerle çalışanların mesleki ve kişisel gelişimlerinin sağlanması, bilgilerinin yenilenmesi ve böylece görevlerini yerine getirirken daha hızlı ve etkin olmaları sağlanacaktır.

Bu çerçevede, başta hizmet içi eğitimler olmak üzere, yurt dışı ve yurt içi eğitim ve araştırma faaliyetlerine ağırlık verilerek çalışanların verimliliği artırılmaya çalışılacaktır. Hizmet içi eğitimlerle her kademedeki personelin bilgi eksikliğinin giderilmesi, uygulamada karşılaşılan sorunların analiz edilerek ortak çözüm önerilerinin geliştirilmesi, böylece personelin bilgi ve beceri düzeylerinin yükseltilmesi insan kaynaklarının geliştirilmesine yönelik hayati bir konudur. Bu kapsamda hizmet içi eğitimlerin niteliği, çeşidi ve kalitesi de artırılacaktır.

Ormancılık faaliyetleri; genellikle yerleşim yerlerine uzakta, açık arazi şartlarında her türlü dış etkiye açık, yüksek enerji tüketimi gerektiren ve iş güvenliği açısından yüksek kaza risklerini bünyesinde barındıran iş gruplarından sayılmaktadır. Dolayısıyla, orman yangınlarıyla mücadelede çalışan yangın işçileri yanı sıra üretim işlerinde çalışan köylüler, orman kalkındırma kooperatifleri ve diğerlerine yönelik olarak orman işçiliğinde iş güvenliği, işçi sağlığı, ilk yardım, iş ortamı ve ergonomi konularında bilgilendirici ve eğitici mahiyette çalışmalar yapılması ve çalışma hayatına uyarlanması büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca, ormancılık faaliyetlerinde çalışanların risk faktörlerinin belirlenmesi amacıyla geniş katılımlı bir araştırma projesinin yapılması ve risk faktörleri konusunda çalışanların ve çalışmalarını yürüten sorumluların bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine yönelik periyodik olarak eğitilmesi, eğitimlerin iş başı uygulamalı olarak yapılması ve ormancılık faaliyetlerinde çalışanların sertifikalandırılması öncelikli hedeflerimizdendir.

Temel Stratejiler

- ❖ Çalışanların bilgi, tecrübe ve becerilerini artırmak amacıyla hizmet içi eğitim faaliyetlerine ağırlık verilmesi, çalışan işçilerin; iş güvenliği, işçi sağlığı, ilk yardım ve ergonomi konularında bilinçlendirilmesi
- ❖ İş güvenliği ve işçi sağlığı konusunda risk faktörlerinin belirlenmesi
- ❖ Bütçe imkânları ölçüsünde lisansüstü eğitim amacıyla yurt dışına personel gönderilmesi
- ❖ Konusunda uzman personel ile diğer personel arasındaki bilgi ve tecrübe aktarımının güçlendirilmesi

- ❖ Yurt dışı eğitim/staj imkânlarından personelin faydalanmasının sağlanması
- ❖ Konusunda uzman personelin yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirilen kongre, seminer, çalıştay vb. faaliyetlere katılmalarının ve akademik yayın yapmalarının teşvik edilmesi
- ❖ Personelin motivasyonunun yükseltilmesi amacıyla özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik düzenlemelere gidilmesi
- ❖ Her yıl çalışanlara yönelik en az bir kez “çalışan memnuniyet anket” uygulaması gerçekleştirilmesi
- ❖ İstikrarlı bir personel politikası için “İnsan Kaynakları Yönetimine” geçilmesi

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Hizmet içi eğitimlere katılan çalışan sayısı	kişi	5.024	7.663	5.500	6.100	6.200	6.500	6.750

Mali Yapının Güçlendirilmesi

Hedef 4.3: Genel Müdürlüğün finansman yapısı güçlendirilecektir.

Ormancılık hizmetlerinin süreklilik arz etmesi, ormanların doğal arazi şartlarında birçok tehditlere açık olması, orman koruma ve yangınla mücadele hizmetleri gibi bazı hizmetlerin acil ve öncelikli işler olması dolayısıyla bu işlerin sürekli ve sağlıklı bir şekilde yerine getirilebilmesi güçlü bir finansman yapısının oluşturulmasına bağlıdır.

Plan döneminde kaynakların etkili ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması, önceliklerin belirlenmesi, sektördeki gelişmelerin ortaya konulması amacıyla FAO ve Dünya Bankası uzmanlarının da yer aldığı geniş katılımlı tüm paydaşların ve sektör uzmanlarının katılımları ile ormancılık sektör incelemesi çalışması yapılacaktır. Çalışmalar sonrası hazırlanacak rapor doğrultusunda politika, strateji ve öncelikler belirlenecek, analizler gerçekleştirilecektir. Analiz sonuçlarına dayalı ihtiyaçlar tespit edilerek kurum organizasyon yapısı, iş ve hizmet sunum süreçleri gözden geçirilerek kurumsal kaynak değerlendirmesi yapılacaktır.

Genel Müdürlüğümüz kendi öz gelirleriyle giderlerini karşılayabilen bir bütçe sistemine kavuşmayı hedeflemektedir. Bu bakımdan plan döneminde; harcama disiplininin sağlanması, gelir artırıcı ve gider azaltıcı tedbirlere ağırlık verilmesi, tahsis ve izinlerin sıkı bir şekilde takibi ve bu izinlerden alınan bedellerin günün şartlarına göre artırılması, turizm hizmetlerine tahsis edilen orman alanlarından elde edilen gelirlerden ormancılık hizmetlerine pay aktarılması, ihtiyaç fazlası gayrimenkullerin değerlendirilmesi öncelikli hedeflerimizdendir.

Ayrıca, ormanların giderek artan ekolojik ve çevresel fonksiyonları nedeniyle önem kazanan ekosistem hizmetlerinin (karbon ticareti, biyolojik çeşitlilik, iklim değişikliği, hidrolojik fonksiyon, peyzaj değeri- rekreasyon, avcılık ve korumaya ayrılan ormanların) ücretlendirilmesi ve böylece Genel Müdürlüğün ekonomik kayıplarının telafi edilmesi yönünde ekonomik araç ve tedbirlerin geliştirilmesi ve uygulanması yönünde çalışmalar yapılması hedeflenmektedir.

Temel Stratejiler

- ❖ Kurumun; belirlenen amaçlara ulaşırken toplumsal fayda sağlamanın yanında, kaynak tasarrufu ve gelir getirici önlemler alarak kendi kendini finanse edebilir duruma getirilmesi
- ❖ Mevcut gelir kaynaklarının verimliliğinin artırılması

- ❖ Mülkiyeti Genel Müdürlüğümüze ait olup, ihtiyaç fazlası olmasından dolayı kullanılmayan taşınmazların trampa edilmesi ve öncelikle Genel Müdürlüğümüzün ihtiyacı olan bina ve tesislerin yaptırılması
- ❖ Plan-bütçe ilişkisinin oluşturulması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Öz gelirlerin giderleri karşılama oranı	%	43,4	41,9	42	43	44	45	46
Gelirlerdeki artış oranı	%	3,1	72,4	3	3	3	3	3
Dış kaynaklı projelerden sağlanan kaynak	bin TL		2.255	12.105	19.733	24.537	23.167	10.541

Mevzuat ve İç kontrol Sisteminin Geliştirilmesi

Hedef 4.4: Ormancılık mevzuatı iyileştirilecek, daha hızlı, kaliteli ve etkin hizmet sunumuna yönelik mekanizmalar geliştirilecektir.

Hızlı, kaliteli ve etkin hizmet sunumunun gerçekleştirilmesi yönünde ikincil mevzuatın geliştirilmesi ve iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede ormancılık mevzuatı bütüncül bir yaklaşımla ele alınacak, ikincil mevzuatı geliştirici çalışmalar ilgili kurumlar ve ilgi gruplarının işbirliğiyle yürütülecektir. Ayrıca, ormancılıkla doğrudan veya dolaylı ilgili uluslar arası sözleşmeler ve ulusal strateji ve eylem planlarının gereklerinin yerine getirilebilmesi için orman mevzuatında gerekli geliştirme ihtiyaçları belirlenecek ve düzenlemeler yapılacaktır.

Genel Müdürlüğün amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli şekilde yürütülmesi, varlık ve kaynakların korunması, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesi ve muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasının sağlanması yönünde iç kontrol sistemi kurulacak ve uygulanması sağlanacaktır.

Temel Stratejiler

- ❖ İkincil mevzuatı geliştirici çalışmaların ilgili kurumlar ve ilgi gruplarının işbirliği ile yürütülmesi
- ❖ Orman işletme müdürlükleri ve işletme şefliklerinin optimal sayıya ve ideal saha büyüklüğüne ulaştırılması
- ❖ İç kontrol, iç denetim, performans esaslı bütçeleme ve raporlama gibi mali ve genel yönetim araçlarının kurumsallaşmasının sağlanması
- ❖ İş ve hizmet sunum süreçlerinin stratejik amaçlara ve yeni yönetim anlayışına uygun olarak tasarlanması
- ❖ İç denetim birimlerince risk odaklı denetimlerin yapılması
- ❖ Faaliyetlerin mevzuata uygunluğunun yanı sıra öğretici ve geliştirici mahiyetteki denetimlerin artırılması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
İkincil mevzuatın geliştirilmesi				√	√	√	√	√
İç kontrol eylem planı gerçekleştirmeleri				√	√	√	√	√
Risk odaklı denetim sayısı	adet	20	22	21	22	23	23	23

√: İç kontrol sisteminin iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Teknolojileri ve Yönetim Bilgi Sistemlerinin Geliştirilmesi

Hedef 4.5: Bilgi sistemleri ve teknoloji alt yapısı tamamlanacak, orman bilgi sistemi geliştirilecektir.

Orman Genel Müdürlüğü, gördüğü hizmetlerin niteliği ve yaygın taşra teşkilatı nedeniyle bilgi iletişim teknolojilerini etkili bir şekilde kullanma çabası içerisinde.

Yürütülen faaliyet ve hizmetlere ilişkin işlem sayısı ve sahip olunan bilgi hızla artmakta, buna karşın işlemlerin daha hızlı yapılması ve kararların daha hızlı alınması konusundaki beklenti ve baskılar da aynı oranda artmaktadır. Bu durum, yaşadığımız çağa adını da veren bilgiyi elde etmenin ve bu bilgiyi yönetmenin, kurumsal amaçlara ulaşmadaki önemini bir kat daha artırmıştır.

Yönetim süreçlerinde bilgi en çok karar verme sürecinde kullanılmaktadır. Kararların doğruluk derecesi, kurumun devamı için hayati önem taşır. Yanlış kararlar çoğu zaman işlerin aksamasına ve kaynakların etkin kullanılmamasına neden olur. Bu nedenle kaynaklar ve faaliyetlere ait güncel ve doğru bilginin elde edilmesi oldukça önemlidir.

Bu çerçevede entegre ve modüler bir CBS ve BİT alt yapısının kurulması ve kurulan bilgi sistemleri arasında (taşra ve merkez dahil) entegrasyonun sağlanması ile elektronik belge yönetim sisteminin kurulması öncelikli hedeflerimiz arasında yer almaktadır.

Temel Stratejiler

- ❖ Bilgi teknolojileri alt yapısının geliştirilmesi ve etkin işletilmesi
- ❖ Bilgi ve karar destek sistemlerinin geliştirilmesi
- ❖ Çalışanların bilgi teknolojilerini kullanım yetkinliğinin artırılması
- ❖ Alt yapı ve sunulan hizmetlerin paydaş beklentileri yönünde geliştirilmesi
- ❖ Bilgi güvenliği yönetim sisteminin geliştirilmesi, çalışanlara bilgi güvenliği konusunda eğitimlerin verilmesi
- ❖ Kurumsal hafızanın oluşturulmasında teknolojiye azami ölçüde faydalanılması
- ❖ Elektronik belge yönetim sisteminin kurulması ve etkin kullanılması

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Orman bilgi sistemi projesi gerçekleşme oranı	%	3,0	17,90	49,80	100			

Tanıtım ve Bilgilendirme Faaliyetleri

Hedef 4.6: Genel Müdürlüğün faaliyetleri tanıtılacak, toplumun ormanlar ve ormancılıkla ilgili konularda sürekli bilgilendirilmesi sağlanacaktır.

Kurumun konum, imaj ve tanınırlığı; üretilen ürün veya hizmeti satın alan kişi, kurum veya kuruluşlar, işbirliği yapılan sosyal paydaşlar, çalışanlar ve tedarikçiler açısından oldukça önemlidir.

İç paydaşlar, müşteri ve diğer dış paydaşlarla yapılan anket sonuçlarına göre Kurumun üstün olduğu ve zayıf olduğu yönleri belirlenmiş, dış paydaşların % 35,5 i Kurum tanıtım çalışmalarının yeterli olduğu görüşüne katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu bakımdan Kurumun yaptığı işler ve faaliyetler, topluma sağladığı faydalar, Kurumda çalışanların müşterilerde ve paydaşlarda bıraktığı izlenim, Kurum hakkındaki farklılık, inanç ve güvenilirlik imaj ve tanıtımda önemli bir yer tutar.

Temel Stratejiler

- ❖ Faaliyet alanları, sunulan ürün ve hizmetlere yönelik hazırlanan planlar ve programlar ile uygulama sonuçları hakkında ilgili paydaşların zamanında bilgilendirilmesi
- ❖ Öncelikli hedef kitlesi olan ilköğretim öğrencilerinden başlayarak tüm paydaşlara yönelik etkin tanıtım ve bilgilendirme faaliyetlerinin yürütülmesi
- ❖ Kurumun internet sitesinin, paydaşların ihtiyaçları doğrultusunda gözden geçirilmesi, daha etkin kullanımının sağlanması
- ❖ Ormanlar ve ormancılığımızın ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması, kurumun kamuoyu bilinirliğinin artırılması, bu amaçla Radyo-TV programlarına katılım sağlanması
- ❖ Bilgi edinme taleplerinin zamanında ve yeterli düzeyde karşılanması
- ❖ Bilim kuruluşları, STK'lar, orman köyleri, kamu kurumları ve diğer sektörlerle işbirliğinin artırılması
- ❖ Tanıtımda etkin rol alabilecek sportif faaliyetlerin desteklenmesi
- ❖ Kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, STK'lar ve diğer ormancılık kuruluşları ile işbirliğinin geliştirilmesi

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Tanıtım için düzenlenen toplantı sayısı	adet	15	20	20	23	25	27	30
Kurumun faaliyet alanlarına ilişkin yerel ve ulusal kanallarda yayınlanan belgesel sayısı	adet	1		2	2	2	3	3
Kurum tanıtım çalışmalarının yeterlilik oranı	%		65	70	70	70	75	75

Uluslararası İşbirliğinin Geliştirilmesi

Hedef 4.7: Uluslararası ormancılık sürecinde alınan kararların ormancılığımıza entegrasyonu sağlanacak, yakın ve komşu ülkelerle ormancılık alanında işbirliği geliştirilecektir.

Ormancılık alanında ülke genelinde elde edilen deneyimler ve tecrübelerin uluslararası ölçekte paylaşımı, bilimsel ve teknik gelişmelerin uygulanması için komşu ülkeler ve Türk Cumhuriyetleri ile işbirliğinin yapılması, özellikle orman amenajman planları, orman yangınları ve orman zararlı böcekleri ile mücadelede elde edilen bilgilerin ve deneyimlerin paylaşılması, araç ve personel görevlendirme, orman yangınlarında yardımlaşmanın hızlı yapılabilmesi bakımından önceden bazı anlaşma ve protokollerin yapılarak ihtiyaç anında muhtemel bürokratik engellerin aşılarak uygulamaya hemen geçilmesi için önceden yapılması gereken işler tespit edilerek gerekli hazırlıkların yapılması önemlidir. Genel Müdürlük, doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir olarak yönetilmesi konusundaki uluslararası süreçleri takip etmektedir. Ülkemiz, sürdürülebilir orman yönetimi konusundaki Pan Avrupa ile Yakın Doğu süreçlerine katılmaktadır. Uluslararası sözleşmelerin ve süreçlerin gereğinin yapılması ve uygulamaların paylaşılması için bu toplantılara katılımın sağlanması ve ülkemizde yapılan çalışmaların tanıtılması gerekmektedir.

Temel Stratejiler

- ❖ Ulusal ormancılık programının yenilenmesi
- ❖ Sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergelerinin uygulanması
- ❖ Orman ekosistemlerinin sağlığının izlenmesi

Çalışan Memnuniyetinin Artırılması

Hedef 4.8: Destek hizmetleri ve sosyal imkanlar geliştirilecektir.

Orman işleri, ormanlık alanlarda biyolojik ve fiziksel koşullar altında, insanların çok farklı istemlerini karşılamak amacıyla yapılan çalışmalardır. Genellikle ana yerleşim merkezlerinden uzak, sarp ve engebeli alanlarda, değişik iklim, bitki örtüsü ve toprak koşulları etkisinde gerçekleştirilmektedir. Yüksek enerji tüketimi, statik çalışma yoğunluğu, ekstrem sıcaklık ve iklim faktörlerine açık olması, ve kaza riskleri nedeniyle gerçekleştirilen çalışmalar ağır işler arasına yer almaktadır.

Genel Müdürlüğün misyonunu yerine getirebilmesi büyük ölçüde personelin verimli çalışmasına bağlıdır. Çalışanların verimliliği ise destek hizmetleri ve sosyal imkânlarla yakından ilişkilidir. Bu bakımdan; hizmet binaları ve diğer bina ve tesisler gözden geçirilecek, ihtiyaca göre yeni bina ve tesis yapımı ile mevcutların bakım-onarımları gerçekleştirilecektir. Ofis hizmetleri, bilgiye erişim imkanları, evrak ve arşiv hizmetleri ile ulaşım hizmetlerinin daha etkin olabilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır, sosyal imkânlar çalışan beklentileri doğrultusunda geliştirilerek çeşitlendirilecektir.

Temel Stratejiler

- ❖ Fiziki çalışma ortamına ilişkin ihtiyaçların zamanında, istenilen miktar ve kalitede temin edilmesi
- ❖ Destek hizmetlerinin sunumunda bilgi ve iletişim teknolojilerinden azami ölçüde yararlanılması
- ❖ Kurum çalışanları arasındaki ilişkileri pekiştirmek üzere, personele yönelik sosyal aktivitelerin desteklenmesi

Performans Göstergeleri

Gösterge	Birim	2011	2012 Tahmini	2013	2014	2015	2016	2017
Destek hizmetlerinin ve sosyal imkânların geliştirilmesi amacıyla ayrılan ödeneklerin yatırım içerisindeki oranı	%	27,37	10,50	12,90	13,0	13,0	13,0	13,0

HEDEFLERDEN SORUMLU BİRİMLER

STRATEJİK AMAÇ	STRATEJİK HEDEF	Orman Zararlarıyla Mücadele Dai. Bşk.	Orman Yangınlarıyla Mücadele Dai. Bşk.	Kadastro ve Mülkiyet Dairesi Başkanlığı	Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Bşk.	İşletme ve Pazarlama Dairesi Başkanlığı	Silvikültür Dairesi Başkanlığı	Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı	Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dai Bşk.	Fidanlık ve Tohum İşleri Dairesi Başkanlığı	Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Dairesi Bşk.	Orman ve Köy İlişkileri Dairesi Başkanlığı	İnşaat ve İkmal Dairesi Başkanlığı	İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı	Teftiş Kurulu Başkanlığı	İç Denetim Başkanlığı	Hukuk Müşavirliği	Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı	Personel Dairesi Başkanlığı	İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı	Dış İlişkiler, Eğitim ve Araş. Dairesi Bşk.	Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı
A1	H1.1		•																			
	H1.2	•																				
	H1.3	•																				
	H1.4			•																		
	H1.5				•						•											
	H1.6												•									
	H1.7										•											
A2	H2.1					•																
	H2.2					•		•	•													
	H2.3					•		•		•												
	H2.4					•																
	H2.5							•		•												
	H2.6		•					•	•	•												
	H2.7								•	•												
	H2.8								•	•												
A3	H3.1				•																	
	H3.2					•																
	H3.3					•																
	H3.4										•											
	H3.5					•																
	H3.6				•																•	
	H3.7				•						•											
A4	H4.1	•																			•	
	H4.2																	•			•	
	H4.3												•							•	•	
	H4.4													•							•	
	H4.5														•						•	
	H4.6																				•	
	H4.7																				•	
	H4.8												•									•

MALİYETLENDİRME

STRATEJİK AMAÇ	STRATEJİK HEDEF	YILLARI					TOPLAM (Bin TL)
		2013	2014	2015	2016	2017	
ORMANLARIN KORUNMASI	H 1.1	238.893	614.311	385.864	433.000	468.000	2.140.068
	H 1.2	9.220	9.719	10.242	13.000	14.000	56.181
	H 1.3	25.092	15.468	16.343	17.500	19.000	93.403
	H 1.4	7.350	7.750	8.250	9.500	10.000	42.850
	H 1.5	650	689	725	900	1.000	3.964
	H 1.6	122.698	126.916	132.529	141.000	150.000	673.143
	H 1.7	138.985	109.621	110.531	118.000	126.000	603.137
	TOPLAM	542.888	884.474	664.484	732.900	788.000	3.612.746
ORMANLARIN GELİŞTİRİLMESİ VE GENİŞLETİLMESİ	H 2.1	69.427	73.562	77.746	81.000	86.000	387.735
	H 2.2	43.300	42.430	56.360	60.000	64.000	266.090
	H 2.3	35.300	37.418	39.536	38.000	41.000	191.254
	H 2.4	3.650	3.900	4.100	4.500	4.800	20.950
	H 2.5	18.000	12.800	28.900	31.500	34.000	125.200
	H 2.6	142.445	77.373	165.880	180.000	191.000	756.698
	H 2.7	97.628	82.165	132.527	140.500	149.000	601.820
	H 2.8	137.943	97.973	232.849	247.000	262.000	977.765
	TOPLAM	547.693	427.621	737.898	782.500	831.800	3.327.512
ORMAN KAYNAKLARINDAN FAYDALANMA	H 3.1	14.993	15.488	16.190	19.000	20.000	85.671
	H 3.2	806.332	860.025	908.607	1.031.000	1.115.000	4.720.964
	H 3.4	4.616	4.904	5.199	5.500	5.800	26.019
	H 3.5	1.600	1.696	1.792	1.000	1.000	7.088
	H 3.7	19.100	20.146	21.238	22.500	23.800	106.784
	TOPLAM	846.641	902.259	953.026	1.079.000	1.165.600	4.946.526

STRATEJİK AMAÇ	STRATEJİK HEDEF	YILLARI					TOPLAM (Bin TL)
		2013	2014	2015	2016	2017	
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	H 4.1	2.360	2.600	2.860	3.000	3.200	14.020
	H 4.2	2.478	2.627	2.776	2.900	3.100	13.881
	H 4.5	17.000	26.704				43.704
	H 4.6	7.522	7.973	8.424	9.000	9.500	42.419
	H 4.7	13.000					13.000
	H 4.8	38.925	40.876	43.000	45.000	48.000	215.801
TOPLAM		81.285	80.780	57.060	59.900	63.800	342.825
STRATEJİK AMAÇ TOPLAMI		2.018.507	2.295.134	2.412.468	2.654.300	2.849.200	12.229.609
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		2.289.367	2.498.386	2.729.214	2.931.000	3.107.000	13.554.967
STRATEJİK PLAN MALİYETİ		4.307.874	4.793.520	5.141.682	5.585.300	5.956.200	25.784.576

* Hedeflere ait maliyetler Orman Genel Müdürlüğü Özel Bütçesi ve Döner Sermaye Bütçesinden karşılanacak olup, maliyetlere; personel giderleri (memur ve işçi ücretleri) idari nitelikli cari giderler (sağlık, yolluk, kira, büro vb) ile yasal ödemeler (vergi ve sigorta giderleri, amortismanlar vb) yansıtılmamıştır. Bu tür maliyetler genel yönetim giderlerine dahil edilmiştir.

FİNANSMAN KAYNAĞI

FİNANSMAN TÜRÜ	YILLARI					TOPLAM (Bin TL)
	2013	2014	2015	2016	2017	
ÖZEL BÜTÇE	1.988.874	2.335.380	2.544.402	2.705.000	2.868.000	12.441.656
Hazine Yardımı	1.386.366	1.683.924	1.840.015	1.950.000	2.067.000	8.927.305
Öz Gelirler	601.508	650.456	703.387	754.000	800.000	3.509.351
Net Finansman	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	5.000
DÖNER SERMAYE	2.319.000	2.458.140	2.597.280	2.880.300	3.088.200	13.342.920
Orman Ürünleri Satış Gelirleri	2.099.000	2.224.940	2.350.880	2.580.300	2.770.200	12.025.320
Diğer Gelirler	220.000	233.200	246.400	300.000	318.000	1.317.600
GENEL TOPLAM	4.307.874	4.793.520	5.141.682	5.585.300	5.956.200	25.784.576

İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Stratejik plan uygulamaları; planda yer alan stratejik hedeflerin öncelikleri doğrultusunda yıllık olarak hazırlanacak performans programları ile ortaya konulacaktır. Stratejik plan ve performans programlarının izleme ve değerlendirme süreci; mali yıl içinde, yılsonunda ve birkaç yılın uygulama sonuçlarını değerlendirme şeklinde gerçekleştirilecektir.

1. İzleme ve Değerlendirme Süreci

Mali Yıl İçinde Yapılacak Değerlendirme

Performans programlarının uygulanması aşamasında, faaliyetlerin belirlenen performans hedefleri doğrultusunda yürütülüp yürütülmediğini, ayrılan bütçe ile nakdi gerçekleşme düzeyini, iç ve dış faktörler nedeniyle performans hedeflerinden sapmaların olup olmadığını izlemek ve gerekli tedbirleri zamanında almak üzere yapılacak çalışmaları kapsamaktadır.

Performans hedeflerinde önemli sapmaların olduğu durumlarda sapmanın gerçekleştiği faaliyetler üzerinde detaylı değerlendirme yapılacak, programa olumsuz yönde etki eden iç ve dış gelişmeler saptanarak ilave tedbirler geliştirilecektir.

Mali Yıl Sonunda Yapılacak Değerlendirme

Performans hedeflerine ulaşıp ulaşılmadığını ortaya koymak, performans hedeflerinde ortaya çıkan sapmaların nedenlerini araştırmak, analiz etmek ve hesap verme sorumluluğu kapsamında hazırlanacak faaliyet raporlarında performans sonuçlarını açıklamak üzere yapılacak çalışmaları kapsamaktadır.

Değerlendirme sırasında özellikle stratejiler, performans hedefleri ve mali bilgiler üzerinde durulacak ve detaylı analizler yapılacaktır. Analiz sonuçları Genel Müdürlüğümüz faaliyet raporlarında “Mali Bilgiler ve Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesi” bölümünde açıklanacaktır.

Orta ve Uzun Vadede Değerlendirme

Stratejik amaç ve hedefler doğrultusunda yürütülen faaliyetlerin Genel Müdürlüğümüz misyon ve vizyonunu gerçekleştirmeye yeterli olup olmadığını, faaliyetlerin amaçlandığı gibi gerçekleşip gerçekleşmediğini ortaya koymak, zaman içinde teknoloji ve genel ekonomik koşullarda ortaya çıkan değişimlerin Genel Müdürlüğün iş süreçlerinde ve yürütülen faaliyetler ve projelerde değişikliği gerekli kılıp kılmadığını belirlemek, karar alma süreçlerini ve kaynakların yeniden dağılımını sağlamak amacıyla yapılacaktır.

2. Organizasyon Yapısı

Stratejik planda yer alan hedeflerle ilgili birimler uygulama sorumluluğunun yanı sıra izleme ve değerlendirmeye ilişkin temel verilerin sağlanması ve analiz edilerek rapor haline getirilmesinden de sorumludurlar.

Hedeflerden sorumlu birimlerce hazırlanacak raporlar, oluşturulacak “İzleme ve Değerlendirme Komisyonu” tarafından değerlendirilecektir. Komisyon ilk altı aylık uygulamaları değerlendirmek için Temmuz ayı içerisinde, yılsonu performans değerlendirmesi için devam eden mali yılın Ocak ayı içerisinde düzenli toplantılar gerçekleştirecektir. Toplantıların koordinasyonu, sekretarya hizmetleri ve sonrasında hazırlanacak dokümanların rapor haline getirilmesi süreci Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığınca yürütülecek olup, Komisyonun çalışmalarından üst yönetici sıfatıyla Orman Genel Müdürü sorumlu olacaktır.

3. Sonuçların Raporlanması

Komisyon tarafından gerçekleştirilecek çalışmalar sonrası, aşağıda belirtilen beş temel rapor hazırlanacaktır.

İlerleme Raporları

Mali yıl içinde yapılacak değerlendirme sonrası hazırlanacak kurum içi ilerleme raporlarında; performans hedeflerine ulaşılması yönünde yürütülen faaliyetlerin fiziki ve nakdi gerçekleşme oranlarına yer verilerek, performans göstergeleri gerçekleşme durumu ortaya konulacak, performans hedeflerinin gerçekleşme durumu değerlendirilecektir.

Faaliyet Raporları

“Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik” hükümlerine uygun olarak hazırlanacak Faaliyet Raporları ilgililer ve kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Ara Dönem Raporları

İlk iki yıllık plan uygulama dönemi sonrasında hazırlanacak olan raporda; stratejik amaç ve hedefler doğrultusunda yürütülen faaliyetlerin Genel Müdürlüğün misyon ve vizyonunu gerçekleştirmeye yeterli olup olmadığı, faaliyetlerin amaçlandığı gibi gerçekleşip gerçekleşmediği, iş süreçlerinde ve yürütülen faaliyetler/projelerde yapılması gereken değişiklikleri, karar alma süreçlerini ve kaynakların yeniden dağılımını gerektiren hususlara yer verilecektir.

Stratejik Plan Dönemi Gelişmeler

Stratejik planının uygulama sürecinin tamamlanmasını takip eden yıl içerisinde hazırlanacak olan raporda; plan uygulama sürecinde elde edilen sonuçlara, başarılı uygulamalara ve sonuçların sürdürülebilirliği gibi hususlara ilişkin değerlendirmelere yer verilecektir.

Özel Raporlar

İhtiyaç duyulması halinde stratejik planda yer alan belirli bir amaca, hedefe ya da planda yer alan diğer unsurlara yönelik ayrıntılı değerlendirme raporları hazırlanacaktır.

4. Verilerin Elde Edilmesi

Stratejik plan hazırlık sürecinde ve ilk stratejik plan uygulama döneminde karşılaşılan en önemli problemlerden biri, doğru, güncel ve uygun verilerin elde edilmesinde ve analizinde yaşanan güçlükler olmuştur. Bu husus, plan uygulama sonuçlarının raporlanması ve değerlendirme sürecinde önemli bir problem oluşturmaktadır. Bu nedenle, plan uygulama sürecinde verilerin elde edilmesi ve güvenilirliğin sağlanması yönünde mekanizmalar geliştirilecek, hedeflerle ilgili birimler verilerin elde edilmesi ve güvenilirliğinin sağlanması yönünde her türlü tedbiri alacaklardır.

Orman Genel Müdürlüğü Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergeleri

KRİTER 1 ORMAN KAYNAKLARI

- 1.1 Ormanlar ve diğer ağaçlık alanlar
- 1.2 Dikili servet, biyokütle ve karbon stoğu
- 1.3 Artım
- 1.4 Amenajman Planı Olan Orman Alanı
- 1.5 Kadastro Yapılan Orman Alanı

KRİTER 2 BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

- 2.1 Ormanların dağınıklık durumu
- 2.2 Silvikültürel Bakımlar
- 2.3 Gençleştirme Güvenilirliği
- 2.4 Tohum Kaynakları

KRİTER 3 ORMANLARIN SAĞLIĞI ve CANLILIĞI

- 3.1 Doğal Faktörlerden Etkilenen Ormanlar
- 3.2 Başarılı Tabii Gençleştirme Alanı
- 3.3 Açma Yerleşme
- 3.4 Yakacak Odun Tüketimi
- 3.5 Orman Yangınları
- 3.6 Otlatma Zararı
- 3.7 İzin İrtifaklar

KRİTER 4 ORMANLARIN ÜRETİM KAPASİTESİ ve FONKSİYONLARI

- 4.1 Entegre Amenajman Planları İle Yönetilen Ormanlar
- 4.2 Odun Üretimi
- 4.3 Artım ve Üretim Dengesi
- 4.4 Odun Dışı Orman Ürünleri Üretimi

KRİTER 5 ORMANLARIN KORUYUCU ve ÇEVRESEL FONKSİYONLARI

- 5.1 Koruyucu Özelliği Nedeniyle Muhafaza Edilen Alanlar
- 5.2 Su Havzalarını Koruma Alanları
- 5.3 Toprak Muhafaza Alanları

KRİTER 6 ORMANLARIN SOSYO-EKONOMİK FONKSİYONLARI

- 6.1 Üretilen Odun Ürününün Değeri
- 6.2 Odun Dışı Orman Ürünlerinin Değeri
- 6.3 Yaratılan İstihdam
- 6.4 Orman Toplulukları ve Sivil Örgütler
- 6.5 İşlenen Orman Suçları

ORMANCILIKTA DÖRT KÜRESEL AMAÇ

Birleşmiş Milletler Ormancılık Forumu'nun 2006 yılında yapmış olduğu 6 ncı Toplantısında (UNFF-6) bütün üye ülkelerce Ormancılıkta dört küresel amaç kabul edilmiştir.

1

Dünyadaki orman örtüsü azalışını; koruma, restorasyon, ağaçlandırma ve ormanlaştırma dahil olmak üzere sürdürülebilir orman yönetimi ile tersine çevirmek.

2

Ormana bağımlı toplumların geçimlerini iyileştirme dahil olmak üzere ormanların ekonomik, sosyal ve ekolojik faydalarını arttırmak.

3

Korunan orman alanlarını ve sürdürülebilir yönetilen orman alanlarını belirgin bir şekilde arttırmak.

4

Gelişmekte olan ülkelere yapılmakta olan ODA (Official Development Assistance) yardımlarındaki azalışı tersine çevirmek ve sürdürülebilir orman yönetimini uygulamak için yeni ve ek kaynakları belirgin bir şekilde harekete geçirmek.

Sayı : 58024676 - 602.04/
Konu : OGM Stratejik Plan (2013-2017)

31.12/2012

OLUR NO: 24

BAKANLIK MAKAMINA

Kamu kaynaklarının; etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesini ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve mali saydamlığı sağlamak üzere kamu mali yönetiminin yapısını ve işleyişini düzenleyen 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, kamu idarelerinin stratejik plan hazırlamalarını ve uygulamalarını plan çerçevesinde yapmalarını yasal yükümlülük altına almıştır.

Orman Genel Müdürlüğü bu doğrultuda 2010-2014 dönemini kapsayan ilk stratejik planını "Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" ekinde yer alan geçiş takvimine uygun olarak hazırlamış ve 01.01.2010 tarihinde uygulamaya koymuştur. Ancak, 645 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Orman Genel Müdürlüğünün görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen mevzuatta değişikliğe gidilmiş ve 2010-2014 Stratejik Planının yenilenmesi zarureti ortaya çıkmıştır.

Bu kapsamda, 2013-2017 Stratejik Plan hazırlık süreci Bakanlık Makamından alınan 26.09.2011 tarih ve 13 sayılı Olur ile başlatılmıştır. Hazırlık programı çerçevesinde yürütülen çalışmalar neticesinde düzenlenen plan dokümanı Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 13 üncü maddesi gereği değerlendirilmek üzere Kalkınma Bakanlığına sunulmuş, alınan rapor doğrultusunda Plan'a son şekli verilmiştir.

Uygun görüldüğü takdirde; 2010-2014 dönemi Genel Müdürlüğümüz stratejik planının yürürlükten kaldırılmasını, 2013-2017 dönemi için hazırlanan Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Plan (2013-2017)'in uygulanmak üzere yürürlüğe konulmasını,

Olurlarınıza arz ederim.

İbrahim ÇİFTÇİ
Genel Müdür V.

OLUR
31.12/2012

Prof. Dr. Veysele EROĞLU
Bakan

Handwriting practice lines consisting of 40 horizontal dotted lines.

Handwriting practice lines consisting of 40 horizontal dotted lines.

Handwriting practice lines consisting of 40 horizontal dotted lines.

Handwriting practice area with horizontal dotted lines.

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

www.ogm.gov.tr